

Dogodek tega leta v Sloveniji in Jugoslaviji je še vedno 20. seja CK ZKJ (o tem na drugem mestu), vendar življenje teče dalje, saj se človek, to neuničljivo biče, na vse navadi. Tudi živeti v senci spopada med dvema frakcijama iste stranke.

Oglasil se je dolgo molčeči Koča Popović, in sicer o Kosovu. Rekel je, da je položaj v tej pokrajini objektivna resničnost, ki jo je izjemno težko odpraviti z normalnimi političnimi sredstvi. »Bojim se,« je rekel ugledni diplomat in vojak v pokoj, »da voditelj, ki ta položaj dramatičizirajo za svoje potrebe, čeprav se načelno izrekajo za pravno državo, želijo in se nemara tega niti ne zavedajo povsem — uporabiti silo, namesto da bi sprejeli demokratizacijo, ki zahteva vračanje nacionalizma in vseh oblik nasilja. Agresivnost albanskega separatizma je res povzročila tragično težak položaj nealbanskega življa v tem delu Jugoslavije, vendar z morebitnim masovnim nasiljem nad Albanci ne bo zadostno nobeni pravici. Dejal bi, da resnična demokratizacija, za razliko od fiktivne ali omejene, ki je bila doslej značilna za vse države in režime pod nadzorstvom ene same stranke, ni možna brez resnične politične pluralizma. To pa ni nujno tudi boj za oblast pred strankami. Enostranskega monopola ni moč odpraviti, če ni mogoče enakopravno

zastopati drugačno mišljenje.« Res sreča, da je Popović v pokoj, ne glede na to pa so v Srbiji redki Srbi, ki bi lahko brez posledic za svoj položaj govorili tako neposredno in po svoje o Miloševiću, srbskem načinu reševanja albanskega vprašanja in režimu pod nadzorstvom ene same stranke.

Ekonomisti in predvsem severozahodna jugoslovanska javnost so pozdravili program mandatarja nove vlade Aneje Markovića. Menijo, da je pravišnje zdravilo za nakopičene gospodarske težave. Marković se bo trudil postopno odpraviti vse blokade, ki onemogočajo tržno gospodarjenje. Ta program pa bo izvedljiv le v primeru, če se bodo hkrati z ekonomsko reformo pričeli tudi procesi demokratizacije, reforma političnega sistema, umik politike in države iz gospodarstva, odprava ideoloških blokad in drugi, doslej le utopični procesi. Največje odprave lahko premier Marković pričakuje iz nerazvitih delov države, ki bodo zaradi manjše ekonomske moči težje prenesli kirurško zdravljenje. Ni pomembno, da so Markovićevo postavitev pozdravili tudi zahodni gospodarski in bančni krogi.

V Zagrebu so ustanovili Jugoslovansko zvezo razuma, gibanje za demokratično preobrazbo jugoslovanske družbe. Predsednik pripravljalega odbora je prof. dr. Branko

Horvat, ekonomist, nesojeni nobelovec, popoldne pa tudi albanolog in zdaj politik. Prodorni Horvat je rekel, da zveza ni alternativno gibanje, »saj boj za jugoslovansko demokracijo ne more imeti alternative«.

Vsi doslej opisani dogodki minulih sedmih dni so se tako ali drugače dotikali demokratizacije v Jugoslaviji, novica iz Amerike pa govori o bankrotu. Firma Global Motors, ki je lani kupila Yugo Ameriko, je sporočila, da bo šel ta del podjetja v stečaj. »Kupčija stotelej«, od katere si je Crvena zastava toliko obetala, je bila očito siren v prazno. Pa ne zaradi kakšnega sovraštva Američanov do naše uboge Juge in njenih državljanov. Zastavini avtomobili so preprosto tako slabi, da so jih Američani nehali kupovati. Vendar se Šumadinci ne dajo, z ne vem čigavim denarjem bodo Yugo Ameriko menda rešili. Denar bo pravzaprav denar jugoslovanskih kupcev, ki zaradi takih »kupčij stotelej« preplačujejo zanikrne avtomobile iz Kragujevca. Ti avtomobili bodo zdaj zaradi poma v ZDA še dražji in še slabši.

Novica iz ZDA pa ni skilila slovesnosti v Kragujevcu, na kateri so srbskemu partijskemu voditelju Slobodanu Miloševiću in direktorju tovarne avtomobilov Srbojubu Vasoviću podelili listino s plaketo »2. februar«. Najvišje priznanje Crvene zastave podeljujejo za izjemne rezultate v razvoju socialističnih samoupravnih odnosov. Odnosi so res lahko fantastični, avtomobili pa so slabi. Toda Crvena zastava je bila vedno država in državi, kdor izdeluje orožje, vedno dobi denar in doseže zahtevane cene, da o hišnih medaljah niti ne govorimo. M. BAUER

Napočil bo trenutek streznitve O miloševićevstvu

Slovenija je za sedanjo srbsko politiko popolnoma nesprejemljiva in v resnici smrtno nevarna, ker s svojo modernejšo gospodarsko in družbeno politiko obeta večjo uspešnost. Širša javnost v Srbiji je ta hip vsa osredotočena na boj za oblast, ki se že prenaša tudi na raven vse Jugoslavije. Srbsko vodstvo vodi ta boj s pozicij demagogije, podžiganja nacionalnih strasti in celo odkritega sovraštva do Albancev, Slovencev, Hrvatov in drugih, kar je seveda skrajno nevarno.

Toda prej ali slej bo napočil trenutek, ko se bodo razburkane strasti umirile, ko se bodo ljudje začeli spraševati, ali živijo bolje, svobodneje, bogateje in srečneje — ali pa morda slabše kot prej. To bo trenutek resnice, ko se bo večina zavedela, da je bila izigrana in prevarana ter da je peščica politikov toliko opevano ljudstvo samo izrabila, da se je polastila oblasti.

Naslednji razlog, zaradi katerega z miloševićevstvom ne more biti ne compromise ne sožitja, je ekspanzionistična narava te politike, ki se mora nenehno dokazovati navzven in se militantno usmerjati proti drugim, kajti sicer se preveč preprosto razkrije njena notranja praznina in brezperspektivnost. V tem pogledu je današnja Srbija naravnost primer za učbenike. Najprej pohod zoper Vojvodino in Kosovo, nato izvoz »revolucije« v Črno goro, zatem poskus

Naša anketa

Ob kulturnem prazniku

Golo naključje je, da je letošnji kulturni praznik sovpadel s pepelnico sredo, tradicionalnim ljudskim dnevom kesanja in posipavanja glave s pepelom. Čeprav smo ga, kulturni praznik namreč, proslavili širom po Sloveniji kolikor moč dostojno in našim kulturnim in denarnim zmogljivostim primerno, pa le ostaja grenek občutek, da je padel v senco prešernih pustovanj in norčij. Tako so v kesanju sklonjene glave na dan kulturnega praznika kaj zgovorna, po mnenju mnogih tudi prava slika stanja v slovenski kulturi. Gre namreč za to, da smo s pristajanjem na zvezni zakon, ki reže rezino kulturnega kruha počez in enakomerno čez celo Jugoslavijo, tako rekoč izgubili svojo lastno kulturno iniciativo, najmanj pa to, da bi sami odločili, koliko je naša kultura, z vsvo razvejanostjo vsebino in dejavnostjo, za nas vredna, pa tudi odločanje o tem, koliko smo sami pripravljeni zanjo plačati. Denar je pri tem kljub vsej pripravljenosti in požrtvovanju še vedno ključnega pomena. Glede na to, bi morale biti sklonjene in s pepelom posute glave nekaterih prava podoba našega kulturnega praznika.

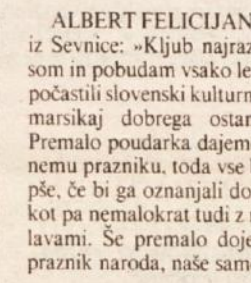
MARIJA MIKETIČ, tajnica črnomaljskega Zavoda za izobraževanje in kulturo: »Sem za proslavo ob kulturnem prazniku, a ta naj bi ne bila stereotipna. Sicer pa bi bilo dobro, če bi imeli kulturo v mislih vse leto in pripravili tudi kulturne akcije. Na žalost ljudje v ekonomski stiski najprej odpišejo izdatke za kulturo, čeprav bi se morala prav v kriznih časih kultura naroda najbolj ohranjati in potrjevati.«

TINE CERJAK, pripravnik v TCP Dju-ro Salaj, Krško: »V tako veliki tovarni, kot je naša, bi morali pripraviti proslavo ob dnevu kulture. Žal smo se vsi skupaj preveč spolitizirali in pri tem pozabili na kulturo. Možnosti za pripravo praznovanja pa je dovolj, saj so med nami kulturni ustvarjalci in aktivisti. Mladi bomo vseeno organizirali okroglo mizo o kulturi, da bi tako vsaj malo prispevali k premagovanju zatišja.«

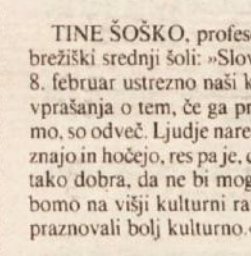
FRANCE PLANTAN, Zavarovalna skupnost Triglav, Novo mesto: »Da bi lahko res dostojno proslavili naš kulturni praznik, bi morali na dostojno kulturno raven postaviti tudi celotno kulturno zaledje, do zadnje krajevne skupnosti, pa tudi kulturno odnosov med ljudmi. Le tako bi se izognili temu, da so ob bleščočih akademijah v kulturnih središčih proslave v manjših krajih zgolj slabi plagiatni in kulturna sramota. Kultura naroda mora postati način življenja.«

ALBERT FELICIJAN, kulturni delavec iz Sevnice: »Kljub najrazličnejšim poskusom in pobudam vsako leto, da bi ustrezno počastili slovenski kulturni praznik, žal tudi marsikaj dobrega ostane neuresničeno. Premalo poudarka dajemo našemu kulturnemu prazniku, toda vse bi bilo mnogo bolje, če bi ga oznanjali doživeto, spontano, kot pa nemalokrat tudi z nekakšnimi proslavami. Še premalo dojemamo, da je to praznik naroda, naše samobitnosti.«

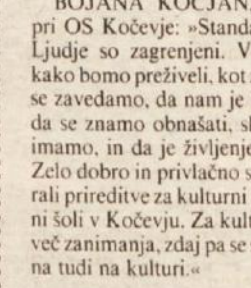
DAMIJANA BORŠTNAR, strokovni vodja folklorne skupine KUD Emil Adamič, Mokronog: »Slovenski kulturni praznik obeležujemo preveč okostenelo, zato ni ti ne preseneča, da je na proslavah dostikrat več nastopajočih kot pa občinstva v dvorani. Posebej mlade bo na ta način težko privabiti. Naš praznik, če je v resnici naš, naj postane množično gibanje. Praznovati bi ga kazalo v toliko, da se predstavi celotna kulturna dejavnost v nekem okolju.«

TINE ŠOŠKO, profesor slovenščine na brežiški srednji šoli: »Slovenci praznujemo 8. februar ustrezno naši kulturni stopnji in vprašanja o tem, če ga pravilno obeležujemo, so odveč. Ljudje naredijo, kar zmorejo, znajo in hočejo, res pa je, da nobena stvar ni tako dobra, da ne bi mogla biti boljša. Ko bomo na višji kulturni ravni, bomo ta dan praznovali bolj kulturno.«

STANE KLJUN, organizator kulture v občini Ribnica: »Ne strinjam se s takim praznovanjem kulturnega praznika, kot počnemo zdaj, ker to prav nič ne prispeva k reševanju bistvenih problemov razvoja kulture. Kot na drugih področjih tako tudi na področju kulture zelo zaostajamo za časom in svetom. Prav zato v naši občini namerno nismo organizirali prireditve v počastitev tega praznika, a jih kljub temu nekaj bo.«

BOJANA KOČJAN, administratorka pri OS Kočevje: »Standard je zelo padel. Ljudje so zagrenjeni. Večino bolj skrbi, kako bomo preživeli, kot za kulturo, čeprav se zavedamo, da nam je kultura potrebna, da se znamo obnašati, skrbeti za vse, kar imamo, in da je življenje lepše, bogatejše. Zelo dobro in privlačno so vedno organizirali prireditve za kulturni praznik na osnovni šoli v Kočevju. Za kulturo je bilo včasih več zanimanja, zdaj pa se splošna kriza pozna tudi na kulturi.«

JOŽE DULAR, pisatelj iz Metlike: »V Metliki bi najlepše proslavljali, če bi dobili nazaj knjigarno in odprli kulturni dom. Seveda bi bilo prav, ko bi kulturni praznik počastili z literarnim večerom, razstavo ali kakšno drugo kulturno prireditvijo. Žal pa je kulturno življenje v Metliki v zadnjem letu, dveh skoraj povsem zamrlo, še posebej če se spomnimo, kakšno je bilo v povojnih letih. Prva bi se morala zganiti mladina in narediti kaj za bogatejšo duhovno življenje nasploh.«

Letališče je zapleten klobčič

Kandidat za predsednika občinskega IS o bodočem delu — Kljudem — Zlet kliče po novostih — Je mladina po nepotrebnem dregnila v osir?

NOVO MESTO — Predsedstvo OK SZDL Novo mesto je na seji 2. februarja sklenilo, da bo kot kandidata za predsednika novomeškega občinskega izvršnega sveta skupščine občine predlagalo Adolfa Zupana. Ta je na omenjeni seji že predstavil sestavo novega občinskega izvršnega sveta in prisotne seznanil z njegovim okvirnim delovnim načrtom.

Kot kaže, se po pod novimi vajetmi občinska uprava še bolj približala ljudem, morda s popoldanskim, sobotnim in tudi terenskim delom in skrajševanjem uradnih postopkov. Izvršni svet naj bi pokazal zvrhano mero poluha za občanove vsakdanje težave, tot so ne dovolj kulturni javni prevozi, mazano mesto in neurejene trgovine, er hkrati iskal rešitve za bolj zapletene družbene probleme. Sem med drugim od izdelava načrta zaposlovanja mladih in boj za vključitev Dolenjske v reubliške razvojne pane, ki naj bi zastavil odziv regijskega denarja. Zupan je povedal, da izvršni svet ne bo zagorjal dohodkovno šibkih delovnih organizacij, čeprav, kot je pojasnil, tega e gre jemati dobesedno.

Tako ali še bolj odločni so bili člani redstva, ki so razpravljali o predlo-u OK ZSMS Novo mesto za spremembo zamisli zleta bratstva in enot-

ta, je del vprašanj iz dolgega mladinskega spiska. Ivo Longar, predsednik novomeškega občinskega izvršnega sveta, je v odgovoru pojasnil precej podrobnosti o zadevi, vendar je izrecno opozoril, da gre za vojaško tajno in torej strogo zaupne zadeve. Sicer pa je zanikal, da bi kar koli vedel o pogovorih »med

• P OK SZDL Novo mesto je predlagalo za kandidata za člana predsedstva SFRJ iz Slovenije Marka Bulca.

Bogičevičem in Šalijem«. Zatrnil je, da ni pogojev, da bi prišlo do gradnje, ker zanjo novomeška občina ni dala soglasja. Na splošno je predsedstvo soglašalo z oceno svojega predsednika Borisa Dularja, da je bilo razburjenje v glavnem nepotrebno, čeprav je skrb mladine za prostor upravičena.

M. LUZAR

VEČER Z IGORJEM BAVČARJEM

RIBNICA — V okviru večerov z zanimivimi osebnostmi, ki jih prireja v Miklovi hiši Kulturna skupnost občine Ribnica, je bil 2. februarja razgovor z Igorjem Bavčarjem. V sproščnem pogovoru je ponovil več svojih prvih stališč, glede 20. seja CK ZKJ pa je dejal, da je neodgovorno, da ena partija okupira vso državo s svojimi prepri. Vsaki organizaciji je treba dati toliko prostora, kot ji gre, in ne, kot si ga sama vzame. Vsak ima pravico do svobode mišljenja in združevanja. On, Bavčar, ni v nobeni zvezi: iz ene je pred letom izstopil, v drugo pa ne namerava vstopiti. Jugoslavija ima po njegovem bodočnost, če se bo proces demokratizacije nadaljeval.

- Dvajseta seja cekaja dokazuje, da boga ni. Če bi bil, bi že zdavnaj treščilo. (Novinarska opazka)
- V Jugoslaviji je danes jasno samo to, da nič ni jasno. (Igor Bavčar)

novoles

Lesni kombinat
Novo mesto — Straža, n. sol. o.
TOZD Sigmat Brestanica

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta pogodbeno dela in naloge za leto 1989:

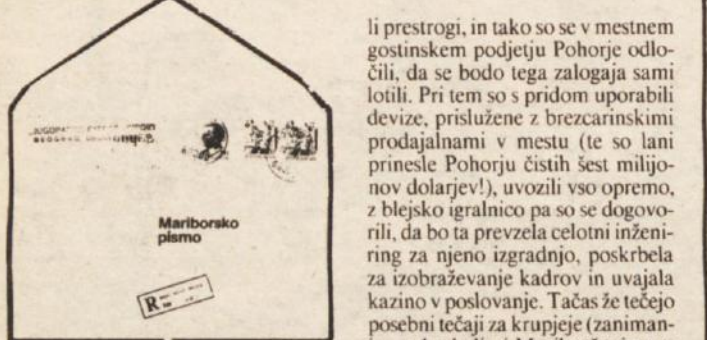
1. čuvaj (1 izvajalec) — obrat poliester v Velikem Podlogu
2. kontrolor bolniškega staleža (1 izvajalec)

Pogoji:
— pogodbeno delo traja 60 dni oziroma 480 ur letno
— vloge lahko pošljejo upokojenci primernega poklica, ker je delo občasno

Kandidati naj pošljejo pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Novoles, TOZD Sigmat, Cesta prvih borcev 20, 68280 Brestanica.

Kandidat bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

Informacije na telefon 0608 79-120 ali 79-126 (splošna služba). 63 6

Maribor bo postal Monte Carlo

Pohod hazarderstva

MARIBOR — Javna skrivnost je, da veliko (kajpada premožnejših) Mariborčanov bolj ali manj redno zabaja v igralnice v Gradcu in ob Vrbskem jezeru, kjer so si nekateri priurili že prava bogastva. Mnogi štajerski lovci na srečo tudi redno vplačujejo avstrijski loto, saj je ta sorazmerno poceni, dobitki pa ogromni. Neki moji znanci se je sreča nasmehnila pred slabim letom in z izkupičkom si je lahko kupila novi renault 5. To se je, razumljivo, itro razvedelo po mestu in zdi se, da je od tedaj nema za loterijo onkray meje še večja.

Toda ruleta se zdaj seli tudi na to stran meje. Že do poletja bo Maribor dobil v preurejeni Veliki kavarni — nekoč uglednem lokalnu v središču mesta, potem pa dolgo časa znanikrni gostilni in v zadnjih dveh letih že skoraj »pokopani« stavbi — sodobno igralnico. Po prvotnem načrtu naj bi jo Mariborčanom zgradilo avstrijsko podjetje Casinos Austria, toda njihovi predlogi so bi-

Priznanja najboljšim rejcem

KZ Krka najuspešnejšim pridelovalcem mleka v občini Novo mesto — Dolenjska k slovenskemu povprečju — Lanski rekord: 5.989 litrov mleka na kravo

NOVO MESTO — Direktor KZ Krka Novo mesto Jože Starič je 2. februarja letos podelil priznanja najboljšim rejcem krav molznic. Nagradjeni so bili torej dosežki v panogi, katere tržni delež znaša v kmetijstvu v občini Novo mesto kar 60 odstotkov.

Odkup mleka se je v zadnjih 3 letih povečal za 12 odst. ali za 1.470.000 litrov. Ker se je istočasno zmanjšalo število kmetij, ki oddajajo mleko, za okrog 400, odkupljena količina kaže, da posamezna kmetija odda več. Premike je moč pojasniti z razvojno zahtevo, da se morajo z večjo delovno produktivnostjo zmanjševati stroški za liter mleka in kilogram prireje mesa. Pri mlečnosti 4.000 do 5.000 litrov mleka je razmerje hranilnih snovi za vzdrževanje in za mlečnost v razmerju 1:1. Ker je pri nižji mlečnosti liter mleka bolj obremenjen z vzdrževalno krmo in pri višji manj, so

praviloma manjši stroški za liter mleka pri kravah z veliko mlečnostjo.

Mlečnost kontroliranih krav v okviru KZ Krka je sicer manjša od slovenskega povprečja, vendar stalno raste. Povprečna mlečnost kontroliranih krav je bila 1986. leta 3.205 kg, v letu pozneje pa že 3.283 kg. Taki uspehi dolenjskih rejcev so seveda krona njihovega premissljenega vlaganja dela, znanja in izkušnje. Poglejmo, kako se to zrcali v četrtkovih zadružnih priznanjih. Janez Kastelic z Malega Vrha, zadružna enota Mirna peč, je lani oddal od 19 krav 91.950 litrov mleka, kar znaša 4.839 li-

trov na kravo. V TZO Šentjerneji sta pridelala lansko leto Anton Golob s Sel s 25 kravami 110.906 litrov mleka, tj. 4.436 litrov na kravo, in Božo Judež iz Prapreč z 22 kravami 97.691 litrov mleka, kar pomeni 4.361 litrov na kravo. Darinko Brudar iz Šentjerneje je od povprečno 10 krav oddal skupno 58.925 oziroma 5.611 litrov mleka na kravo, Alojz Kos iz Orehovice pa je lani s 5 kravami pridelal 30.727 litrov mleka ali 5.989 litrov na kravo. Priznanja so podelili še HS Orehoviča in posestvu Klevevž. V prvem primeru navaja obrazložitev 382.211 litrov skupno oddanega mleka od 85 krav, kar znaša 4.470 litrov na glavo goveda, v drugem primeru pa je pridelovalec oddal od 57 krav skupno 324.145 litrov mleka, to pomeni 5.646 litrov na kravo. Ustna priznanja za oddanih prek 4.000 litrov mleka so prejeli Anton Kostrevec iz Bučne vasi, Anton Murgelj z Daljnega Vrha in Avgust Cvetan iz Gor. Kamenc. Proglasili so tudi najboljše rejce iz zadružnih enot in temeljnih organizacij. V mirnopedski je to poleg Janca Kastelca Anton Kramar, v straški sta naslov odnesla Anton Dulc in Jože Vovk, v žužemberški Stane Kelšin in Jože Zupančič in v škocjanski Franc Perše in Vinko Gorenc.

A. HROVAT

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Pokušnja vina

Vino pokušamo kakšno uro po zajtrku. Pred pokušjo ne uživamo preveč mastnih, slanih, kislih, grenkih in sladkih jedi. Po orehih in pikantnih silih je namreč skoraj vsako vino dobro. Zato naj se ocenjevalec pa tudi vinogradnik, ki želi posamezna vina primerjati tem jedilom pred pokušjo vina odpove. Zelo težko je obenem pokušati vina različnih vrst oziroma iz različnih vinskih gor. Najprej bomo preizkusili belo mešano vino. Napovedovalec naj pri vsakem vzorcu poleg okoliša pove še glavne sorte, ki sestavljajo vino. Tako bo ocena bolj objektivna. Po krajšem premoru naj sledijo sorta bela vina. Nato naj po daljšem premoru sledi pokušnja rdečih vin, in to najprej cvička, zatem rdečega mešanega vina in nazadnje še sortnega rdečega vina z napovedjo sorte in okoliša (kot pri belem vinu).

Med eno in drugo pokušjo naj pokušavalec neutralizira okus z žvečenjem koščka črnega kruha (sir ni zaželen), od časa do časa pa naj usta splahne z navadno hladno vodo (radenska ni zaželjena).

S pokušnja ne pretiravati

Čprav upoštevamo vsa pravila, se čutila med pokušjo zelo utrudijo. To se kaže v tem, da so po navadi vina, ki so bila na vrsti na začetku pokušnje, strožje ocenjena kot tista proti koncu. Zaradi tega naj ne bi pokušali več kot 10 vzorcev zaporedoma in šele po krajšem premoru bi pokušnja nadaljevali. V dopoldanskem času (od 9. do 13. ure) je dovolj, če opravimo pokušjo (z 2 premoroma) največ 30 vzorcev. Kosilo naj bo skromno, brez začinjnih jedi. Po kosilu naj sledi vsaj enourni odmor s krajšim sprehodom na zraku. Po odmoru lahko sledi pokušnja največ 20 vzorcev vina z enkratnim premorom. Več

kot 50 vzorcev vina na dan ne kaže preizkušati.

Nekateri pokuševalci vzorec pokušnega vina izplunejo. Pri tem pa le težko presodijo okus vina, ki ni le v ustih, ampak delno tudi v prebavnem traku pokuševalca. Ob ustreznih premorih med pokušanjem, žvečenjem kruha in izplakovanjem ust z vodo ni potrebno preizkušeni vzorec izpluniti, saj je količina požarka tako majhna, da normalnega pokuševalca ne more opijaniti.

Ocenjevanje vina s čutili

Podružnice društva vinogradnikov naj ocenjevalec pred pokušjo ponovno seznanijo s pravilnikom o ocenjevanju, ki ga je sprejela skupščina delegatov društva vinogradnikov 26. junija 1983 in je bil v celoti objavljen v biltenu Teden dolenjskega cvička 84.

Pri videzu vina pokuševalci dostikrat pripisujejo čistosti vina prevelik pomen. Usledina v steklenici nefiltriranega vina je vzrok naravnih procesov v vinu, česar ne smemo šteti za napako. Preveč rumenkasto belo vino opozarja na rahlo oksidacijo. Moč barve vina je odvisna od sorte grozdja, trajanja fermentacije, količine žvepla pri drozganju, gnilobe in drugih vzrokov.

Presoja vina z vohom je najtežja. Glede tega dolenjski pokuševalci na splošno ne znajo presoditi značilnosti vonja kakovostnih sortnih vin. Zato naj si presajo utrjujejo s pokušnjami sortnih vin na vsakoletnem vinskem sejmu v Ljubljani, pa tudi najbolj znanih sortnih vin, ki jih lahko dobimo v večjih samopostrežnih trgovinah. Z vonjem odkrivamo tudi boleznine vina.

Čprav ocenjevalec vina splošnega vtisa ne točkuye, je prav, da na ocenjevalni listič napiše splošni vtis o vinu z označbo: prijetno, zelo prijetno vino in podobno. Taka ocena je ob koncu včasih zelo pomembna. T. DOBERŠEK

Kmetijstvo

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali jabolka po 1.000 do 2.000 din kilogram, suhe slive po 5.000 in mešano suho sadje po 6.000 din. Kilogram špinače je veljal 6.000 din, solate 7.000, kolera-be, črne redkve in čebule 2.000, krompirja 1.500 in fižola 10.000 do 13.000 din. Merico regrata je bilo moč dobiti za 1.000 in motovilca za 2.000 din. Česen je stal 6.000 do 8.000 din kilogram. Lonček smetane je veljal 5.000 din, jajca pa so bila po 700 primerok. Kilo medu so prodajali po 20.000 din. Ocvirki in krkvice so bili naprodaj po 10.000 din kila. Posamezne šopke s telohom so prodajali po 1.500 din. Ceno za kilo skute so držali med 7.000 in 8.000 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 185 do 3 mesece starih prašičev in 23 starejših. Prvih so prodali 95, in sicer po 1.000 din kilogram žive teže. Drugih so prodali 9, in to po 6.000 do 6.500 din kilo žive teže.

NOVO MESTO — Na novomeškem sejmišču so imeli rejci v ponedeljek naprodaj 202 prašiča. Prašiči, stari 8 do 14 tednov, so veljali 200.000 do 350.000 din. Cena prašičev, starih nad 6 mesecev, je znašala 6.500 din za kilo. Na sejmu so prodajali še 5 krav, in to po ceni do 5.000 din kilogram žive teže. Pripeljali so tudi 2 bika; cena zanju je bila do 7.000 din za kilo žive teže.

Zavarovanje živali po novem

V ribniški občini je možno ugodno zavarovati

RIBNICA — Za nove zavarovalne pogoje živali so se dogovorili te dni Kmetijska zadruga Ribnica, sklad za pospeševanje kmetijstva, veterinarska postaja in zavarovalna skupnost Triglav.

Za plemensko govedo (A kontrola) znaša letna zavarovalnina 279.000 din od glave živine. Od tega plača kmet lastnik 159.000 din, ostalih 120.000 din pa primaknejo iz republiških virov. Živina je tako zavarovana v primeru pogina za 4.650.000 din, a je zaradi inflacije uveljavljena tako imenovana drešča lestvica. V primeru bolezni živali plača kmet 20 odstotkov participacije za veterinarske posege. To zavarovanje bo veljalo od 1. aprila dalje.

Podobno velja tudi za živali v tako imenovani Z kontroli. Razlika je le, da tistih 120.000 din na žival ne plača republika, ampak občinski sklad za pospeševanje kmetijstva; da je kmetova participacija v primeru veterinarskega posega 30-odstotna in da je to zavarovanje že uveljavljeno z januarjem, torej ni treba čakati na april.

Podobno zavarovanje je uveljavljeno še za kobile, le da je kobilca ovrednotena na 6 milijonov dinarjev, letna zavarovalna premija pa znaša 450.000 din in jo plača polovico kmet, ostalo polovico pa občinski sklad za pospeševanje kmetijstva. Žal pa zaradi pomanjkanja de-

narja takega zavarovanja niso mogli uveljaviti tudi za konje.

J. P.

Dobra cena le za dobro vino

Regres za cepljenke

METLIKA — Zaradi količinsko slabe lanske letine so zaloge slovenskih vin v vinskih kletah za ta čas pod normalnimi, kakovost lanskega vina pa je nad povprečjem. Od metliških vin lanskega letnika sta že v prodaji belokranjec in rosé, medtem ko je postopek kletarjenja pri metliški črnini daljši, tako da je v prodaji še letnik 87.

Cene kakovostnih slovenskih vin sedaj usklajujejo s stopnjo inflacije.

METLIŠKI ROSÉ ZA EVROPO

METLIKA — Že skoraj pred dvema letoma so v Poslovni skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo začeli razmišljati, da bi Slovenija z najkvalitetnejšimi vini skupaj nastopila na tržiščih zahodne Evrope. V ožji izbor sedmih kvalitetnih slovenskih vin je prišel tudi metliški rosé. Ta kvalitetna vina bodo v manjših količinah prodajali v trgovinah, kje prodajajo le kakovostna vina višjega cenovnega razreda. Vina bodo prodajali pod blagovno znamko Slovenija z lipovim listom, za realizacijo tega posla pa je pooblaščen Slovini, ki ima največ izkušenj in ugleda na svetovnem trgu.

kljub težkim razmeram pa vinari opažajo, da se vinska kultura pri nas izboljšuje in da se krog potrošnikov kakovostnih vin v Sloveniji širi. »Vedno bolj odločilna postaja kvaliteta, kar potrjuje, da je usmeritev naše kleti v pridelavo čim bolj kakovostnih vin pravilna,« pravi direktor metliške Vinske kleti inž. Stane Bajuk. »Le visoko kvalitetna vina bodo zagotovila obstoj in razvoj belokranjskega vinogradništva.«

Zaradi dolgoletnih cenovnih nesorazmerij se je med vinogradniki močno zmanjšalo zanimanje za obnovo vinogradov. Da bi jo spodbudili, iz republiškega sklada za pospeševanje proizvodnje hrane tržnim pridelovalcem regresirajo nakup trsnih cepljenk (1500 regresa za cepljenko).

Poleg dosedanjih belih sort kraljevine in laškega rizinga je trsnji izbor pri belih sortah za belokranjski vinorodni okoliš razširjen še s sortami beli pinot, zeleni silvanec, rumeni muškati in renski rizing, medtem ko chardonnay, kerner in neoplanto preizkušajo. Poleg dosedanjih rdečih sort modre frankinje, žametne črnine, portugalk, šentlovrenke in gammaya uvajajo še modri burgundec. A. B.

ZBOR VINOGRADNIKOV

STRAŽA — Društvo vinogradnikov Dolenjske, podružnica v Straži, priredi v nedeljo, 12. februarja, ob 9. uri letno konferenco, ki bo v gasilskem domu v Straži. Ob tej priložnosti so povabili tudi strokovnjaka mag. Jurija Mumilovića, ki bo predaval o zaščiti vinske trte in sadnega drevja. Vinogradniki bodo kaj več zvedeli tudi o delu podružnice v preteklem letu in o načrtih za letos.

• Ante Marković, mandatar za sestavo nove jugoslovanske vlade, ni asket, je pa izjemno disciplinirana osebnost. Za seboj nima »zgrešenih investicij«, premoženja brez porekla niti izjav, ki bi ga lahko kompromitirale. Ni naklonjen kompromisom ter praktično po kuloarjih. (Ivo Jakovčević)

Romunija v »zlati dobi« propada

Zapis očitca o sistematizaciji, brutalnem posegu v romunsko vas

Nova agrarna revolucija naj bi po predstavah Nicolaua Ceausescuja Romuniji dokončno porinila med najbolj napredne države sveta. Kot zvest in globokoveren Stalinov učenec je nezmotljivo ugotovil, da bo to mogoče le z odpravljanjem razlik med mestom in kmetijsko usmerjenim podeželjem. To pa pomeni sistematično uničenje deset tisoč romunskih vasi, trgov, vse kulture in vseh spomenikov v njih. Ljudi bodo premestili in strpali v naglici zgrajene stanovanjske bloke iz serijskih gradbe-

• V imenu slovenske demokratske javnosti je skupina publicistov in javnih delavcev iz Ljubljane poslala predsedstvu SFRJ zahtevo, naj zavzame javno stališče do usode Srbov v Romuniji, ki jih prizadenejo posegi na vas in s tem povezano nasilje. V javnem pozivu pravijo, da jih preseñeča molk naših uradnih predstavnikov o terorju nad srbsko manjšino, ki bi ga lahko opredelili z besedo genocid.

nih elementov; v njih je za 30 družin predvidena ena kopalnica in skupno stranišče, v stanovjih bo na voljo samo mrzla voda, topla voda za kopanje pa le dve uri na teden. V teh novih agroindustrijskih središčih ljudje ne bodo mogli več pridelovati zelenjave ali sediti prašiča, zajce ali kokoši, da bi si s tem dodatno ustvarili pribojšek.

Kako so taki načrti sploh mogoči? Po drugi svetovni vojni so v Romuniji nacionalizirali vso posest, ljudem so (po staliniščnem vzoru) pustili le nekaj ohišnice. Teh nekaj prgišč zemlje okrog domov je zadostovalo, da je delavni tip človeka obdržal kljub vsemu narodno

identiteto in gmotni položaj, gospodarsko neodvisnost ter svojo vero. Toda Ceausescujeva Romunija potrebuje novega »socialističnega človeka«, predanega idealom marksizma in revolucije, tega pa naj bi ustvarila nova sistematizacija.

Sistematizacija se uradno imenuje vse to uničevanje gospodarske, kulturne, arhitekturne in tudi jezikovne dediščine, ki se je že začelo. Danes v Romuniji skoraj ni mesta ali trga, ki ne bi bil sistematiziran. Običajno ostane v starem slogu le jedro (za turistične namene), vse drugo pa je treba zgraditi na novo. V sistematiziranju so se že tako izurili, da jim gre od rok kot po maslu. Če v vas ali trg ne prideš v trenutku podiranja, sploh ne veš, da je na tistem mestu kdaj kaj stalo. To smo videli v vasi Ghermanesti, severozahodno od Bukarešte. Dopoldne so se lotili dveh domačij, popoldne pa so na tistem mestu, kjer sta stali, že orali. Kmet, nekdanji lastnik, je seveda poprej s konjem odpeljal svojo revščino v novi agroindustrijski center nekje za Snagovom.

Kolikor se je le dalo, smo to uničevanje posneli na celuloidni trak kot dokument nečloveške politike v času, ko vsa preostala Evropa razpravlja o medsebojnem sodelovanju, zaščiti regionalnih in manjšinskih kultur, k

KOVAŠKA

Eden od kovačev iz Gabrja je zadnjič povedal, da je v trgovinah zelo težko dobiti lemeže za pluge ter konjske podkve in žeblje zanje. Kdo ve, zakaj tega manjka? Morda je podkve za konje premalo zato, ker je med vplivnimi velikimi živinami preveč volov.

SADJARJI IN VINOGRADNIKI!

NOVO MESTO — Srednja kmetijska šola Grm, Sevno v Trški Gori 13, bo tudi letos organizirala predavanja in praktična prikaza vzgoje sadnega drevja in vinske trte. V ponedeljek, 20. februarja, bo ob 16. uri predavanje o vzgoji in oskrbi sadnega drevja, naslednji dan pa ob 15. uri praktičen prikaz rezi. Oboje bo vodil inž. Franc Kotar. Za vinogradnike bo inž. Slavko Dragovan predaval v sredo, 22. februarja, ob 16. uri, naslednji dan pa ob 15. uri vodil tudi praktičen prikaz rezi. Če bo slabo vreme, bo vse prestavljeno za 14 dni.

PODOBA, KI POVE VSE — Spredaj preostali vaški studenec, desno podrti domačija, levo na hitro zgrajen blok. Dela vasi Ghermanesti ni več.

Kmetijski nasveti

Odločilni čas pšenice

Seme pada na rodovitna tla. Poznavalci ugotavljajo, da so slovenski kmetje v zadnjih letih občutno izboljšali pridelovanje pšenice in da imajo, če bo le šlo tako naprej, stvarne možnosti, da do leta 2000 presežejo povprečni hektarski donos 5 ton. Ker prihaja odločilni čas v oskrbi ozimne, nekaj napotkov o tem vseeno ne bo odveč.

Najprej je treba pogledati, kako je posevek prezimil, koliko rastlin je ostalo na kvadratnem metru. Na polju, zasejanem s sejnalnico, tega ne bo težko ugotoviti, saj preštejemo število rastlin v vrsti v dolžini enega metra in to pomnožimo z osem. Če pride več kot 500 rastlin na kvadratni meter, je posevek treba razredčiti z mrežasto brano, če je rastlin manj od 170, pa je najbolje njivo preorati in na novo zasejati s koruzo ali kakim drugim spomladanskim posevkom. Najbolj primerna gostota je 280 do 380 rastlin; za tako gostoto veljajo tudi običajni napotki za gnojenje in drugi agrotehnični ukrepi.

Za pridelak je odločilno dnojenjevanje z dušikom. Strokovno nesporno je dokazano, da je enkratno dnojenjevanje zelo pomankljivo, saj da hranilo le za bujno razraščanje, zmanjka pa ga za oploditev in polnjenje zrnja. Dušik se pač iz tal prehitro izpira in z njim ni mogoče gnojiti na zalogo. Če jeseni ni bilo gnojeno s fosforjem in kalijem, je za prvo dnojenjevanje najbolj priporočljiv nitrofoskal 17:8:9, če pa je bila njiva že jeseni pognojena s fosforjem in kalijem, potem pride v poštev čisto dušično gnojilo, kot sta

• Pri pšenici pa ni potrebno poskrbeti le za rast in razvoj, marveč tudi za zdravje in trdnost. Če je nevarnost polega, je primerno uporabiti rastni regulator klorhol inklorid (CCC) v količini od 0,9 do 1,2 l na hektar, sicer pa ne. V naših razmerah je običajno koristnost škropljenja dvomljiva, pravi priznani strokovnjak za pšenico dr. Tone Tanjšek. Če se pokaže potreba, je pšenični posevek koristno škropiti tudi proti boleznim in škodljivcem.

KAN in urea, in to v priporočenih količinah (na primer 280 kg KAN na 1 ha). Prvo dnojenjevanje naj bo opravljeno okvirno med 10. in 20. marcem, prej ni priporočljivo, četudi je toplo vreme.

Drugič je pšenico treba dnojniti, ko se na rastlinah pojavijo prva kolenca. Obrok naj bo ravno tolikšen (50 do 75 kg čistega dušika na hektar) ali še celo večji kot prvič, če posevek ni zapleveljen ali pregost. Izkazalo se je, da pri nas tretje dnojenjevanje ne prinaša bistvene prednosti in torej ni potrebno.

Inž. M. L.

Črnomaljski drobir

IZOBRAŽEVANJE — V črnomaljski občinski upravi so želeli pripraviti za svoje davce kratek tečaj slovensčine in pisarniškega poslovanja. Ker niso našli predavateljev, so se zatekli po pomoč na Zavod za izobraževanje in kulturo (ZIK), kateremu je po daljšem iskanju le uspelo najti predavatelje. Toda ko so sestavili račun za izvedbo tega dela, se je občinskimi možem zdel prevelik, zato so ga zavrnili, kar ni nič naravnost. V ZIK-u pa jih je razjezilo, ko so zvedeli, da so se z enim od predavateljev, ki ga je našel ZIK, na občini želeli dogovoriti, da bi jim poučeval mimo ZIK-a, kar bi bilo znatno cenejše. Očitno je bilo predavatelju teh igrice dovolj in se je odločil, da sploh ne bo poučeval. Najkrajšo pa so vsi vsem tem potegnili uka željni, predvsem pa potrebni delavci občinske uprave.

JAVNA TRIBUNA — Na črnomaljski občinski javni tribuni, na kateri sta kot gosti sodelovala podpredsednik republiške konference SZDL Viktor Žakelj in predsednik slovenske demokratske zveze Dimitrij Šupel, je bilo večkrat slišati, da ljudje še zaupajo dovolj Socialistični zvezi, ki je vedno podaljšala roka Zveze komunistov. Eden od udeležencev je celo povedal, da njegovi sodelavci odklonili povabilo tribuno, češ da je to najbrž kakšna past bodo potem dobili črno piko. Pa je ta črnomaljec začel tudi sam razmišljati, ali hoče poslušanje Rupla in Žaklja zares ostalo nezakazovano.

SRAMOTA JE PADLA — Razpadočih hišo nad viniškim kampom, ki je bila ravno vse prej kot v ponos, so končno in dokončno porušili. Viničani vedo povedala, da ko s temu, da je sramota vendarle velika, veliko prispevali tudi novinarji s svojim pisanjem. Glede na to, da smo novinarji vedno vsega krivi in da so nam aprili tudi to krivdo, zares ne vemo več, ki je to za nas dobro ali slabo.

Drobne iz Kočevja

POPUST V NAMI — Od 6. do 18. februarja je v Nami gospodinjiski teden, ko prodajajo s 30-odstotnim popustom mednarodno in dekorativno blago ter zavese, z 10-odstotnim pa preproge. Popust velja le gotovinski plačilo.

VEČ POZAROV — Zaradi suhe zime pogostejši požari. Predvsem večkrat gostrava ob železniški progi, gorela pa je tudi že trava okoli novega rudniškega jarka, kjer so posredovali tudi gasilci in ko rešili jezero.

NOVO V DISKONTU — V diskontni trgovini Nami so po novem letu začeli prodajati s 5-odstotnim popustom še mesec izdelke, sira, margarino in majonezo.

NEPOTREBNE SMETI — Med stavoslovnih šole in novimi teniški igrišči vse preveč odpadkov in raznega materiala, ki kazi videti zelo kulturno-športnih stanov. Morda bo kdo ukrepal?

VEČJA IZBIRA KRUHA — Pekarija iz Kočevja, Nama pa prodajala nove vrste kruha: koruzni, sezamov in čebulni kruh. Zanimivo je, da bo zanimanje za te kruhe nekoliko in iztržek tudi. Splošno pa je znano, da je med občani največje zanimanje za malo imenovani socialistični, se pravi črnomaljski kruh, ki v vseh prodajalnih najhitreje prodaja, ker je pač najbolj poceni.

Ribniški zobotrebci

KAM Z ROMI? — O tem še vedno razmišljajo in kaže, da bodo še dolgo razmišljali v ribniški občini. Zanje so kupili kontejnerje, postavili pa jih nimajo. Zanimivo je en izmed izgovorov: »hudešče travico« na sestankih vse le-posebno slastno pa so jo tudi na letošnji dan brez cigarete.

PLOČNIKA NI — Ob prometni pločnici in Partizanski cesti bi moral biti asfalt, a ga ni. Zemljišče je namreč last zasebnikov prav do ceste, da ni prostora za pločnik. Zaradi rož, dreva itd. pa je ne-regladno za voznike in pešce na Trubarjevi cesti in Vrtnarski poti.

Trebanjske iveri

VČASIH DESETINA, ZDAJ POLOVICA — Tudi kmetje pravijo, da niso več tako bogati. Na boljšem kot delavci. Včasih so jih imeli pri pradedu plačevali graščakom desetino, zdaj pa dajejo že približno polovico dohodka za vse dajatve.

VSISO ZA — Šponedeljkovega hudo ročnega sestanka predsednikov skupščin slovenskega in jugoslovanskega ljudskega sveta s predstavniki občinskega izvršnega odbora in politike o reorganizaciji upravnih organov in strokovnih služb občinskih interesnih skupnosti bi lahko telegrafsko počali: Veliko gromenja, malo dežja. Lepo je ob koncu posveta rekel eden uglednih trebanjskih intelektualcev, češ ko je prišel na sejo, je še nekaj vedel, zdaj pa ni čudno, da se je tisti, ki je predsedstvo omenjenemu sestanku, vprašal, kako zaključiti. »Kaj ga je spet dopolnil je omenjeni intelektualc: «Da še nismo zrel mi niti situacija». Sicer pa nekaj več o tem dogodku v komentarju na tej strani!

PREKO 900 ČLANOV — Predsednik trebanjske kmečke zveze Tone Strah iz Kočevja je v svoji govorici nam je zaupal, da njihova zveza in pa zveza slovenske kmečke mladine v občini štejeta že preko 900 članov. Tone spomni na povojni čas, ko smo imeli vsake dve vasi, da bi kmet postal bogat. Toda vsaka družba, ki ima močnega in pogatega kmeta, je danes bogata in močna. Je treba še kaj dodati? Pač, nadaljevanje pogovora sledi!

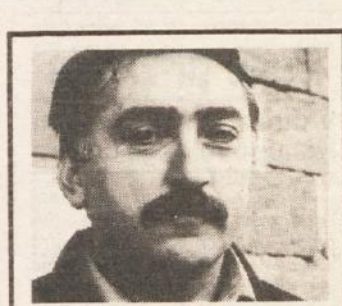
IZ NAŠIH OBČIN

Preureditev pokopališča v Vojni vasi

Te dni bo razgrnjen osnutek načrta

ČRNOMELJ — V programu javnih del, ki jih financirajo s pomočjo samoprprispevka, imajo v skupnosti krajevnih skupnosti Črnomelj gradnjo novega poslovnega objekta, torej mrliško vežico s spremljajočimi prostori, s ploščadjo za poslopitev od umrlih občanov in novim parkirnim prostorom na pokopališču v Vojni vasi. Skupnost krajevnih skupnosti je v preteklem letu že razgrnila v vseh treh mestnih krajevnih skupnostih v Črnomlju nekatere idejne rešitve, vendar ne organizacije ne občani niso dali pripomb.

Zato so izdelali lokacijski načrt, katerega osnutek bo te dni razgrnjen na skupnosti krajevnih skupnosti in v prostorih občinske skupščine. 30 dni bodo zbirali pripombe, pripravili pa bodo tudi javno razpravo. Iz lokacijskega načrta je razvidno, da bo sedanje pokopališče ostalo nespremenjeno, prav tako tudi dostopa z obeh strani. Staro mrliško vežico bodo, ko bo zgrajena nova, opustili. Na parkirišču bo prostora za 66 vozil. Seveda bodo zaradi tega posegli v del bližnjega gozda, ki ga bodo morali posekati. Denar za naložbo v črnomaljsko pokopališče se že zbira, zato načrtujejo, da bodo začeli graditi že v sredini letošnjega leta.

Za vse je sam

O prednostih in slabostih samostojnega inovatorstva

SEMIČ — Anton Malenšek iz Semiča se je pred slabim letom odločil za poklic, ki je v Beli krajini eden najbolj redkih. Postal je samostojen inovator, v njegovi delavnici pa se rojeva oprema za elektro in kovinsko predelovalno industrijo. Še ko je bil kot inženir strojništva zaposlen v tukajšnji Iskri, je spoznal, da je povpraševanje po takšni opremi veliko, a Iskra, kljub temu da izdelava veliko strojev, ni bila kos prav vsem naročilom.

»Videl sem, da bi se torej tudi s samostojnim inovatorstvom dal služiti kruh, čeprav sem v tem letu poleg prednosti dobora« okusil tudi pomanjkljivosti v tem poklicu. Ker nimam nikogar zaposlenega, moram sam risati načrte, nabavljati material, delati v proizvodnji in prodajati izdelke. Na srečo mi vsaj kdaj pri risanju priskočijo na pomoč prijatelji, v proizvodnji pa družinski člani, a največje breme še vedno sloni samo na mojih ramenih. Kot inovator težko doblim dovoljenje za uvoz. Okrog 10 odst. materiala, predvsem elektronske komponente, namreč ne morem dobiti na domačem trgu. Pri montaži potrebujem veliko orodja, vendar nabave osnovnih sredstev ne morem pritišči k stroškom. Res pa je, da me tudi nihče ne vpraša, koliko sem zaslužil. Vse moje inovativno delo gre preko avtorskih agencij in imam zaradi tega tudi davčne olajšave. Vendar že razmišljam, da bi se, kljub tem ugodnostim, prav zaradi težav, ki jih imam z nabavo materiala in orodja, raje zapeljal med obrtnike,« pravi Malenšek.

OBČNI ZBOR KADROVSKIH DELAVCEV

ČRNOMELJ — Društvo kadrovskih delavcev Bele krajine bo imelo v petek, 10. februarja, ob 12. uri v hotelu Lahinja v Črnomlju občni zbor. Sklicatelji upajo, da se bo zboru udeležilo več članov kot lani, ko jih je od 48 prišlo le 13. Če ne zaradi drugega, bi se občnega zbora splašalo udeležiti že zato, da bi ugotovili, kaj se skriva pod 9. točko dnevnega reda: Razno — z dodatkom.

ŽUPANČIČEVA PRIZNANJA

ČRNOMELJ — Na večeršnji prireditvi ob kulturnem priznanju so v Črnomlju podelili tudi Župančičeva priznanja za delo na kulturnem področju. Diplome so prejeli Marija Gregorič iz semiške osnovne šole za delo z otroško folklorno skupino, Drago Vlašič iz Adlešičev za pevsko in organizacijsko delo v adlešičkem KUD Božo Račić ter Štefka Grahek iz Črnomlja za dolgoletno pevsko dejavnost. Plakete za življenjsko delo pa sta prejela Marica Vranešič iz Gorenjcev za dolgoletno pevsko dejavnost in ohranjanje starih pesmi in napovedov ter Franc Milek iz Črnomlja za dolgoletno vodenje pevskih zborov in udeleževanje na kulturnem področju.

Slovenija Moja dežela

Ne želijo si novih težav

Tako pravijo Grčevljani pa tudi člani komisije za reševanje stanovanjskih vprašanj Romov

RIBNIKA — Komisija za reševanje nastanitvenih vprašanj Romov, ki jo je pred kratkim imenoval občinski izvršni svet, se je prvič sestala 31. januarja in izvolila za predsednika Franceta Prelesnika.

Zanimivo je, da je komisija prejela prvo pismo v presojo, tako rekoč še preden je bila imenovana. Prišlo je iz vodstva v Grčaricah (naslovljeno je bilo sicer na predsednika OS), ki je poudarilo, da je slišati, da nameravajo Romi naseliti v Jelendolu in da bodo podvezli vse, da do naselitve Romov tu ne bo prišlo, ker se vas razvija, mladi ostajajo doma in, pravi pismo, »ne želimo nobenih novih težav ne nam, ne vam, kot občinski upravi.«

Komisija je na prvi seji ugotovila, da sama ne more predlagati lokacij za naselitev Romov, ki so v občini stalno prijavljeni. Zato predlaga komiteju za družbeni plan, gospodarstvo in pročiščanje, naj pripravi komisiji predlog za dve ali več lokacij, ki izpolnjujejo osnovne pogoje za naselitev Romov. Komisija bo nato opravila ogled predlaganih lokacij, izbrala najugodnejšo in predlagala občinski skupščini, da izpelje postopek za dopolnitev prostorskega plana občine. Sedanji družbeni plan občine namreč ne vsebuje zahtev za ustanovitev romskega naselja v občini. Komisija je sklenila še, da bo o dokončnem izboru lokacije poročala šele, ko bo ta trdno izbrana, da ne bi po nepotrebnem vznemirjali občanov in povzročili novih nepotrebnih zaostrovanj.

Voda je, a je predraga

V črnomaljski občini ljudje težko poravnajo račune za dovoz vode — Nakup traktorskih cistern

ČRNOMELJ — Že nekaj mesecev ni bilo obilnejših padavin, zadnja dva meseca pa tako rekoč nikakršnih, zato so v črnomaljski občini zaradi pomanjkanja vode ogrožene vse višje ležeče vasi, v ravninskem delu pa tiste, ki nimajo vodovoda. Toda ljudje so se morali pri reševanju tega problema znajti sami, kakor so vedeli in znali. A nekateri si niso znali prav pomagati, zato so se upravičeno spraševali — kot je dejal eden izmed delegatov na zadnji seji zbor črnomaljske občinske skupščine — zakaj pravzaprav sploh imajo oblast, če ji ni prav nič mar za ljudstvo.

Eden od odgovornih občinskih mož z opravičilo, češ da oni ne vidijo tako velikega problema, ker so ob pipah, ni pokazal prevelikega poslušala za ljudske težave. Prav tako čudi njegova izjava, da na občini ni bil nihče obveščen o suši in da so reirgiral le po lastnih občutkih. Le kje se je ustavil glas ljudi, ki so na vaških sestankih zahtevali, naj kmetom, ki imajo prazne vodnjake, a velikih stroškov za dovažanje vode ne zmorejo več, končno kdo priskoči na pomoč? Je res mogoče, da je bila nekaterim, ki bi morali te zahteve posredovati naprej, to pretežka ali odvečna naloga? V adlešički krajevni skupnosti so kmetom raje predlagali, naj živino in drobnico naženejo napajati kar v Kolpo, ki pa zaradi nizkega vodostaja in predvsem vsega,

kar priteče vanjo nižje od Severina, ni ravno neoporečna.

Končno je tudi delo po občutkih pri občinskih možeh obrodilo sadove. Ker meteorologi še naprej napovedujejo sušo, so v Črnomlju sklenili, da bodo dovoz vode regresirali. Tako bodo za 7 prost. metrov ljudje plačali namesto 120 tisočakov okrog 80.000 din, razliko pa bosta poravnala sis za prehrano in Komunala. 30-odstotni regres velja od 1. januarja, tisti, ki so pretekli mesec plačali polno ceno, pa bodo imeli ugodnosti ob plačilu pri naslednjem dovozu.

Sicer pa v črnomaljski občini ni tolikšen problem z dovozom vode, saj Komunala opravi s svojo cisterno le okrog 7 voženj na dan. Zato so na občini menili, ko so se o tem pozanimali na Komunali, da preskrba ni kritična. Na vrsto je torej moč priti dokaj hitro, veliko težje je poravnati račun. Zato si mnogi ljudje sami vozijo vodo. Gotovo pa ne bi bilo odveč, ko bi v najbolj ogroženih vaseh začeli razmišljati o nakupu skupne traktorske cisterne, s katero bi lahko same, predvsem pa ceneje, napolnili suhe vodnjake. Družba bi sicer k nakupu primaknila nekaj denarja, a tudi ljudi ne bi bilo težko prepričati, da bi odprli denarnice, zlasti če bi jim postregli s podatkom, da bi z izdatki, ki so jih imeli v občini z dovozom vode ob lanski in letošnji suši, lahko kupili traktorske cisterne za nekaj vasi.

M. BEZEK-JAKŠE

ZDAJ PA BREZ RAZUMA

KOČEVJE — Poročali smo že o pobudi za ustanovitev demokratske zveze razuma »Demos« v Kočevju. Na zadnji seji POK SZDL Kočevje pa smo zvedeli, da je zdaj iz tega naslova stranke beseda razum črtana in da gre torej za Slovensko demokratsko zvezo. Vzrok je gotovo v pridobivanju članov, saj je razuma in razumnikov v Kočevju tako malo, da ne bi zadostovalo za novo stranko.

P-C

Lomijo se kopja Osnutek predloga reorganizacije šel spet na skupščino

TREBNJE — Verjetno je ena modernejših misli s ponedeljkovega sestanka predsednikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti občine Trebnje s predstavniki izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij vzniknila prav ob koncu debati dve uri dolgega sejanja o predlogu za reorganizacijo upravnih organov in strokovnih služb občinskih sisov.

Potrebno je, da se bomo v občini dogovorili, ne pa, da bo prevladala »moja ali tvoja« varijanta, »je sklenil predsednik kulturne skupnosti Stane Novak. Osnutek dopolnitev k predlogu za reorganizacijo upravnih organov občine Trebnje, strokovnih služb sisov in občinskih družbenopolitičnih organizacij, ki ga je pripravil izvršni svet, je doživel zvečine bolj ali manj ostro grajo, češ da je gradivo skoraj enako kot tisto, ki sta ga kot neprimernega in pomanjkljivega za razpravo lani novembra zavrnila zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti in gradivo umaknila z dnevnega reda. Zanimivo pa je, da je gradivo podprl družbenopolitični zbor, ki pa je precej pred obema drugima zboroma končal sejo in zato ni bilo možno več usklajevanje.

Medtem ko so predsedniki sisov opozarjali, da morajo biti iz gradiva razvidni učinki, da bi bila raven kakovosti storitev višja in stroški manjši, v kar pa, glede na dosedanje izkušnje z reorganizacijami, ne verjamejo. V sisih celo snujejo svoj model reorganizacije, ki naj bi upošteval tudi predvidene spremembe v organiziranosti sisov. Toda ker je še vse to precej v megli, je družbena pravobranilka samoupravljanja Anica Bilbija menila, da bi stvari s predloženim osnutkom lahko mirno teklo dalje. Občinska politika, ki sicer, tako kot sisi, načelno podpira racionalizacijo, ne more dopustiti, da bi ji oblast predpisovala, kako naj ima organizirane svoje službe. Le mladina brez pridržkov sprejema ponujeni model reorganizacije. Kako se bo vsa reč razpletla, naj bi bilo znano že v sredo, 8. februarja (tale zapis nastaja 6. 2.), ko bo spet na dnevnem redu zborov trebanjske občinske skupščine ta reorganizacija.

P. PERC

Dobro sodelovali Ribniški rezervni oficirji o svojem delu

RIBNIKA — Zveza rezervnih vojaških starešin občine Ribnica ima pri delu tudi nekaj težav zato, ker ne more ukrepati proti članom, ki se ne udeležujejo predavanj in vaj, ki so obvezne za rezervne oficirje. To je ena izmed ugovorov nedavne občinske konference ZRVS občine Ribnica. Dokončno se bo treba odločiti, če je to obvezno ali prostovoljno delo članov ZRVS.

Organizacija ZRVS je tudi v večini denarnih težavah, zaradi česar lani niso izvedli načrtovanega streljanja, niso se udeležili tekmovanja »Po poteh heroja Kebeta«, nekaj predavanj pa so iz lanskega prenesli v letošnje leto. Bilo pa bi še slabše, če ZRVS ne bi pomagali predvsem podjetji Inles in Riko.

Kot zelo uspešno pa so ocenili sodelovanje z občinskim štabom TO in JLA. Člani ZRVS so tudi nosilci vseh pomembnih akcij v občini in delujejo praktično na vseh področjih. Na konferenci so sprejeli pobudo predstavnika JLA, da bodo ribniški enoti JLA dostavili program svojega dela, na osnovi katerega bo vojaška enota priskrbela predavatelje za razne strokovne teme.

M. B.-J.

Zakaj tak plaz nezadovoljstva?

Ker plača ne zadošča za življenje — V Kočevju se boje, da je bil to le prvi plaz nezadovoljstva, ki lahko ob podražitvah in nižanju standarda spet izbruhne

KOČEVJE — O štrajkih in drugih oblikah nezadovoljstva v januarju je pretekli teden razpravljala vrsta občinskih organov in organizacij, nazadnje tudi POK SZDL, ki je zahtevalo, naj v kratkem o tem teče debata še na seji zboru združenega dela občinske skupščine.

Nezadovoljstva, v katerih so delavci zahtevali za okoli 100 odstotkov višje prejemke, so se pravzaprav začele že 16. decembra s stavko v najslabše stoječi, najbolj zadolženi delovni organizaciji se pravi v Itasu, ki je tudi daleč največji izgubar v občini in med največjimi v regiji. Uspeh stavke je opogumil še druge, da se je val nezadovoljstva v januarju razširil v različnih oblikah (izsiljeni sestanki, prekinitve dela itd.) še v podjetjih

Avto, Gozdno gospodarstvo, Trikon, Zidar, LIK, Kočevski tisk in Oprema. O zahtevah o povišanju osebnih dohodkov pa je slišati še iz drugih kolektivov (na primer iz Kovinarja) in celo v najbolj stoječi delovni organizaciji Melamin pričakujejo težave, ker so tudi v mnogih slabše stoječih delovnih organizacijah izsilili tako visoke plače, da so se bolj ali manj približale Melaminovim. Skupna značilnost nezadovoljstev je,

da so izbruhnili med proizvodnimi delavci (nikjer med uslužbenci), da so jih spodbudili najslabše plačani (ponekod pravijo tudi najslabši) delavci, ki so v veliko primerih iz drugih republik. Povsod so zahtevali višje plače, ponekod pa še razbremenitev gospodarstva, ugotavljanje ostalih domačih vzrokov za slabo stanje posameznega podjetja, kritizirali so divjanje cen, ki je presleglo že vse razumne meje itd. V vseh kolektivih je delavcem bolj ali manj uspelo uveljaviti uravnilovko, se pravi, da je ponekod razmerje med najvišjimi in najnižjimi plačami padlo že na okoli 1:3.

Sklepi sestankov so bili, da je treba ugotoviti vzroke nezadovoljstva, uvajati v podjetjih donosnejše proizvodne programe, zamenjati vodstva, ugotoviti, kje so bile prekinitve dela upravičene in kje ne, analizirati vse prekinitve, ugotoviti, kaj je možno v občini napraviti za razbremenitev gospodarstva, ne popuščati zahtevam po uravnilovki, osebne dohodke je možno zviševati le tam, kjer to dopuščata ustvarjeni dohodek.

J. PRIMC

Delavski svet TOZD ZD Trebnje razpisuje licitacijo

za prodajo službenega vozila FIAT 126 P, letnik 1987, z izklicno ceno 6.000.000 din.

Licitacija bo v soboto, 11. 2. 89 ob 8. uri pred ZD v Trebnjem.

Ogled vozila in vplačila 15-odst. kvacije sta možna 1 uro pred licitacijo.

62/6

Invalidom za deset let dela

Elektron Skopice izvaža večino izdelkov na Zahod — Posavske občine bodo so-financirale izgradnjo nove proizvodne dvorane za 125 zaposlenih

BREŽICE — Občinska skupščina Sevnice, Krško in Brežice bodo marca podpisale družbeni dogovor o sofinanciranju nove investicije za Invalidske delavnice v Skopicih. Poleg obstoječih prostorov v bivši skopiški osnovni šoli bo ta kolektiv gradil novo proizvodno halo, v kateri bo dobilo delo 125 ljudi, pretežno invalidov iz posavske regije. Število zaposlenih se bo potem povečalo na 150.

Polovico vrednosti nove hale bo pokrila skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, drugo polovico posavske občine. Po predlaganem dogovoru naj bi občini Sevnica in Brežice prispevali po 20 odst., Krško 60 odst. V številnih predstavljata ta delež za brežiško in sevnico občino po 512 milijonov dinarjev, za krško 1 milijardo in 536 milijonov dinarjev.

zgradili le prvo fazo. Nova hala bo imela 1400 kvadratnih metrov površine in pritrilju in nadstropju. V njej bodo držali sedanjih proizvodnih program, samo obseg bodo povečali.

KAKOVOST ZA IZVOZ — V invalidskih delavnicah Elektron se ne bojijo konkurence. (Foto: J. T.)

Na vprašanje, kaj izdelujejo in za koga, je Zoričič dal tole pojasnilo: »Proizvajamo stikala za zamrzovalne skrinje za celotno jugoslovansko industrijo bele tehnike ter za neposreden izvoz prek Metalflexa. Izdelujemo 20 tipov. V tujino gre štiri petine naše proizvodnje, kar pomeni, da dosegamo evropsko kakovost. Delamo za Iskro Šentjernej, za Iskro Ferit Ljubljana in za Metalflex Tolmin. Dnevno naredimo po 3 tisoč

kosov, mesečno okrog 200 tisoč sestavljenih električnih in elektronskih komponent.

Z obema odjemalcema, za Iskro in Metalflexom, ima Elektron Skopice sklenjene pogodbe za deset let naprej in se ne boji, da mu bo zmanjkalo dela. Pravijo, da reklamacij ne poznajo in da so na tržišču konkurenčni po kakovosti in po ceni izdelkov. Končno so prišli tako daleč, da se financirajo sami, da ne potrebujejo dotacij. Po osebnih dohodkih so na povprečju občine. Normative Iskre in Metalflexa za zdrave ljudi presegajo za 10 do 20 odst.

Zaradi prostorske stiske zaposlujejo ljudi tudi na domu. S prvim februarjem so odprli poskusno enoto v Sevnici s 5 zaposlenimi. Če bo dobro delala, jo bodo razširili, da bodo imeli invalidi kruh bliže doma.

J. TEPPEY

ŠELE V MARCU

BREŽICE — Za sredino februarja napovedan literarni večer in pogovor z avtorji Pesmi štirih je preložen na marec. Za Brežice to ne bo nič narobe, morda bo tedaj celo več odziva med občinstvom. Februar je že tako zelo zapolnjen z najrazličnejšimi kulturnimi prireditvami, da je prav, če z nekaterimi počakajo na kasnejši datum.

JAVNO O ODNOSU DO DEDIŠČINE

BREŽICE — V avditoriju Posavskega muzeja bo jutri, 10. februarja, ob 11. uri javna razprava o vključevanju naravnih in kulturne dediščine v sistem urejanja prostora brežiške občine. Razpravo organizira občinska kulturna skupnost v sodelovanju z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto. Gre za varovanje reke Krke, za urbanistični spomenik starega mestnega jedra Brežic, za naravno in kulturno dediščino v spominskih parkih Trebče in Žumberak — Gorjanci, za številna arheološko pomembna območja, za značilne tehnične, sakralne, etnološke in druge spomenike ter pet gradov, od katerih so nekateri zelo ogroženi. Veliko spomenikov še sploh niso evidentirali, kaj šele da bi poskrbeli za varovanje ali vrednotenje. Ohraniti bi kazalo tudi značilnosti nekaterih krajskih podob, od ravninskih do vinogradniških.

Cene privabijo

V diskontni prodajalni Nakupovalnega centra

KRŠKO — Kljub zmanjšani kupni moči se prodaja v diskontni prodajalni v Nakupovalnem centru krške M — Preskrbe ne zmanjšuje in poslovalnica Milena Stanič zaradi tega ne skriva zadovoljstva.

»Vsi skupaj živimo v času, ko je treba še kako gledati na vsak dinar, zato je mesečni nakup v naši diskontni prodajalni prav gotovo dobra odločitev. Redno nakupovanje v diskontni trgovini ob koncu leta vendarle izkaže nekaj prihranka,« meni Milena Stanič. In kupci v tej prodajalni imajo v resnici na voljo dovolj širok izbor blaga, ki sega od menskih izdelkov in sirov do moke, sladkorja, čokolade, alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter kozmetike in higienskih pripomočkov. Marža, ki si jo zaračunajo v diskontu, pa je pol nižja kot v običajni trgovini. Temu primerno so nižje tudi cene. Sladkor in olje sta cenejša za 5 odst., moka za 8,5 odst., testenine za 9 odst., žgane pijače in brezalkoholne pijače za 12 odst., salame pa za 11,5 do 13,5 odst., odvisno pač od tega, ali dobijo določene cene neposredno od proizvajalca.

»Čeprav imamo dobro izbiro blaga, se še vedno trudimo, da bi jo še povečali, vendar samo na prehranbenem področju, medtem ko diskontne trgovine za tekstil ali česa podobnega ne bomo uvajali. Za ponazoritev, koliko blaga prodamo, naj povem, da šest zaposlenih pri nas prodajo toliko blaga kot 15 zaposlenih v običajni samopostrežbi. Dela imamo sicer malce več, pa tudi težje je, ker dobimo blago v večji embalaži, ampak mi smo z rezultati zadovoljni!«

LEP VEČER V POSAVSKEM MUZEJU

BREŽICE — Na otvoritvi Berovičeve slikarske razstave se je zbralo v Posavskem muzeju 6. februarja zvečer izredno veliko ljudi, kar je prijetno presenetilo celo avtorja. Občinstvo je na tej priložnosti počastitev slovenskega kulturnega praznika prevzel nastop dramskega igralca Poldeta Bibiča. Ta je na doživet način približal poslušalcem nekaj biserov slovenske književnosti.

KRŠKI DOM UPOKOJENCEV SE IZLOČA

KRŠKO — Posebna komisija krškega izvršnega sveta bo v enem mesecu pripravila elaborat o izločitvi krškega doma upokojencev iz delovne organizacije Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca. Med razlogi, ki narekujejo odcepitev, je vodja krškega doma članom izvršnega sveta navedla predvsem različne vire financiranja, pa tudi gradnjo novega doma upokojencev v Krškem, ki naj bi se začela že letos.

POMOČ ZA PARTIZANSKO BOLNIŠNICO FRANJO

CERKNO — Potem ko je v noči od 7. na 8. januar partizansko bolnišnico »Franjo« pri Cerknem poškodoval plaz, si zdaj odbor za sanacijo Franje pri skupščini občine Idrija prizadeva vrniti temu zgodovinskemu spomeniku čimbolj izvirno podobo. Škoda na barakah je že zdaj velika in se boji, da bo plaz, ki se še ni ustavil, poškodoval še več bolnišničnih barak. Zato bodo za zaščito in obnovo »Franje« potrebovali veliko denarja. Odbor za sanacijo je oblikoval poseben sklad, kamor je obkalkuliral denarno pomoč za obnovo poškodovane bolnišnice. Številka računa je: 52020-743-1146, Mestni muzej Idrija.

KULTURNO-UMETNIŠKI VEČER

SEVNICA — Na kulturno-umetniškem večeru preteklo soboto v Sevnici je nastopil oktet Boštjanjski fantje, ki prav letos praznuje srebrni jubilej; profesorji oz. učitelji celjske glasbene šole so navdušili občinstvo z igranjem na flavto, klavir, violončelo, violino in harmoniko, in sicer so predstavili skladbe velikih mojstrov klasične in sodobnosti. Primeri pa so bili tudi vložki recitatorjev in izraznega plesa. Sicer pa nameravajo v Sevnici obeležiti slovenski kulturni praznik tudi s selitvijo matične občinske knjižnice.

V KOPITARNI TOKRAT USPEL REFERENDUM

SEVNICA — Po neuspešnem referendumu novembra lani v Kopitarni, ko sta ob izrekanju delavcev o sprejemanju samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za ugotavljanje in razoprejanje čiste dohodka, sredstev za osebne dohodke in skupno porabo umanjala le dva glasova »za«, da bi bil sporazum sprejet, so na referendumu 31. januarja ta sporazum sprejeli. Sestavni del sporazuma je bila tudi tabela razvrstitve del in nalog po skupinah zahtevnosti. Za sporazum je glasovalo 242 delavcev (55,1%), proti pa 110 delavcev (25,1%). Neveljavnih glasovnic je bilo 12, medtem ko 75 delavcev sploh ni glasovalo.

Toplarniško ogrevanje Sevnice?

Na ta način naj bi prihranili precej energije, predvsem pa bi manj onesnaževali okolje — Bo k temu pripomogla tudi predvidena plinifikacija?

SEVNICA — IBE Ljubljana je že v letu 1986 skladno z družbenim planom občine Sevnica izdelal idejno rešitev toplarniškega ogrevanja stanovanjske izgradnje v Sevnici. Idejna rešitev toplarniškega ogrevanja je izdelana v inercialni tako glede obsega (novi del Sevnice z industrijo in brez nje in stari del Sevnice), kakor tudi glede izbire kotlovskih enot.

V vseh inačicah je upoštevano, da ima Sevnica 206 ogrevalnih dni, da se v novi kotlarni pokrje 97,4 odstotka potrebne energije in da se 2,6 odst. potrebne toplotne energije (v okoli 15 zimskih dneh) pokrje iz obstoječih kotlarn. Upoštevana je tudi stanovanjska izgradnja po letu 2000 (plansko obdobje je okrog 40 let), izgradnja toplarne je fazna, njena lokacija pa je v industrijski coni.

Kot rezervni vir so opredeljene kotlarnice Jugotinin (5 MW), Stilles (2,6 MW), STT oz. TSS (1,1 MW), Lisca (3,7 MW) in hišni svet Planinska cesta (1,4 MW). Glede na predvideni obseg ogrevanja iz skupne kotlarnice bi znesla letna poraba premoga po prvi inačici 13.958 ton, po drugi 12.535 ton in po tretji 10.665 ton premoga. V idejni rešitvi je glede kotlovske opreme prav tako prikazana varianta rešitev, in sicer naj bi uporabljali vročevodne kotle, kombinirane na premog in lesne odpadke in kot alternativo kotel na plin in mazut.

Namestnik predsednika občinskega komiteja za družbeni razvoj in gospodarsko-upravne zadeve Jože Kolar ugotavlja, da so ob analizi idejne rešitve toplarniškega ogrevanja v Sevnici ostala nedorečena še nekatera vprašanja, tako obseg, ki ga naj pokriva predvidena kotlarna, kot tudi vrsta uporabnikov. Vprašanje, ki je namreč zelo pereče, je, ali v ta sistem ogrevanja vključiti tudi zasebne hiše, kjer zvečine gotovo ne bi šlo brez prisile. Potrebna bi

bila tudi uskladitev investicijskih vlaganj upravljalcev kotlarn za pokrivanje

JAVNA TRIBUNA BO ŠELE DANES

Bralcem iz Brežic smo pomotoma že za minuli četrtek napovedali obisk Bavčarja, Školčca in Lavša v Domu učencev v Brežicah, v resnici pa pridejo na javno tribuno šele danes, 9. februarja, ob 17. uri. Za zamjenjavo datuma se opravičujemo in upamo, da to ne bo zmanjšalo današnje udeležbe.

Uredništvo DL

KRVODAJALSTVO RAHOLO USIHA

SEVNICA — Čeprav po številu krvodajalcev v sevniki občini celo malo presegajo republiško povprečje, na občinskem odboru vendarle ugotovljajo rahel osip števila darovalcev krvi vse od leta 1982, ko je prišlo na odzvem 1261 krvodajalcev, dejanskih odzvemov pa je bilo tedaj natanko 1201. Lani je bilo denimo ob dveh krvodajalskih akcijah v Sevnici in eni v Krmelju 912 odzvemov, medtem ko je bilo vseh krvodajalcev 963. Največ krvodajalcev prihaja iz sevniske Jutrjanske in Lisce ter krmeljske Metalne.

Marsikje se še slepijo, da ni presežkov

Sindikata opozarja

SEVNICA — Občutljivih vprašanj glede ekonomskih in tehnoloških presežkov delavcev se silno ne drži lotevajo tako poslovodni delavci kot tudi navadni delavci. Prvi so slepo prepričani, da se pri njih kaj takega sploh ne more pripetiti, drugi pa spet niso dovolj seznanjeni s pravno in še kakšno platjo tega problema. Ob nedavni izkušnji s presežki delavcev v nekdanjem obratu STT, zdaj nove delovne organizacije Tehnološki sistemi Sevnica, se je pokazalo, da celo na republiški ravni ni bilo vse jasno glede presežkov. In ker ni bilo ustrezne delovne pravne podlage, sevniki občinski sindikalni svet seveda ni mogel drugega kot, da je podprl delavce, ki so se znašli v težkem, skoraj brezizhodnem položaju in so se pritožili na sodišče združenega dela, ker jim vodstvo STT ni niti postreglo z odgovorom, kako in kaj.

V omenjenem primeru je sevniki sindikat zavzel stališče, da noben delavec, ki se je znašel na seznamu presežkov, ne sme končati na cesti. Hkrati pa je treba povedati, da se v Zvezi sindikatov Slovenije zavedajo, da ozdravitev gospodarstva ne bo in da ta sploh ne bo možna ne brez ekonomskih ne brez tehnoloških presežkov. Prav zavoljo tega je toliko bolj nujno, da se zdaj delavska najmožnejša organizacija (če seveda noče, da jo bo prehitel spet kdo drug!) v slehernem okolju potrdi vsaj toliko, da bodo v vseh podjetjih merila, kdo so sploh ti presežki delavcev, vnesli v samoupravne splošne akte, da se ne bo ponovil primer STT se kje drugje. Seveda bi se morali tudi vodilni delavci obnašati manj pokroviteljsko do delavcev, češ če boste pridno delali, se vam ne more nič zgoditi. Zavedati bi se morali, da je odgovornost za dobro opravljeno delo tistih na vrhu neprimerno večja kot onih na dnu. In da kdor visoko leta, lahko kaj hitro nizko pade.

P. PERC

Anton Pleterski, sekretar OK SZDL Krško

Frontni napad na onesnaževalce

V krški občini se ta teden začena javna razprava o ekološki ogroženosti

KRŠKO — V krški občini vse bolj narašča skrb za varstvo okolja in je pogosto tema strokovnih in delegatskih razprav, zbor krajevnih skupnosti v občinski skupščini pa je lani septembra dal celo pobudo, da se tem problemom posveti vsaj ena točka dnevnega reda na seji skupščine. Na pobudo sveta za varstvo okolja pri OK SZDL o okolju ne bodo razpravljali sami na seji skupščine, marveč se bodo v razpravo lahko vključili vsi krški občani.

»Kot je znano, smo v naši občini pripravili temeljito poročilo o ogroženosti okolja, ki bo tudi izhodišče za javno razpravo v vseh krajevnih skupnostih razen v KS Gora, Veliki Trn in Koprivnica,« je povedal Anton Pleterski, sekretar občinske konference SZDL Krško. »Problemi, s katerimi se bomo spopadli, so v naši občini že vrsto let, vendar se sedaj prvič lotevamo tako široko zastavljene akcije, katere cilj je, da postopno odpravimo vsa žarišča onesnaževanja okolja. Poročilo o ekološki onesnaženosti, ki je izšlo v posebni številki delegatskega glasila Naš glas, je za javno razpravo dovolj temeljito in podkrepjeno s podatki, v njem pa so nakazane rešitve, s katerimi naj bi okolje izboljšali. Predvsem nam gre za to, da se v Krškem izboljša kakovost zraka vsaj do druge stopnje, prav tako bi morali izboljšati kakovost vseh površinskih voda, zaščiti je treba podtalnico pod Krškim poljem, urediti moramo regijsko odlagalnišče komunalnih odpadkov itd. Nalog je v resnici več kot dovolj,

vendar se poslej ne bi smelo zgoditi, da bi naloge samo ugotavljali, potem pa jih odložili v predal. Mislim, da smo tokratno akcijo zastavili dovolj odločno in temeljito, tako da se bodo morali vsi onesnaževalci okolja resno zamisliti nad svojim početjem. V skrajnih primerih se bomo morali v interesu občanov in okolja odločiti tudi za zapiranje objektov oziroma obratov, ki preveč onesnažujejo okolje.«

Prva javna razprava bo jutri, v petek, 10. februarja, v KS Veliki Podlog, zadnja pa bo v KS Krško, in sicer posebej za

levi in desni breg. V SZDL pričakujejo burno javno razpravo, še posebej v tistih okoljih, kjer so zaradi okolja najbolj ogroženi. Vendar občane opozarjajo, naj ne razpravljajo samo o poročilu, ki je že tako in tako temeljit pregled sedanjega stanja, marveč naj bi se v javni razpravi tudi poročilo dopolnilo s podatki, opažanja in ugotovitvami s terena. »Lahko rečem, da smo se na javno razpravo, ki bo potekala ves februar, temeljito pripravili, vendar pa se bojimo, da bodo ljudje razpravljali samo o poročilu ali celo samo o JE Krško. Zato smo k sodelovanju povabili tudi lovsko društva, ribiče in kmečko zvezo, ki bodo vsak s svoje strani ocenili stanje ekološke ogroženosti,« je povedal Anton Pleterski.

J. SIMČIČ

Sevniki paberki

KAMENJE PADA — Zadnjič se potolžil znanec v Mirne, da je moral nekajkrat pokazati vsaj tako spretnost kot Kamenje pada v najboljših dneh, da ni z avtom zapel kakšne skale ali kamna, ki se je priklopi pobočja ceste proti Boštjanju. Zakaj pa mo čestitaje, kje so varovalne mreže, spraveval.

PLAČALI POLNO CENO ZA DVA JČKE — Boštjančanov spomin na pušča tako naglo, kakor bi morda nekateri hoteli, zato so tudi pri predvideni gradnji hidroelektrarne in obvoznice dosti zaupljivi in enotni. Svarilo Staneta Lipiča, da je treba ljudi zaščiti, da se ne ponovilo kot pri telefoniji, ko je 15 milijonov plačalo polno ceno, dobili pa so nekoliko, pravzaprav dvoječke, je zadel na zboru krajanov je zatorej kmet Zalašček ml. predlagal, naj oblikuje komisijo, ki bo pomagala krajanom spornih vprašanjih glede HE ali ceste. Sicer grozi, da jih investitorji utopijo v vodo.

IGRICE IN GROŽNJE — Na naših bralcev je protestoval, ker so dobili pisma neobičajne vsebine. Anonimne grožnje igrice, ki pretijo z nesrečo pri kopanju, če prekinje igro. Kakšne trapanje...

P. P.

Praznovanje s protestom

Zvezni zbor jugoslovanske skupščine je ob koncu minulega leta sprejel zakon o začasnih (do junija) omejitvi razpolaganja z delom družbenega denarja, družbenopolitičnih skupnosti in sivo družbenih dejavnosti. Določbe tega zakona spet paskalno omejujejo naše izobraževalne, kulturne in znanstvene dejavnosti, takšnim posegom pa smo se in se bomo uprli z vsemi sredstvi, ki jih imamo na voljo, poudarjajo predsedstvo republiške kulturne skupnosti, svet za kulturo pri predsedstvu RK SZDL Slovenije in republiški odbor sindikata delavcev v kulturi v skupnem sporočilu za javnost ter naročajo, naj se prebere na vseh prireditvah v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

»Skupščino SFRJ opozarjamo, da je zopet naselila lažireformni prevari, ki obeta privarčevati male denarje na škodo šolskega, kulturnega in znanstvenega razvoja družbe in države. Obenem pa dovoli otekanje mnogokrat večjih vsot v številne javnosti znane in še bolj v mnogotere prikriti nenasitne požiralnike denarja, kar je resnični izvor gospodarskih težav v Jugoslaviji, pravijo podpisniki sporočila.

V nadaljevanju so zapisali, da je stvar naroda ali družbenopolitične skupnosti, koliko nameni svojim šolam, kulturi in znanosti. Tisti, ki porabijo za te namene več, kot zmore njihovo gospodarstvo, morajo sami nositi posledice in sami opraviti z njimi. »To je edina prava in zdrava reformna pot iz gospodarskih težav,« trdijo podpisniki in dodajajo: »Zato zahtevamo od slovenskih delegatov v zvezni skupščini, da se dosledno ravnajo po tem načelu. Odkloniti morajo vse zakonske in druge ukrepe, ki bi omejevali slovensko šolstvo, kulturo in znanost pod raven, ki jo narekujejo potrebe in možnosti slovenske družbe. Za razvoj sleherne moderne družbe so to ključne dejavnosti. Njihov razvoj je torej naša prihodnost, naš obstoj.«

Slovenski kulturni delavci so ogorčeni zavoljo stalnega zapostavljanja kulture kot produktivne družbene sile oziroma omejevanja njenih materialnih temeljev. Krivce za to vidijo ne le v zveznih organih in zakonih, ampak tudi v republiških. »Zato zahtevamo od skupščine SR Slovenije, da na podlagi skladnega družbenega razvoja odmeri kulturi tolikšna sredstva, kolikor jih zmoremo in moremo odmeriti Slovenci,« končujejo podpisniki svojo skupno izjavo oziroma protest.

I. Z.

Kakšne kulturne skupnosti po novem?

Bo pristojnosti kulturnega stratega v Sloveniji prevzela republiška skupščina?

Pot iz krize drži skoz reforme, prenove. Gospodarske, družbene, politične, sistemske. Staro, okostenelo, preživeto, slabo je treba zamenjati z novim, boljšim, naprednejšim, sodobnejšim. Z nečim, kar bo spodbudnejše za demokratično, pluralistično družbo, po meri vseh ljudi in obenem vsakega posameznika, njegovih potreb in možnosti. In to na vseh področjih delovanja, še posebej pa na ustvarjalnem.

Kultura ni izjema. Ker je s svojo organiziranostjo del sistema, ki se je slabo obnesel, bo seveda preobrazba zajela tudi njo. Predvsem njeno samoupravno organiziranost. Pravzaprav se je ta proces že začel. Prvo gradivo o reorganizaciji republiške kulturne skupnosti je že pripravljeno. Znani so tudi že prvi odmevi na predlagane rešitve. Škoda, da še ni gradiva o reorganizaciji občinskih in mestnih kulturnih skupnosti. Če bi imeli oboja gradiva pred sabo, bi si laže ustvarili sliko bodoče organiziranosti slovenske kulture.

Cankarjevi kipci petim mecenom

Podelili jih bodo danes v Ljubljanski Lesnini

LJUBLJANA — Predsednika republiškega komiteja za kulturo in republiške kulturne skupnosti, Vladimir Kavčič in Sergij Pelhan, bosta danes, 9. februarja, na slovesnosti v Lesnini podelila Cankarjeve kipe (delo Janeza Boljke) najboljšim slovenskim kulturnim mecenom v letu 1988. Ta prizadevanja bodo dobili: dr. Matija Škof iz Slovenjaleša, Boris Zakrjšek iz Stola v Kamniku, Janez Kocjančič iz Adrie Airwaysa, Anton Spinelli iz Igralnice Casino Portorož in Joško Štrukelj iz Metalke v Ljubljani. Za priznanje je bilo 279 kandidatov — delovnih organizacij ali posameznikov.

Ob današnji predaji Cankarjevih kipcev izbranim mecenom bo kulturni program, na katerem bosta igralca Polona Vetrh in Aleš Valič izvedla odlomke iz Valvasorjevih, Linhartovih, Kretfovih in drugih del, sodelovala pa bosta tudi sopranistka Gordana Tomič in glasbenik Borut Lesjak. Prireditev bo posvečena tudi 300-letnici izida Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske in 200-letnici prve uprizoritve Linhartove Županove Micke.

»Etnološka podoba Šentjerneja«

Zdaj na ogled v Šentjerneju — Jubilej šentjernejskega zbora

ŠENTJERNEJ — Razstava Etnološka podoba Šentjerneja, ki jo je pripravila etnologinja Dolenjskega muzeja Ivica Križ in je bila pred tedni že predstavljena obiskovalcem Dolenjske galerije v Novem mestu, bo v kratkem na ogled tudi v Šentjerneju. Odprli jo bodo v soboto, 11. februarja, ob 19. uri v osnovni šoli Martina Kotarja.

Na prireditvi, posvečeni slovenskemu kulturnemu prazniku, bo mešani pevski zbor iz Šentjerneja proslavil 10-letnico delovanja. Na koncertu bosta sodelovala še mešani pevski zbor iz Orehovice in otroški zbor Šentjernejske osnovne šole (ob klavirski spremljavi Sabine Mlakar). Vsak zbor bo zapel pet pesmi. V programu bodo nastopili tudi učenci glasbene šole Marjana Kozine iz Novega mesta.

BO TAKO TUDI V ŠENTJERNEJU? — Razstava Etnološka podoba Šentjerneja v Dolenjski galeriji v Novem mestu je že na otvoritveni dan vzbudila veliko zanimanje obiskovalcev (na posnetku). Bo zanimanje zanjo tudi v Šentjerneju, kjer bo od sobote na ogled v osnovni šoli? (Foto: I. Zoran)

ja, se pravi, da so pokojnine sežgali, pepel in ostanke sežganih kosti pa so dali na dno jame, včasih pa v keramične ali steklene posode. V teh grobovih so našli veliko najrazličnejših pridatkov, med drugim tudi orožja. Po tem sklepajo, da so bili na Verdunu pokopani predvsem staroselci, Kelti.

Izkopavanje oziroma raziskave na Verdunu pri Stopičah, katerih izsledki so na ogled na omenjeni razstavi, so podprle republiška in občinska kulturna skupnost ter novomeška raziskovalna skupnost. Omenimo, da so tudi ob tej priložnosti izdali katalog raziskav za javnost.

LIPOV LIST: VEČER POEZIJE

NOVO MESTO — V gostišču Lipov list na Dobravi pri Novem mestu so za jutri zvečer, v petek, 10. februarja, ob 19. uri pripravili večer poezije. V prijetnem okolju preurejene restavracije na lepi razgledni točki bodo gostje ob jedi in pijači ter ob glasbeni spremljavi na kitaro prisluhnili pesmim dolenjskih pesnikov: Marjanca Kočevarjeva, Franca Šalija in Milana Marklija. Lipov list s tem uvaja večere, ki naj bi bili enkrat mesečno pod geslom Preživite z nami prijeten večer.

Minirati (ne)kulturo

To in ono o kulturnem prazniku v Ribnici

RIBNICA — »Ribniška mladina ne prizna 8. februarja za svoj kulturni praznik, ker si ga je Vidmar izmislil že leta 1945 in ga je treba zato zminirati,« je odgovoril na naše vprašanje o prireditvah za dan kulture v Ribnici in občini organizator kulture Stane Kljun.

Potem pa smo zvedeli, da kljub temu v Ribnici te dni ni in ne bo kulturnega mrtvila. Že 27. januarja je dr. Jure Mikuž v galeriji v Miklovi hiši predaval o sodobnem slikarstvu. Poslušalo ga je nad 30 Ribničanov. To predavanje sodi v okvir izobraževanja občanov na kulturnem področju. 24. februarja pa bo imel podobno predavanje tudi slikar in likovni teoretik Bojan Gorenc. 7. februarja so v galeriji v Miklo-

vi hiši odprli razstavo del akademskega slikarja Vlada Stijepića, ki bo na ogled do 21. februarja. Za to priložnost sta Kulturna skupnost Ribnica in Kulturna skupnost Tuzla (v Tuzli bo naslednja razstava del tega slikarja) izdali skupen katalog.

Danes, 9. februarja, bo drugi del predavanja »Vasilij Kandinski in abstrakcija slikarstva«. Predaval bo prof. Marjan Tršar. Prvi del predavanja je bil že decembra. Ni pa še določen datum razgovora z dr. Matjažem Kmeclom. Znana je tema razgovora: sodobna kultura in druga aktualna dogajanja.

»Miniranje« kulturnega praznika v ribniški občini se torej uspešno nadaljuje.

J. P.

»Zakaj sta sonce in nebo?«

Beseda o pesniškem zborniku obsojencev »Procesija brezimnih« v KPD Dob pri Mirni

MIRNA — Samouki kipar Sandi Leskovec mi je ob neki priložnosti z neprikritim zadovoljstvom pripovedoval o likovnih talentih, ki jih je odkril med obsojenci v bližnjem KPD Dob, kjer je v službi. »Sami bi jih morali videti, s kakšnim navdušenjem rišejo, slikajo in rezbarijo,« je poudaril. »Ko spoznajo, da se lahko tudi na ta način izpovedo, izrazijo svoje občutke, je skoraj ni sila, ki bi jih poslej od tega odvnila.«

Obsojenci se izpovedujejo tudi v pisani besedi. V KPD Dob že skoraj četrsto stoletja izhajajo »Razpotja«, kjer je malone v vsaki številki moč prebrati kakšno pesem tega ali onega obsojenca. Pred kratkim je kot posebna številka tega glasila izšel pesniški zbornik »Procesija brezimnih«. V njem so izbrane pesmi iz nekaj zadnjih letnikov »Razpotij«. Izbor je opravil uredniški odbor v sestavi Brane Grant, Radovan Angelovič, Peter Sedovnik in Borut Keržan (koordinatorski prostega časa obsojencev). Zbornik je bogato ilustriran z risbami. Zunanjo in notranjo likovno podobo mu je dal Peter Sedovnik.

Zbornik je dobil naslov po pesmi, objavljeni na začetku. Pesem hoče biti kolektivna izpoved ljudi, ki so se v življenju pregrešili in morajo zdaj delati pokoro. Čeprav brezimni, so vendarle ljudje, še vedno ljudje, ki se zavajajo: ko bo vsega tega konec, bo morda življenje vendarle drugačno, lepše. Vsaj izpovedi, ki napolnjujejo ta pesniški zbornik, dajo slutiti. Sleherna iskrena izpoved pa je napisana iz srca.

In o čem pripovedujejo oziroma kaj izpovedujejo ti lirični zapisi posameznikov iz »procesije brezimnih?« Izpovedujejo življenje onkraj prostosti, za rešetkami, kjer so sebe vsak večer polne spominov, sanj o drugačnem življenju, hrepenenju po nedoživetem ali neizživetem, kjer domujeta kesanje in samoobtoževanje in kjer je vsak trenutek udarec na vesti, češ zakaj mi je tega treba, zakaj sem bil tako nepremišljen in nerazsoden, tak slabič.

I. ZORAN

Duha in misli ni mogoče ujeti, omrežiti. Misel je dobri sel, ki gre iz sveta telesne ujetosti, kadar in kamor se mu zaohče. Poleti kot pitca belih kril, da nemo podomuje pri dekletu, ki morda že z drugim ljubkuje ljubezen, pri materi, ki razmišlja, kdaj se ji bo sin vrnil, pa tam na bregih sredi zelenja in v zlatini sonca... Včasih se misel vrne z zlomljenimi krili, resignirana se sprašuje: »Zakaj sta sonce in nebo, / zakaj potoki žuboreči, / zakaj na svetu je hudo, / zakaj živimo v nesreči?« Vedno pa ostane spomin — na vse, kar je bilo lepega, vselega iam zunaj. Pa tudi na vse, kar je bilo grenkega, bolečega. Včasih ga pesnik nežno pestuje, včasih ne ve, kaj

bi z njim. Takrat zapiše: »Kaj naj s teboj naredim, / kamen spominov pekočih?«

Pesmi iz »Procesije brezimnih« je vredno prebrati. O nekem posebnem svetu govore, iz nekega posebnega sveta so. Iz nekega drugačnega življenja in nekaj drugačnih izkušenj. Od tam, kjer se nanovo rojeva človek, kjer človek postane ustvarjalec. Marsikateremu je prav ustvarjalnost pomagala, da je spet šodil — v pokončni drži. Verjamem, da so avtorji verzov v »Procesiji brezimnih« že na tej poti. Pesniško pa se bo moral še marsikateri od njih bolj ali manj obrusiti.

I. ZORAN

Na ogled najdbe z njiv na Verdunu

V Dolenjski galeriji razstava o raziskavah antičnega grobišča, ki jih je opravil Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine — Odprt restavratorski atelje

NOVO MESTO — Na zanimiv način se je v praznovanje Prešernovega dne, slovenskega kulturnega praznika, vključil Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, ki je v torek, 7. februarja, odprl v pritličju nekdanjega Narodnega doma v Sokolski ulici svoj restavratorski atelje, obiskovalci pa so zatem lahko prisostvovali demonstraciji dela restavratorjev (demonstracija restavriranja je bila še včeraj dopoldne, bo pa tudi danes ob 17. uri), včeraj proti večeru pa so v mali dvorani Dolenjske galerije odprli razstavo arheoloških raziskav na Verdunu pri Stopičah, ki so jih strokovnjaki zavoda opravili v letih 1983 — 1988.

Razstava, ki bo na ogled do 24. februarja, nato pa jo bodo postavili še v

OŠ Janeza Trdine v Stopičah, prikazuje izsledke in predmete iz antičnega grobišča, ki ga je spomladi 1983 na svoji njivi med oranjem naključno odkril Jože Turk v Verdunu. Strokovnjaki Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto so takoj naslednje leto začeli z zavarovalnim izkopavanjem. Kmalu so ugotovili, da se grobišče razprostira na parcelah več lastnikov, in slednji so pokazali veliko razumevanje za raziskave, ki jih je bilo treba opraviti.

NA KULTURNI DAN SREČANJE KULTURNIKOV

TREBNJE — Zveza kulturnih organizacij in kulturna skupnost sta se tudi letos odločili povabiti 8. februarja, na dan slovenskega kulturnega praznika, kulturnike iz trebanjske občine na srečanje v Trebnje. Srečanje je bilo tudi priložnost, da so udeleženci ob krajšem kulturnem programu spregovorili o zagatah, v katerih se je znašla kultura, in možnih poteh iz njih.

S »POKOJNIKOM« TUDI K SEVNICANOM

SEVNICA — Mironpeški gledališčniki so se po uspešni premieri Nušičeve komedije Pokojnik na domačem odru odpravili tudi na gostovanja po Dolenjskem in Posavju. V petek, 10. februarja, se bo ob 18. uri KUD Mirna Peč predstavilo z omenjeno komedijo sevniciški občinstvu, in sicer v kulturni dvorani GD Sevnica. S Pokojnikom pa bodo Mironpeščani nastopili 19. februarja ob 16.30 tudi v dvorani DKD Svoboda v Krmelju. Pokroviteljta te predstave sta kolektiva Metalne in Lisce v Krmelju, zato bo vstop prost. Hkrati bo to darilo krajanom za kulturni praznik.

Do jeseni 1988 so strokovnjaki raziskali okoli 1500 kvadratnih metrov zemljišča in odkrili 137 grobov. Grobišče je bilo v uporabi od zadnjih desetletij pred našim štetjem do konca drugega stoletja, en grob pa je mlajši, iz zadnjega četrteletja 3. stoletja. Ves ta čas je bil v navadi žgani način pokopavanja.

ZA KULTURNI PRAZNIK BREZPLAČEN OGLED

METLIKA — Belokranjski muzej in Slovenski gasilski muzej v Metliki sta včeraj, 8. februarja, vabila krajane in druge Belokranjce na brezplačen ogled svojih zbirk in depojev, Belokranjski muzej pa tudi na ogled razstave del zagrebškega akademskega slikarja Zlatka Latkovića, ki je odprta v Ganglovem razstavišču. Publikacije Belokranjskega muzejskega društva pa so bile včeraj naprodaj po polovični ceni.

SREČANJE Z USTVARJALCI

NOVO MESTO — Dangs, 9. februarja, priredi ob 18. uri Študijska knjižnica Mirana Jarca v veliki dvorani srečanje z nekaterimi novomeškimi knjižničarji in predstavitelji njihovih del. Predstavili se bodo Marija Gabrijelič s knjigo Predavajmo — z miselnimi vzorci, Slavko Dokl s knjigo Uskoška princesa in Janez Kolenc s pesniškima zbirkami v Otrplji čas in Za živčav, naj bo zdrav! Ob tej priložnosti bo odprta tudi razstava »Faksimilirane izdaje tiskov, rokopisov in grafičnih listov v letih 1909—1989.«

Milan Markelj
Tone Jakše

Z avtodomom IMV na jug Evrope

IZ MATALSKIH JAM V SAMARIJSKO TESEN

ršnih stranišč ni bilo, ne odvoza odpadkov, ne drugega, kar je potrebno in nujno za življenje večjih skupin ljudi, zato so lokalne oblasti prepovedale uporabljati votline za prebivanje. Hipije so tako rekoč nagnali, nekoliko počistili jame, jih ogradili z ograjo in počistili še čudovito plažo.

V zaliv votlin so nato prišli turisti, tisti z bolj nabasanimi denarnicami, z njimi pa se je podoba kraja začela temeljito spreminjati. Zrasle so in še kar naprej rastejo gostilne, hoteli in hotelčki, trgovinice, izboljšali so cestno povezavo in Matalo vključili v turistično ponudbo.

Midva sva se sprehodila po prelepi plaži, pogledala v nekaj votlinic, se za pokušnjo malo ulegla na kamnita ležišča ter nato ob žlobudranju turistov, ki so se tako kot midva plazili po ozkih skalnatih stezicah od jame do jame, ugotovila, da je pač nekaterim stvarom usojeno izginiti brez sledu. Od otrok cvetja, zadnjih prebivalcev matalskih jam, ni ostalo nič. Le tu in tam v skalo vrezano ime, ožgana skala od ognjev in svetilk. Za širjenje jam, mukotrno klesanje peščena pač hipiji niso bili pravi ljudje. In tako za njimi ni ostalo nič trdnega, nobena nova jama, nobeno novo izklesano ležišče. Le begotni spomini v glavah turistov.

LEPOTE KRETSKEGA PEKLA

Kreta je za ljubitelje jam prava zakladnica. Tisti čas, ko sva midva popotovala po njenih potih, je skupina slovenskih jamarjev odkrivala podzemski svet. Gotovo so imeli marsikaj spoznati in videti. Na Kreti je okrog 3200 večjih in manjših jam, torej več kot polovica vseh jam v Grčiji, in je v tem pogledu raj za speleologe. Ima pa ta največji grški otok tudi druge naravne znamenitosti, med katerimi zavzema častno mesto Samarijska tesen.

Naravnost tja sva se podala z matalske plače, da si nekoliko razgibava ude.

Tako sva vsaj mislila, ko sva prispela proti večeru do vhoda narodnega parka Samaria. Cesta se pri vhodu konča, naprej je mogoče iti samo peš. Nekaj skupin turistov je bilo že zbranih ob majhnem lokalčku, predvsem so bili mladi ljudje, po govoricu sodeč, zvečine Nemci. Srkali so pivo iz konzerv in se pozno v noč glasno menili o vojnih popotnih izkušnjah. Ker sva oba z nemščino slabo podkovanata, sva le približno ujela smisel njihovega pogovora, a toliko sva le znala, da sva ugotovila, da se režijo in norčujejo na račun Jugoslavije, kar nama ni bilo vseeno. A ker nisva mogla drugega, sva zahtevala le tišino.

»Jutri nas vse čaka naporna pot,« sva po angleško dejala preglasni mladeži. No, res so potišali glasove. Midva pa sva se odpravila spat v avtodom.

Ko bi le vedela, kako krvavo resnične so bile najine besede! Pred nama je bil največji napor, kar sva ga skusila v vsem lanskem letu. Najbrž bi ne zaspala tako brezskrbno in mirno. Nekoliko čudno se nama je sicer le zdelo, da so se vsi avtobusi in taksiji, ki so pripeljali skupine pohodnikov do vhoda, obrnili in odpeljali, od koder so pač prišli.

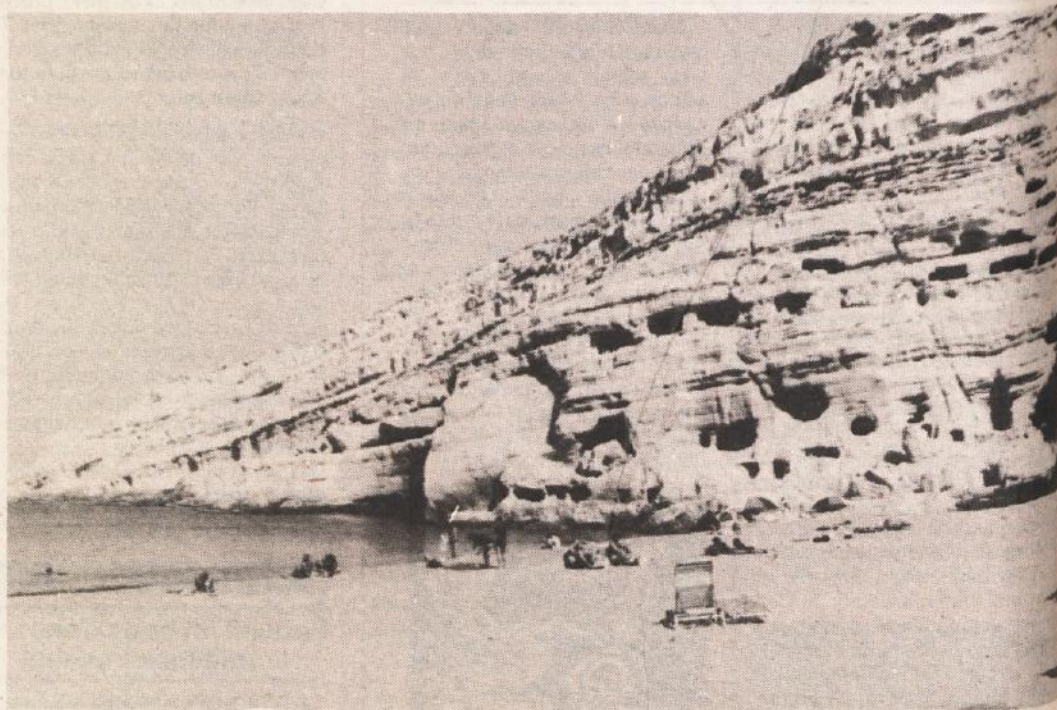
Zakaj jih ne počakajo? Se bodo jutri vrnili ponje? Na ta vprašanje je odgovoril naslednji dan, ko sva se nekoliko okrepčala in se s skupinami drugih podala v samarijsko tesen.

Vhod v narodni park Samaria je brezplačen. Grki sicer za najrazličnejše vstopnine pobirajo kar lepe denarce, no, tu je bilo vsaj nekaj zastoj. Pogumno sva se spustila v tesen, misleč, da bova tistih nekaj kilometrov zlahka prehodila in se potem vrnila v avtodom. Toda pot je šla zelo strmo navzdol, navzdol in navzdol. Pogreznili smo se globoko do suhe hudourne struge in potem po nji krenili proti jugu, še vedno zvečine navzdol in po ozkih potkah.

»Hudik bo, ko se bova vračala,« sva si mislila, a sva nadaljevala pot. Hotela sva pač priti do konca slovite Samarijske tesni. Če so se na pot podali tudi bledečni in že na prvi pogled ne kaj prida kondicijsko pripravljeni turisti, ženske in tu in tam tudi kakšen starejši možak, pa bi midva odnehala? Ni govora!

Toda spregledala sva, da se je vsa pisana množica odpravila proti koncu soteske, nazaj pa se nikomur ni bilo treba vrniti, ker so jih avtobusi in taksiji čakali na koncu njihove poti. Po prehojenih 9 kilometrih poti sva se edino midva obrnila in se z globokimi vzdihmi presunjenosti nad spoznanjem, da bo poslednji pot šla samo strmo navzgor, podala do oddaljenega avtodoma, postavljenega visoko gori na planoti. Hitela sva, zalita od lastnega potu, in se samo kislo nasmihala pohodnikom, ki so nama prihajali naproti, naju pozdravljali in tu in tam opominjali, da ne greva v pravo smer. Čeprav je kopanje v mrzlem hudourniku, ki se le tu in tam pokaže med gigantskimi skalami, prepovedano, sva se midva povaljala v ledeni vodi, da sva si nabrala nekaj novih moči in osvežitve za končni, najbolj strmi vzpon...

Kaj bi pisala. Proti večeru sva brez sape, z jezikom do popka in razušena kot Sahara mrtvo popadala po svojih ležiščih v avtodomu in pol ure samo zdihovala. Šele ko je največja utrujenost minila, sva se odpravila do lokalčka in se nalila z »nero« (vodo) v plastični steklenici. Tako dobre, okusne in nebeške vode še nisva pila v življenju!

Rtič iz peščena, ki objema mirno peščeno plažo v Matali, so skozi stoletja marljive roke samotarjev izklesale številne jame za prebivanje in molitev. V obdobju hipijevskega gibanja so jih posejeli otroci cvetja, zdaj pa je bivanje v njih prepovedano, jame so odprte samo za turistični ogled.

NEZAVZETNO UPORNIŠKO GNEZDO

Naj sva bila še tako utrujena, nama ni bilo niti malo žal, da sva opravila tistih 18 kilometrov planinske poti. Samaria je nekaj izrednega. Vredna je truda.

Samarijska tesen je nastala v milijonih let s tektonskimi premiki in delovanjem hudournih voda. Natančno njen nastanek ni pojasnjen, vsekakor pa je 18 kilometrov dolga tesen postala naravna znamenitost, ki so jo Grki že leta 1962 zaščitili kot narodni park. Ne samo zaradi tesni same, marveč kot svojevrstno in edinstveno naravno okolje.

V tesni, ki je na najožjih mestih široka le 3 metre, stene na obeh straneh pa se vzpenjajo 300 do 600 metrov visoko, žive redke živali in rastline. Tu ima svoj dom 14 endemičnih rastlinskih in živalskih vrst. Po strmih skalovju rastejo divje cvetlice, ki jih ni najti drugod, med večjim množicami pinij, borovcev, gigantskih cipres in gostim grmičevjem bodike se spretavajo redke ptice, v strminah prežijo na plen divje mačke, naokrog se plazijo jazbec, na skalah se sončijo kuščarji in plazilci, begajo zajci in druge živali.

Kraljica tesni pa je kretska divja koza kri-kri (*Capra aegagrus creticus*). Gre za podvrsto divje koze, ki jo je najti samo na Kreti. Podvrsta se je oblikovala pred več sto tisoč leti, ko se je Kreta odcepila od Male Azije in postala otok. Svoj čas je na Kreti bival tudi pritlikavi vodni konj, a je izumrl. Kri-kri se je k sreči ohranila. Žival je seveda zaščitena, tako da njihovo število ne upada. Na Kreti jih je zdaj okrog 100, četrtnina pa se jih stalno zadržuje v Samarijski tesni. Živali so plašne in ljubijo samoto, zato so redki tisti, ki so kri-kri kdaj videli.

Samarijska tesen je bila v spodnjem delu naseljena že v antičnih časih, o čemer pričajo ostanki starodavnega mesteca Kaino blizu vasice Agios Nikolaos (Sv. Miklavž). Ljudje so v divji tesni živeli trdo življenje in si služili vsakdanji kruh predvsem s sekanjem in žaganjem lesa ter rejo drobnice. A v zameno za trdo življenje so dobili neosvojljivo zatočišče pred roparskimi osvajačji. V skromnih hišah Samarijske tesni so se skrivali rodoljubi in uporniki proti Turkom, ki niso nikoli prošli do svobodoljubne trdnjave. Varnost pa so tu našli v zadnji vojni tudi borci proti Nemcem. Nekaj časa, po nemški invaziji na Kreta leta 1941, se je v Samarijski tesni skrivala tudi grška vlada s kraljem Georgom.

Stalne prebivalce — bilo jih je kakih 100 — so ob proglasitvi narodnega parka izselili. Vasice so opustele in zdaj služijo le kot počivališča za turiste. Teh pa v Samarijski tesni nikoli ne manjka. Prav nenavadno je, da tesen privablja poleg tujih gostov zelo veliko domačinov. Zato je ob koncu tedna v njej prava gneča. Kljub velikemu obisku pa je naravni park izjemno čist, lepo urejen, za kar skrbijo stalne straže.

Pravo življenje tesen zaživi šele ponoči, ko je vstop prepovedan, in pa v času od novembra do aprila, ko dostop sploh ni mogoč. Hudourne vode prekrijejo poti in v silnem besnenju treskajo v skalovje, vale velikanske kamne po strugi, razjedajo skalne stene in klešejo dalje kamniti obraz Samarijske tesni, kot so ga klesale davno prej, predno je v ta prvinski raj stopila prva človeška noga, kot so ga davno prej, predno so se začele v tesen zlivati reke turistov, željnih stika s prvinsko naravo, in seveda neskončno veliko let prej, kot sva tja zašla midva, doma iz milih dolin Dolenjske.

Tektonski premiki in hudourne vode so ustvarile divjo tesen, po kateri v poletnih mesecih vstopajo pohodniška pot na stotisoče turistov z vsega sveta. Območje tesni je od leta 1962 zavarovano kot narodni park.

Kljub silni preproščini so bile podzemne sobe najbrž kar prijetno bivališče. Za pol urice so sedla na »balkonček« pred najbolj v morje pognano votlino in se prepustila toplemu soncu in blagemu vetriču z morja.

To čarobno ime se iz spominov vrača obsijano z vsem tistim neponovljivim čarom šestdesetih let, ko je mladina skoraj vsega sveta zacvetela. Pisane sprajce otrok cvetja so prišle tudi v dolenske trgovine, frizerji so tako rekoč noč izgubili polovico strank, saj škarje niso več segale v lasnata razkošja na glavah mladih, na radijski valovih so potovale melodije in besede ljubezni in miru. Make love, not war. »Ljubezen, ne vojna!« je pisalo po zidovih ob bitniškem znaku. Med starejšje je vse skupaj naselilo nemirno zaskrbljenost: Kaj bo s to mladino, saj je popolnoma iz uma? Mladina pa si je vzela vso pravico živeti po svoje, misliti po svoje, odločno se je odrezala iz sveta odraslih — bil je, povejmo kar po pravici, poln nasilja, vojn, nepravičnosti, zadrto, netolerantnosti, pogreznjen v predsodke in trde dogme.

Toda ta pomlad je bila le pomlad. Cvetje se je osulo, oplojeno je bilo za nove plodove, ki so začeli rasti v glavah in srcih ljudi ter rodili delček sveta, v katerem zdaj živimo. Tisti, ki so cvetenje vzeli za svojo stalnost, pa so postali smešni, nekakšne predpotopne živali. Hipijevstvo je odmrlo. Šestdeseta leta in čar cvetenja z njimi so za vedno zatonili.

ZALIV KAMNITIH SOBIC

Matala. Saj Matala ni nek sanjski kraj. Matala zares stoji, je nama čisto pred nosom, sva se zavedla, ko sva na prazni peščeni plaži pod Mihajlovo taverno Gorgona načrtovala povratek. Skrajno točko sva dosegla, obrniti se je treba proti domu in seveda na poti obiskati nekaj zanimivih krajev. Na zemljevidu sva zagledala zapisanost ime Matala, vsega nekaj deset kilometrov oddaljenega kraja, in iz nostalgije do let najine mladosti sva sklenila, da ga obiščeva.

Hipiji so na svojih potovanjih po svetu najraje obiskovali Indijo in Nepal, predvsem Katmandu, obvezna postaja hipijevskih migracij pa je bila tudi Kreta. Dežela sonca, toplenga podnebja, radodarnih preprostih ljudi, ki so bili pripravljene poceni prodajati plodove dela svojih rok, grozdje, rozine, pomaranče, banane (tudi te rastejo na Kreti), natočiti dobrega vina in za majhen denar speči jagnje, slastno svinjsko pečenko ali pečeno kuretino, za katero velja, da je najslastnejša prav na Kreti. Blizu je bil tudi bližnji vzvod s trgov mamil.

Hipiji so med drugimi kraji na Kreti odkrili tudi miren zalivček s peščeno plažo na južnem delu otoka, odrezan od razvitejšega severnega dela z visoko gorsko verigo in slabimi makadamskimi cestami. Prav kot nalašč zanje se je kraj ponašal s posebnostjo, iz katere so si hipiji naredili svoj kamniti hotel.

V peščenčastih kameninah rtičev, ki kot roki objemata zalivček s smaragdno morskovo vodo, je izklesanih na desetine jamskih sobic. Kdaj in kdo je prvi zarezal v poltrdi peščenec ter si naredil umetno jamsko prebivališče, se ne ve. Prve jamske sobice so Kretčani vrezali menda že v rimskem času, v naslednjih stoletjih se je število jam povečevalo. Vse več prebivalcev kamnitih sobic, puščavnikov, menihov in morda tudi posvetnih ljudi, je našlo v mirnem zalivčku s toplim podnebjem in darežljivo okolico primeren kraj, da so preživeli svoje zemske dni v delu ali molitvi in razmišljanju o večnih stvareh. Jame so povečevali, izklesali preprosta ležišča in oltarne niše, v katere so polagali ikone in svetilke, podaljševali so podzemne sobice v nove z novimi ležišči in nenavadno kamnito jamsko mesto se je širilo.

Jame so nekega dne opustele. Ni bilo več ljudi, ki bi živeli v silni preproščini takih bivališč, dokler se niso v zalivček priklitali prvi hipiji in jame vzeli za svoje. Sredi šestdesetih in v začetku sedemdesetih let se je v matalskih jamah nabralo toliko dolgolasih prebivalcev, da je vse skupaj postalo pretensno in preveč umazano. Za toliko stalnih prebivalcev pogoji niso bili ustrežni; nikak-

Ta preprosta cerkvice, stisnjena pod mogočno steno, je le toliko visoka, da se v nji zravna odrasel človek. Okoli nje so si prebivalci Samarijske tesni izklopali grobove za svoje pokojnike.

Ob studenčku, ki izvira sredi vasice Nikolaos v osrčju Samarijske tesni, si pohodniki pogasijo žejo in se v hladni senci odpočijejo. Vasica je zdaj prazna, ker so prebivalci izselili.

Med večjimi matalskimi jamami je ta na sliki. Prvo sobico so podaljšali v drugo in nastalo je podzemno dvosobno stanovanje. Na desni je videti kamnito ležišče.

Jugoslavija kot Evropa v tridesetih letih

Pred dnevi je na svobodni tribuni v Novem mestu — prirejata jih novomeška mladina in društvo sociologov in politologov — nastopil dr. Jože Mencinger, profesor na ljubljanski pravni fakulteti in sodelavec tako imenovanega Bajtovega inštituta. Mencinger se ukvarja predvsem z empirično ekonometrijo, proučuje delovanje jugoslovanskega gospodarskega sistema. Odlikuje ga jasna misel, ki si jo je vedno upal povedati oziroma zapisati, s čimer je več kot enkrat izzval dogmatsko miselnost, predvsem politikov pa tudi svojih kolegov ekonomistov. Pogovor s prof. dr. Jožetom Mencingerjem je za objavo pripravil Marjan Bauer.

Vprašanje: Svet je ekonomsko zelo raznolik, poznamo gospodarske sisteme s centraliziranim in decentraliziranim odločanjem, glede na lastništvo produkcijskih sredstev pa lahko govorimo o državni, družbeni in zasebni lastnini. Jugoslavija je država, ki je te pojme dokaj živahno prepletala, ne da bi enkrat samkrat dosegla gospodarsko učinkovitost. Bi lahko to komentirali?

Mencinger: Jugoslavija je bila v preteklosti znana po tem, da je relativno z lahkoto prehajala iz enega v drug sistem. Dokler je živel Kardelj, smo očitno imeli človeka, ki je bil stalno sposoben izmisliti si neki nov sistem in ki ga ni nič motilo prehajanje iz enega v drug sistem. Kaj so bili razlogi za prehode? Uradno tolmačenje za prvo reformo gospodarskega sistema v petdesetih letih je bilo, da je samoupravljanje nekaj, o čemer so naši voditelji razmišljali že med vojno. To ni res. Clanki iz leta 1950 tega ne potrjujejo. Če bremo Kidriča, vidimo, da je praktično prišlo v enem letu do popolnega zloma. V začetku leta 1950, recimo, Kidrič piše, da je plansko gospodarstvo vrhunska oblika gospodarjenja, da je državna lastnina najvišja oblika lastnine, potem pa v istem letu piše popolnoma obratno: državna lastnina je kratkoročna samo stopnja za prehod v družbeno lastnino, planiranje pa je treba nadomestiti s popolnim samoupravljanjem. Ta prehod je bil več ali manj politično izsiljen, medtem ko je sprememba v šestdesetih letih pretežno ekonomske narave. Prehod iz tržnega v dogovorni socializem pa ima spet politične temelje. Uvajanje trga konec šestdesetih let je v toliki meri oslabilo politokracijo in okrepiło tehno-kracijo, da se je sistem lahko obdržal samo z novo reformo. Izmišljen je bil nov sistem, ki ga je srbski ekonomist Veselinov pozneje posrečeno imenoval sistem dogovorne ekonomije. Ta sistem je

določal zato, ker ni deloval. Nad vodo se je obdržal zato, ker smo v tistem obdobju praktično vsako leto dobili približno 10 odstotkov družbenega produkta z zadolževanjem. Ko iz tujine ni bilo več mogoče dobivati družbenega produkta, je sistem takoj pokazal vse slabosti.

Vprašanje: Za razliko od prejšnjih se zdi, da je sistem dogovorne ekonomije propadal zelo dolgo. Mar to ni v nasprotju s tezo, da smo bili v Jugoslaviji vedno sposobni tako rekoč čez noč izumiti oziroma spremeniti gospodarski sistem?

Mencinger: Res je, sistem dogovorne ekonomije je propadal zelo dolgo. Nastala je nekakšna blokada, iz enega v drug sistem ni bilo več mogoče. Zakaj? Razlage so lahko različne, najbolj preprosto je reči, da ni bilo več voditeljev, ki bi rekli, kaj je ali ni prav. Druga razlaga je, da so se v družbi ustvarile koalicije, od katerih je vsaka dovolj močna, da prepreči kakršnokoli spremembo, obenem pa prešibka, da bi spremembo izvedla. Leta 1982 je postalo jasno, da sistem tako imenovanega dogovornega socializma ni uspešen in da ne more delovati. Pred letom 1980 tega ljudem ni bilo mogoče povedati, bili smo manj pogumni, tudi cenzura je bila relativno močna. Takoj si bil deležen očitkov, da ne razumeš samoupravnega tržnega gospodarstva itd.

Vprašanje: Vendar je bil v osemdesetih letih narejen premik. Ustanovili so tako imenovano Kraigherjevo komisijo, ki je delala z veliko kompa in kar v 17 skupinah.

Mencinger: Res je, v to Kraigherjevo komisijo so povabili vse, kar leže in gre; skupine so bile precej neenotne, če je posamezna grupa prišla do nekakšne rešitve, so na višji ravni vse te rešitve razvedele. Tako je nastal tisti dolgoročni program gospodarske stabilizacije, ki je bil v bistvu mešanica vseh ekonomskih šol. Vse skupaj pa je bilo oble-

orne ekonomije. V tržno ekonomijo.

Vprašanje: Komisijo ekonomistov je sestavil tudi premier Branko Mikulić.

Mencinger: Lani je res nastala nepričakovana situacija, ZIS se je začel ukvarjati s problemom, ki sploh ni njegovo delo. Posel ZIS je ekonomska politika, in ne spreminjanje gospodarskega sistema. Kaj je eno in kaj drugo? Če povemo s primerom, je gospodarski sistem, recimo, zaščita domačega gospodarstva s carinami. Stvar ekonomske politike pa je predpisovanje velikosti carinskih stopenj. Pri nas je ta ločnica zelo zabrisana. Ne glede na to, kaj je in kaj ni delo ZIS in njegovega predsednika, pa je postalo jasno, da je ta Mikulićeva komisija naredila velikanski ideološki preboj, obenem pa povzročila popolno teoretsko zmedo. V trenutku, ko hoče kdo uvesti tako imenovani integralni trg, pade koncept družbene lastnine. Družbena lastnina ne more biti več družbena, če imamo delnice. Te že s svojim imenom povedo, da gre za deljeno lastnino, družbena lastnina pa naj bi bila last vsakogar in nikogar. Če je lastnina vsakogar in nikogar, potem stvari enostavno ne moremo prodati. Da stvar lahko prodamo, moramo imeti lastnika. Jasno je, da bi se družbena lastnina z uvedbo kapitalnega trga lahko spremenila v kolektivno lastnino, slednje pa smo še pred kratkim imeli za nesprejemljivo. Kolektivna lastnina pa ni po mojem mnenju nič drugega kot oblika privatne lastnine.

Vprašanje: Kaj bi se zgodilo z drugim temeljnim konceptom, s samoupravljanjem?

Mencinger: Z uvajanjem tako imenovanega integralnega trga in trga delovne sile pade tudi sistem samoupravljanja. Zakaj? Trg delovne sile lahko deluje, dokler zaposluje ljudi, dokler delavci iščejo zaposlitev in se zaposlujejo zaradi višjih osebnih dohodkov. Tudi gospodarske organizacije iščejo delavce, lahko si celo konkurirajo, s tem da ponujajo boljše

pogoje. V hipu, ko delavec postane samoupravljalec, postane tudi podjetnik. S tem ko postane podjetnik, mora začeti odločati o kombinaciji gospodarskih faktorjev. Če pa se proizvodnja zmanjša, mora delavec odločati, da bo odpustil samega sebe. To pa je nemoogoče pričakovati. Če pa delavec o tem ne odloča, če nekdo delavca odpusti, se koncept samoupravljanja, kakršen je uveden, zruši. Potem se samoupravljanci delijo na bolj ali manj enakopravne. In noben delavec, ki je odpuščen, seveda ne čuti, da je samoupravljalec, vsak se ima le za delovno silo.

Z uvedbo integralnega trga bi padel tako sistem družbene lastnine kot sistem samoupravljanja. Zato je razumljivo, da uvajanje reform v jugoslovansko gospodarstvo tako dolgo traja. Treba je uvesti nekaj, kar nas pelje, lahko bi rekli, nazaj v neko kapitalistično gospodarstvo.

Vprašanje: Bi bilo učinkovito?

Mencinger: Osebnostno si kapitalističnega gospodarstva prav nič ne želim. Treba pa je priznati, da je to edino učinkovito gospodarstvo. Učinkovitost temelji na zasebni lastnini produkcijskih sredstev. Mikulićeva komisija je opravila nepričakovano veliko delo, ko je startala z idejo, da so lastniški odnosi temelj sistema in osnovni problem vseh marksističnih družb in vseh nauk, ki temelje na marksizmu. Težava je v tem, da marksizem v bistvu pretirava s pomenom lastnine kot faktorjem izkoriščanja. Popolnoma namreč zanemara lastnino kot generatorja gospodarske učinkovitosti, kar je lahko dokazati. Mislim, da je socialistično gospodarstvo (tako, kot ga pojmujejo sedaj) nemogoče reformirati tako, da bo po učinkovitosti takoj postalo enako kapitalističnemu gospodarstvu. Kakršnakoli reforma bo socialistično gospodarstvo nujno spremenila v neke vrste kapitalistično gospodarstvo. Poudarjam: neke vrste. Če bomo to spremenili, ne bomo takoj dobili švedske, ampak bomo dobili Evropo tridesetih let. Z

vsemi problemi, ki jih imamo v Jugoslaviji, od inflacije do zelo spregledanega problema brezposelnosti. Reforma bolj kot tako imenovane ideološke blokade, ki so več ali manj utišane, ovira dejansko ekonomsko stanje v jugoslovanskem gospodarstvu. Poskromnih izračunih bi kakršnokoli reforma pomenila, da imamo zaposlenih 30 odstotkov delavcev preveč, toliko jih namreč nič ne prispeva k družbenemu produktu. To je problem, ki bo verjetno najbolj oviral kakršnokoli reformiranje jugoslovanskega gospodarstva. Mislim tudi, da z zaupanjem in upanjem v drobno gospodarstvo pretiravamo, prepričan sem celo, da se je privatni sektor zelo navzel kriterijev in norm, ki veljajo v družbenem sektorju. Kakšne so te norme, vsi vemo.

Vprašanje: Eden naših večjih problemov je inflacija. So države, ki so jo sorazmerno hitro zmanjšale. Kako v svetu krote inflacijo?

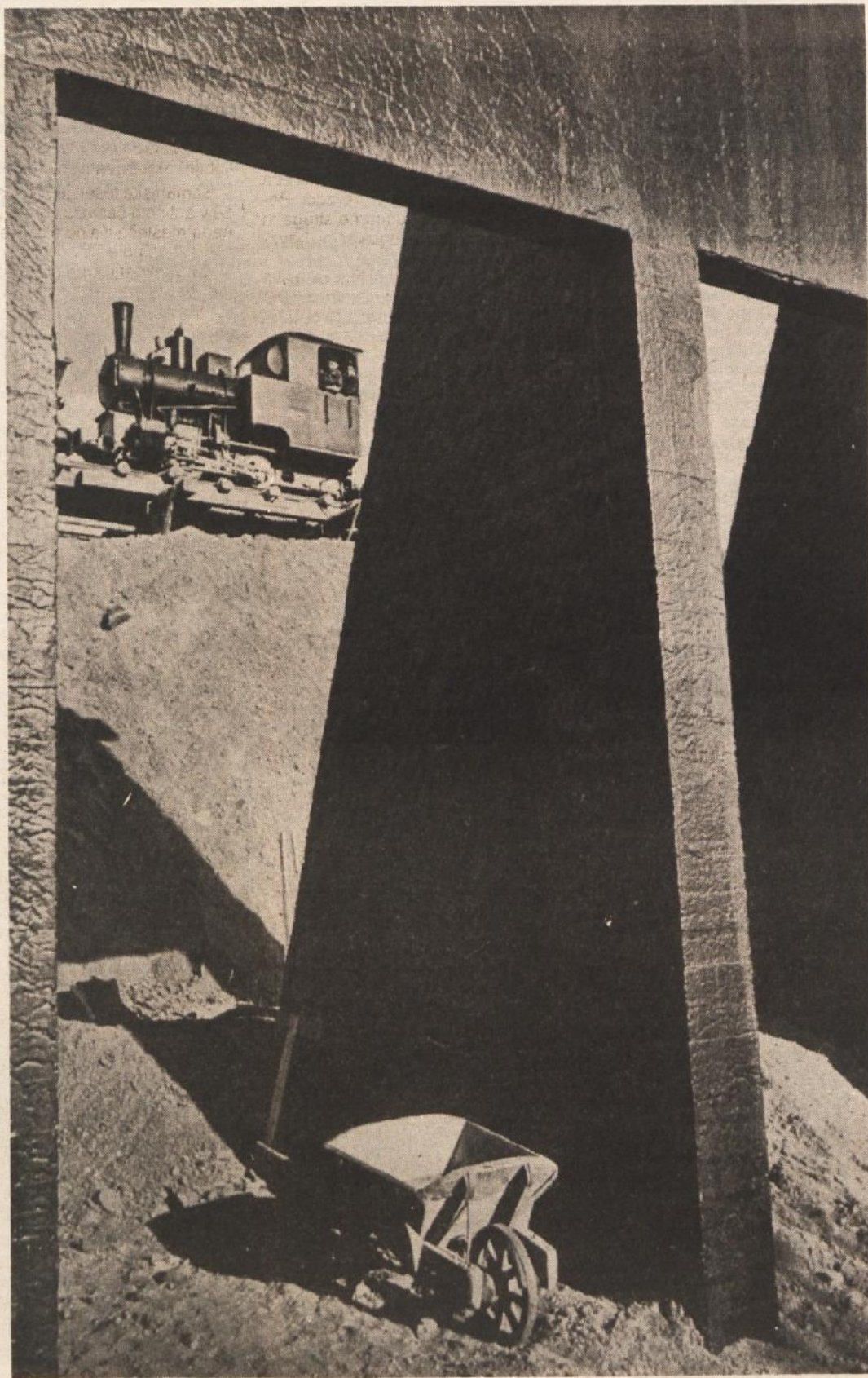
Mencinger: Tehnično ni nobenega problema, kako obvladati inflacijo. Tako imenovana ortodoksna politika pravi, da ni treba nič drugega kot držati enako količino denarja. Torej: količino denarja držite nespremenjeno in inflacija se mora nehati. Tehnično preprosto je tudi pri tako imenovani hiperinflaciji (cene se v enem dnevu tudi podvoje). Hiperinflacija preneha takoj, ko zamenja denarno enoto. Problem je v tem, ali si kdo upa tvegati do te mere, da bo prišlo do hiperinflacije, nato pa to inflacijo praktično zadušiti. Inflacije med 200 do 4000 odstotkov letno še niso hiperinflacije, ne da se jih ustavi na omenjeni način. Boliviji se je to res posrečilo, potem ko se je odločila za politiko nobene količine denarja več. S tem pa je ogrozila državni proračun, vse rudnike in povzročila neznanse socialne probleme. Problem obvladovanja inflacije je pravzaprav socialni problem.

Vprašanje: Voditelji naših odjetij trdijo, da so osebni dohodki samo desetina, vse drugo so materialni stroški. Vaš oziroma Bajtov inštitut pa je nenehoma zoper povečanje plač.

Mencinger: Za posamezno podjetje to seveda drži. Toda v materialnih stroških tega podjetja so osebni dohodki nekega drugega podjetja, v materialnih stroških so tudi prispevki, ki jih podjetje plačuje, v teh prispevkih oziroma davkih so spet dohodki vojakov, zdravnikov itd. In v celotnem narodnem gospodarstvu sploh ni nič drugega kot samo dohodki. Če hočeš inflacijo ustaviti, moraš neke začeti. Na primer pri osebnih dohodkih. Dostikrat slišim tudi pripombo: »Kaj boš govoril, da so osebni dohodki previsoki! Kot univerzitetni profesor imaš nižjo plačo kot čistilka v ZR Nemčiji.« Realna plača posameznika v neki družbi je praktično zelo malo določena z njegovo produktivnostjo, realna plača je določena s produktivnostjo celotne družbe. Ko povečujemo osebne dohodke, seveda za en mesec nekaj nadoknadimo, že čez dva meseca pa bomo z inflacijo padli na tisto raven, na kateri je družbena produktivnost celotne družbe. S tem torej nič ne dosežemo.

Vprašanje: Kaj bi rekli o programu bodočega predsednika ZIS Anteja Markovića?

Mencinger: Njegovega programa zaradi prezaposlenosti ne poznam v podrobnosti. Zdi pa se mi, da so nekatere reči težko uresničljive. Skeptičen sem glede povečanja izvoza. Marković očitno izhaja iz tega, da moramo doseči tolikšen priliv, če hočemo izplačati dolge. Dvomim tudi glede povečanja proizvodnje, bojim se, da se bo z zadolževanjem spet povečevala. Tuja plačilna sredstva morajo postati relativno vrednejša, kot so sedaj. To pa pomeni, da moramo zavirati domačo porabo. Praktično pa Marković ni mogel dati drugačnega programa, kot ga je dal. Hkrati razen njega ne vidim drugega človeka, ki naj bi se tega lotil.

V neobvezeni premislek

Ima svet bolj bistre oči?

Ameriški časopisi pišejo, da je novi ameriški obrambni minister John Tower najbrž babjek in pijanec. Končno besedo bo povedal FBI. Zgornji stavek ni zapisan zato, da bi bralce prepričeval, kako ministri radi gledajo v kozarec in tekojo za krili, pisanje je samo dokaz, da zahodni svet pri ugotavljanju dejstev ne uporablja mističnih besednjakov. Reče bobu bob, kot je obljubil, ne pa tudi odkrito storil dr. Stipe Suvar, neodstopljeni vodja jugoslovanskih komunistov. 20. seja CK ZKJ je za nami. Poglejmo, kako jo je gledal in videl tako imenovani svobodni svet, bebalci tistega dela zemeljske oble, ki pravijo tatu tat, ne pa oseba, ki si je začasno prisvojilo motorno vozilo. Pri gradnji te podobe smo si pomagali z iztrganimi citati.

AP je recimo poročala, da se je tretji dan seje začel v znamenju dramatičnih razlik med partijskimi liberalci in privrženci trde roke, v prizadevanjih, da bi našli izhod iz politične in gospodarske krize, najhujše in najbolj nevarne po vojni. Britanska občila so poudarjala »nepredvidne groznje« admiral Petra Šimica o posredovanju vojske, Financial Times je v naslovu zapisal »Jugoslovanska vojska je izstrelila politični opozorilni strel«. Times pa je govoril o prikazni državljanske vojne v Jugoslaviji. Bónski General Anzeiger je šel k človeku, trdil je namreč, da je morda Milošević res tako častihlepen, da bi rad napredoval na položaj »drugega Tita«. Anzeiger pa je ob tem prepičan, da srbski vodja tudi na tem položaju ne bo mogel rešiti nobenega od številnih problemov do roba bankrota prignane Jugoslavije. Pač pa po mnenju Nemcev vliva zaupanje neprizanesljiva analiza mandatarja za položaj novega ministrskega predsednika Anteja Markovića, ki bi hotel obupani deželni pomagati na noge v tržnogospodarskem oddelku za intenzivno nego. Komaj kdaj je kak komunistični politik tako odkrito povedal, da na svetu še noben socializem ni znal rešiti vprašanja gospodarske učinkovitosti. In da je moč biti kos jugoslovanski mizeriji le s svobodo, pluralizmom in trgom.

Zelo vplivni FAZ je zapisal, da je admiral Šimic govoril v pozni razsodnici in da JLA v politični bitki, ki pretresa deželo, ni nevtralna sila, ki bi si delala skrbi za radi celote, marveč je stranka. Jugoslovansko generaliteto sestavljajo v največji meri srbsko usmerjeni ljudje, ki se čutijo zavezani srbskemu voditelju Miloševiću. Če bi vojska izvedla nasilen poseg, bi Jugoslavija za krajši čas postala neobvladljiva, nato pa bi razpadla. Partijsko vodstvo bi moralo Šimica zato takoj odstaviti. Dejstvo, da zato nima ne enotnosti ne moči, ne obeta Jugoslaviji nič dobrega. Vojske se je držal tudi Welt in se spraševal, ali misli JLA zapeljati s svojimi oklepniki v kolono desetisočev nemških, avstrijskih in italijanskih turistov.

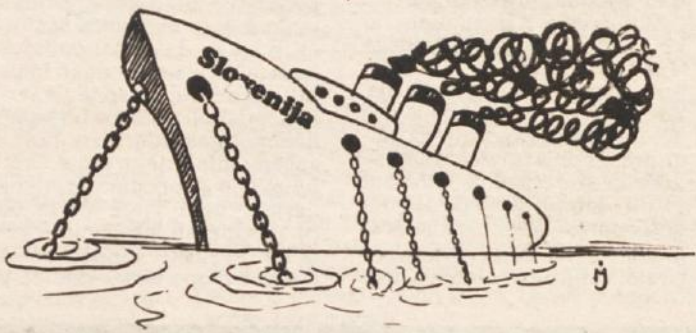
Journal de Genève je videl v žarišču razprav večno nasprotje med Srbijo in drugimi republikami. Slednje da imajo natančen spomin in se spominjajo hegemonističnih teženj, ki jih je ta nekdanja država imela do ostalih delov dežele. Ta sumničarjevo močnejša kot kdajkoli, spodbujajo jih ambicije Sloboda Miloševića. Tako kot Nemcem se je tudi italijanski časnikarjem zdel najbolj zanimiv nastop jugoslovanskih vojakov. Za razliko od FAZ pa je Corriere della sera menil, da je moč iz besed admirala Broveta sklepati, da se bo vojska

zvrstila na stran reformistov v Sloveniji in Hrvaški ter da je govornik posredno obsodil nevarnosti, ki jih vsebuje politika srbskega vodstva. Rimska Republika je zadevo ocenila precej drugače. Po njenem pisanju je vojska potegnula demarkacijsko črto in zavzela srednjo pozicijo, generali da mire tako Miloševiću agresivnost kot Kučanovo hitenje k pluralizmu. Dunajski Standard je na 20. seji jugoslovanskih komunistov videl znake, da zna Miloševićeva zvezda počasi zaiti. Tako oktobra kot zdaj naj bi se namreč pokazalo, da Milošević nima večine med delegati.

Kar zanimivo, ali ne? Zahodni tisk je skušal brez olepšav odgovoriti na nekaj vprašanj, ki mučijo tudi 23 milijonov Jugoslovancev. Ta vprašanja so naslednja: Je v SFRJ mogoča prevlada Miloševićeve ali Šuvarjeve partijske frakcije in njima ustrezno preoblikovanje države? Kako se bo v tem največjem jugoslovanskem prepiru obnašala vojska? Je mogoč vojaški udar? Ali Jugoslavija lahko razpade na dva dela? Z državljansko vojno ali brez nje?

Jugoslovanski novinarji in komentatorji se na omenjena vprašanja nismo ravno trudili dati najbolj jasne odgovore. Ti seveda še zdaj niso lahki in razvidni. Nerodno pa je, da novinarji enega dela sveta lahko zapišejo, da je minister najbrž pijanec in babjek, jugoslovanska sedma sila pa tone v meglenih formulacijah o (recimo) neprimernih moralopolitičnih lastnostih subjektov javnega delovanja. Vendar se tudi na tem področju že nekaj dogaja, sicer ne bi mogel zapisati, kako upam, da viceadmiral Brovet vendarle ni Kučanu spustil vseh sicer.

MARJAN BAUER

Alojz Turk:

Škof, ki je podaril zadnjo srajco

Takrat je bilo za te stare domače župnije skoro dovolj duhovnikov, primanjkovalo pa jih je za novodoseleljene po obširnih prostranstvih Makedonije in Sandžaka.

To stanje pa se je kmalu poslabšalo. Med albanskimi duhovniki se je po inteligenci in izobrazbi odlikoval župnik v Zjumu pri Prizrenu — p. Shtjefni Gječov-Kryeziu (Gečovci), rojen 1873 v Janjevu. Napisal je mnogo znanstvenih razprav, a najvažnejše je njegovo delo o albanskem narodnem pravu, ki je izšlo pod naslovom Kanuni i Leke Dukagjinit. Bil je priznan v znanstvenem svetu. Škof ga je kot poštenjaka in delavnega duhovnika zelo cenil, toda konec oktobra 1929 so ga oblastniki službeno poklicali, naj se javi škofu v Prizren. Četudi se mu je to zdelo nenavadno, je odšel, a po dveh dneh so ga našli v gozdu ustreljenega. Seveda ubijalec oblasti niso iskale in niso nikdar pojasnile zločina. Zaradi tega so potem trije mladi albanski duhovniki v strahu za svoje življenje pobegnili v Albanijo. Škofija je tako izgubila kar štiri duhovnike, a župnije so potrebovale župnike. Rezerve seveda škof ni imel, pa je več let moral osebno upravljati bližnjo župnijo, kamor je vsako nedeljo pesačil po blatu in snegu ali vročini, da bi verniki imeli nedeljsko mašo in tolažbo ter da bi vkljub vsemu nasilju ne bili prepuščeni sami sebi. Verniki so bili seveda ponosni, da imajo škofa za župnika.

Škof je prosil na vse strani za duhovniško pomoč, vendar odziva ni bilo že zaradi jezika, še bolj pa zaradi nevarnosti.

GRADITELJ

Le malo župnij je imelo župnijske cerkve. V turških časih jih pač niso mogli graditi. Verniki so se zadovoljevali z ubogimi misijonskimi kapelicami. Zato se je škof Janez Gnidov

vec lotil gradnje. Iskal je dobrotnike na vse strani in seveda tudi pri papežu potrkal za pomoč. Kljub težkim razmeram je zgradil vsaj deset cerkva in kapelic. Največje njegovo delo pa je bilo semenišče, v katerem je želel omogočiti šolanje domačim fantom, da bi tako ljudstvo imelo domače duhovnike, pa tudi druge intelektualce.

Pri tem delu mu je bil desna roka g. Branko Dorčić, ki se je bil odzval škofovemu povabilu in prišel na pomoč v škofijo, četudi je že imel svoj poklic. Kot strokovnjak je pomagal škofu pri gradnji semenišča, a obenem študiral privatno bogoslovje. Izpite je delal v Innsbrucku. Tudi kot duhovnik je ostal zvest in koristen škofov sodelavec vse do njegove smrti.

Med prvimi gojenci novega semenišča v Prizrenu sta bila tudi dva naša ožjaka: g. Ciril Bajuk, Novomeščan, in g. Ciril Fabjan iz Žužemberka, oba že pokojna.

Semenišče se je pod spretnim vodstvom g. Dorčića lepo razvijalo in imelo do 40 gojencev. Seveda je bilo treba vse oskrbeti z obleko in šolskimi potrebščinami, ker so bile družine revne. Ravno so prvi gojenci prispeli do mature, ko je

nastala druga svetovna vojna. Zavod so zasedli Italijani in djaki so bili pregnani.

SLOVENSKI PRISELJENCI

Prebivalci južne Srbije so bili kulturno zaostali in ekonomsko nerazviti, saj so bili petsto let v turškem suženstvu, brez prave zveze z drugimi narodi. V balkanski in prvi svetovni vojni so silno veliko trpeli. Mnoga mesta in naselja so bila uničena. Po vojni pa se je pojavil nacionalni problem, ker je državni aparat želel vse te kraje posrbiti. Pri popisu prebivalstva so tamkaj priznali samo srbsko narodnost, Makedoncev niso niti imenovali. Albance so sicer priznali, a jim niso dali nobene šole v njihovem jeziku. Za časa turške okupacije je bilo nekoliko albanskih katoliških šol (cerkvenih), po osvoboditvi pa so vse te šole zaprli, ukinitili.

Da bi kraje posrbili in kulturno pa tudi ekonomsko dvignili, so oblasti začele naseljevati najprej Srbe in Črnogorce, potem pa še pripadnike drugih narodov, da bi se pomešali in pretopili v Srbijance. To je bilo razumljivo, ker je tamkaj, posebno na Kosovu, bila v srednjem veku velika Srbija s svojo kulturo in močno ekonomijo. Največjo moč in slavo je dosegla Srbija za časa Štefana Dušana Silnega, ki se je l. 1346 na drž. zboru v Skopju proglasil za carja. S tragično kosovsko bitko 1389 pa je začela razpadati in se šele po stoletnih bojih ponovno organizirala na področju sedanje Srbije. Na Kosovu so ostali

Je invalid, ni invalid

Delo je ustvarilo človeka, z njim se potrjuje. Pravica do dela je danes ena temeljnih človekovih pravic, razumljivo pa je, da ni pravic brez dolžnosti. In če slednjih človek ne upošteva, se lahko kaj hitro zgodi, da ostane brez zaposlitve, socialne varnosti, skratka neobgleden, odvisen od drugih. Žal se marsikdo tega zaveše takrat, ko mu pritisnejo v roke delovno knjižico. Tako je bilo tudi v primeru Marjane Čadonič iz Žilj pri Vinici, 23-letnega dekleta, ki je sicer dobila službo — nastopiti bi jo morala 9. septembra 1987 — a je še vedno doma. Zakaj?

Marjanin zgovorni oče Jože razlaga takole: »Moja hči je uspešno končala šolo s prilagojenim programom v Črnomlju in se zaposlila v črnomljski IMV. Dve leti je bila čistilka, potem pa je delala pri stroju. Priznam, da je bila v IMV nedisciplinirana, da se ni dobro zavedala svojih dolžnosti, zato so jo v tovarni odpustili. Napisali smo prošnjo za zaposlitev v vinskih Novoteksu in dokaj hitro so jo sprejeli. Najprej naj bi delala kot snazilka, potem pa morda opravljala tudi bolj zahtevna dela. Morala je iti le še na zdravniški pregled, ker pa je bila zdravnica v Črnomlju odsotna, so jo napotili v novomeški zdravstveni dom. Toda dr. Tatjana Gazvoda, specialistka medicine dela, in psihologinja sta ugotovili, da Marjana ni sposobna za delo in zato ne more dobiti zdravniškega spričevala; predlagali pa sta, naj gre na invalidsko komisijo in se potem upokoji.

S tem sva se strinjala tudi midva z Marjano, toda začuden smo bili, ko sta invalidski komisiji 1. in 2. stopnje ugotovili, da je Marjana zmožna za delo. V obrazložitvi je pisalo, da pri moji hčeri ni invalidnosti. Splošne intelektualne sposobnosti so sicer v mejnem ni-

voju, vendar je za delo pomočnice pri stroju zmožna v polnem delovnem času brez neposredne nevarnosti za poslabšanje zdravstvenega stanja. Pritožili smo se na odbor za varstvo pravic pri Skupnosti invalidskega in pokojniškega zavarovanja v SR Sloveniji, a smo iz Ljubljane dobili odgovor, da našo pritožbo zavračajo, ker pri zavarovaniki ni invalidnosti in zato ne izpolnjuje pogojev za uveljavitev pravic iz invalidskega zavarovanja. Po vsem tem sem se vrnil nazaj k dr. Gazvodovi in ji dejal, da je najbrž prišlo do nesporazuma, kajti zdravnica trdi, da Marjana ni sposobna za delo, invalidska komisija pa ravno narobe. Psihologinja je znova poklicala na pregled konec februarja, specialistka medicine dela pa mesec pozneje. Ne razumem, zakaj enomesečni razmik in takšno zavlačevanje.

Jože pravi, da se čuti prizadetega, ker je njegova hčerka še vedno doma. »Res je, da imamo doma kmetijo in da imamo Marjana kaj delati. Lahko jo pohvalim, da postori vsa dela, toda skrbi me njena prihodnost. Sedaj ima še naju z ženo, kaj bo, ko naju ne bo več? Kdo bo skrbel zanjo? Če bi se zaposlila, bi imela pozneje s pokojnino vsaj kanček socialne varnosti. Toda kaj pomaga, če sedaj dobi zdravniško spričevalo, ko pa je delovno mesto, na katerem bi morala začeti delati pred poldrugim letom, sedaj zasedeno! Možnosti za zaposlitev, ki jih je že tako in tako malo, pa je v Vini-

ci še manj, saj imamo le eno tovarno,« potarna Čadonič.

Dr. Gazvoda iz dispanzerja za medicino dela v novomeškem zdravstvenem domu pas strokovnega stališča osvedeli še drugo plat primera Čadoničeve: »Marjana smo od vsega začetka želeli pomagati, vendar so psihološka testiranja pokazala, da ni kos zahtevam samostojnega dela. Vem, da je socialni problem, toda merila delovnih organizacij za sprejem na določeno delovno mesto so za vse kandidate enaka. V tej krizi, je zelo malo delovnih mest oz. jih tako rekoč ni, kjer bi lahko delala Marjana, in to iz čisto preprostega razloga: v kolektivih imajo že veliko svojih delovnih invalidov, ki jih nimajo kje zaposliti, ker je lažjih delovnih mest preprosto zmanjkalo. Ker se v času pubertete sposobnosti človeka spreminjajo, bomo Čadoničevu ponovno pregledali, da bomo ugotovili, če se je stanje izboljšalo. In če se je, ji bomo vsekakor poskušali najti zaposlitev. Vendar pa pri mojem pregledu ne gre za zavlačevanje, ampak sem ji bila pripravljena celo toliko pomagati, da sem ji odobrila izredni datum, tako da bo lahko prišla na pregled že čez dobri mesec. Sicer je čakalna doba pri nas 4 mesece.«

Takšni sta torej dve plati primera Marjane Čadonič. Kakšna bo nadaljnja usoda tega dekleta, ni samo v njegovih rokah.

M. BEZEK-JAKŠE

Leticna — Skopska Črna gora

Semeništniki v Prizrenu

(Nadaljevanje prihodnjič)

Verdun razkril nedrja

Razcvet tako v naselitvenem in populacijskem kot v kulturnem smislu je Dolenjska doživela v obdobju starejše železne dobe. Številne, višinske naselbine — gradišča in okoli njih razprostrjena gomilna grobišča so predmet raziskav že okroglih sto let, najdbe pa polnijo vitrine domačih in tujih muzejev.

V mlajši železni dobi se je življenje s prihodom Kelto v marsičem spremenilo (oborožitve in način vojskovanja, začetki denarnega gospodarstva, način pokopavanja itd.), vendar se je kontinuirano nadaljevalo na starih naseljih, utrjenih gradiščih. V zadnjih dveh stoletjih pr. n. št. pa se je tedanje prebivalstvo že vse pogostejše srečevalo s trgovsko vse pomembnejšo, vojaško močno in politično dobro organizirano rimsko državo.

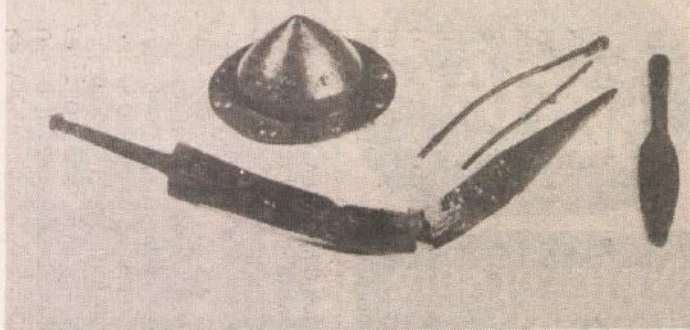
Do velikih sprememb je prišlo v zadnji polovici 4. stoletja pr. n. št., ko so politične razmere temeljito pretresle tudi ozemlje današnje Dolenjske. Domnevamo lahko, da je rimski okupacijski sunek, ki je bil pod vojskovodjem Oktavijanom — kasnejšim cesarjem Avgustom — naperjen proti Sisciji in Japodom (leta 35—33 pr. n. št.), prizadel tudi te kraje, saj je bil en del rimske vojske na prihodu iz Akvileje (Oglej) preko Notranjske v dolino Kolpe in proti Sisku, glavni vojni sunek pa je bil usmerjen iz Senja v centralno Liko in proti dolini Save. V letih 16, 13, ter 11 do 9 pr. n. št. so sledili pohodi vojskovodje in kasnejšega cesarja Tiberija, ki je podvrnil rimski državi vse ozemlje Panonske nižine do Donave. V teh letih je bila že opravljena tudi rekrutacija med domorodnimi Kelti. Naslednja, še obsežnejša, pa je sledila ob koncu 1. desetletja n. št., ko so se Rimljani pripravljali na boje v Germaniji, potem ko so v letih 6—9 n. št. krvavo zatrli upore na naših tleh.

Čas vojn in politične razdelitve je bil s tem, razen nekaterih upravnih sprememb, ki so sledile ob koncu 1. stol. n. št., končan, sledilo pa je obdobje gospodarskega in kulturnega razvoja. Gradnja cest in utrdb od njih, vojaških taborov in nato civilnih naselbin je utrdila rimsko oblast, to pa je bil pogoj za intenzivno romanizacijo dežele in prebivalstva, romanizacija, ki je prodirala v vse pore tedanje družbe. Lahko bi rekli, da je sledil čas miru in razcveta, ki so ga za kratek čas vzemirili le Markomani v vpadi preko Donave. Proti njim je vojeval cesar Mark Avrel v letih 167—175 in 178—180 dve vojni.

V četrtem stoletju pa so se s posameznimi vpadi narodov iz step vzhodne Evrope že navajljale korenite spremembe. Pohodom Ostrogotov in Vizigotov so sledili Huni, prej celoča dežela je bila dobera uničena, naselbine razrušene, prebivalstvo pa zdestkano in razseljeno v težko dostopne višinske refugije. Pomembno mesto so v tem času v utrdbo na Zidanem gabru nad Mihovim odigrali tudi Gorjanci. In potem, ko so se leta 568 ali 569 Langobardi preselili v Italijo, so v izpraznjen predalpski prostor pričeli prodirati in ga naseljevati alpski Slovani.

Antično grobišče na Verdunu je bilo odkrito spomladi 1983 povsem naključno, pri oranju. Pravilni presoji pomena te najdbe, ki jo je odkril lastnik njive Jože Turk z Verduna, in obvestilo o njej, se moramo zahvaliti za vse najdbe, ki so sledile in ki si jih sedaj lahko ogledamo.

Območje na grebenu med dolinama Težke vode in Klarnfarja nosi zgovorno ledinsko

ime »Gomila«, površine, kjer leži antično grobišče, pa so v katastru imenovane »Za cesto«. Obe imeni nam kažeta na staro ljudsko izročilo, prvo označuje prostor za pokopavanje in navadno kaže na prazgodovinsko obdobje, drugo pa na neko zelo staro komuni-kacijo. V rimskem času je bil v veljavni običaj, da so se mesta mrtvih raztezala vzdolž cest, ki so vodile v mesta živih. Dage v resnici za neko staro pot, ki je vodila iz novomeške kotline v svet pod Gorjanci, dokazuje vrsta točk ob njej, ki so dokumentirane za najdbami iz arheoloških obdobij. Za izhodišče vzemimo prazgodovinski center z gradiščem in več gomilnimi in planimi žganimi grobišči na Marofu in v Kandiji in rimsko naselbino, ki je ležala nekje na območju Novega mesta, in njej pripadajoče grobišče na Beletovem vrtu, vodiča pa je verjetno preko Gotne vasi (gomilno grobišče), Črmošnjice (depojska najdba iz mlajše bronaste dobe), mimo grobišča na Verdunu, Sel pri Zajčjem Vrhu (prazgodovinsko gradišče Grac), Hrušice (prazgodovinske gomile in rimski napisni kamni), Gabrja (prazgodovinsko gradišče južno od cerkve sv. Martina), Suhadola (prazgodovinske gomile) proti Vrhpolju in Mihovemu, kjer govorimo o območju prazgodovinskih in rimskodobnih najdišč in kjer se je povezala s tako imenovano Laško (tudi Vlaško in Hrvaško) potjo, ki je vodila mimo kasnoantične utrdbe na Zidanem gabru na Ravno goro na Gorjancih in je povezovala Dolenjsko z Žumberkom in dolino Kolpe. Nove arheološke najdbe na Žumberku kažejo, da je bilo to v določenih arheoloških obdobjih z Dolenjsko enoten kulturni prostor (antično grobišče v Gornji vasi na Žumberku).

Ze prva najdba na grobišču na Verdunu je pokazala, da so grobovi in pridatki v njih zelo plitvo pod rušo. Ogroženost zaradi oranja je bila velika in zato smo leta 1984 pričeli z zavarovalnim izkopavanjem. Omeniti moram izredno razumevanje lastnikov parcel, kjer se grobišče razprostira, Turkovih z Verduna, Murnovih in Bohtetovih iz Stopič in Gazvodovih iz Šentjošta.

Do jeseni 1988 smo raziskali okoli 1500 m² površine in odkrili 137 grobov. Grobišče je bilo v uporabi od zadnjih desetletij pr. n. št. do konca drugega stoletja, en sam grob, ki je nekoliko dislociran od ostalega grobišča proti zahodu (grob 67), pa je z novci datiran v zadnje četrletje 3. stoletja.

Ves ta čas je bil v uporabi žgan način pokopavanja — incineracija. Sežiganje so opravili na posebnem, za to namenjenem prostoru, imenovanem ustriha. Z nje so del pepela in ostanke sežganih kosti najpogosteje položili na dno grobne jame, včasih pa so za to uporabili keramične ali steklene posode. V funkciji žare se često pojavi lonc s cilindričnim in narebrenim vratom, steklena žara — olla pa je bila najdena samo v enem grobu. Oblika grobov in sestav pridatkov v njih je zelo različen, odvisno tako od časa kot od premoženja in socialnega statusa. Zaradi verovanja v posmrtno življenje so svoji položili pokojniku v grob popotnico s hrano in pijačo in druge predmete, ki jih je uporabljal v življenju.

V 1. stol. prevladujejo preprosti žgani grobovi različnih oblik in velikosti. V zahodnem delu grobišča je bila skupina v skalo vsekanih grobov, ki so v tlorisu merili le 30x40 cm, največji grobovi te skupine pa merijo skoraj 2x2 m (skupina grobov z orožjem). Nekoliko kasneje so začeli postavljati različne kamnite grobne konstrukcije, od grobov, ki so bili obloženi z neobdelanimi kamnitimi ploščami, včasih tudi s predelnimi stenami in krovnimi ploščami, grobov s kamnito oblogo iz lomljenega kamena, ki je bilo zloženo v tehniki suhega zidu, do grobov z zidano kamnito konstrukcijo. Domnevamo, da so bili grobovi na površju na nek način označeni ali pa da je bil del zidanih grobov viden. To je bil verjetno tudi vzrok, da je bilo precej grobov te vrste že v antiki izropanih. Na celotnem grobišču se razen v enem primeru grobovi ne prekrivajo.

Med pridatki prevladujejo keramični izdelki: bikonični lonci z izvihanim ustjem, lonci s cilindričnim in narebrenim vratom, eno- in dvoročajni vrči, skleda, čaše, skodelice tankih sten, pladenj, krožniki in skodelice iz terre sigillate, oljenke, narebrenne posode na nogi. Drugo večjo skupino pridatkov tvorijo okrasni ali nakitni predmeti, ki so bili izdelani iz železa ali bronu. Po številu je med njimi največ bronastih zaponk — fibul, med katerimi je precej velikih noriško-panonskih s krilci ali dvema gumboma na loku, med manjšimi pa prevladujejo kolencaste. V nekaterih ženskih grobovih so bili najdeni posamezni okraski, ki so bili pritrjeni na pas, železne zaplestnice pa tudi bronasto ogledalo, perle ogrlic, okovje skrinjice za lepota, bronaste zajemalke. Pogosto so bile v grobove priloženi tudi bronasti novci, s katerimi naj bi si pokojni plačali prevoz v onostranstvo.

Posebnost antičnega grobišča na Verdunu pa so grobovi z orožjem. V nasprotju s prazgodovinskimi obdobjem, ko je znak moškega groba oborožitve v njem, to v antiki ni bilo več pravilo. Vojaška služba je bila tedaj plačana, trajala je do 25 let, po upokojitvi pa je moral veterinar orožje vrniti, saj je bilo last armade oziroma države. Uspoštevatvi moramo, da so bili na antičnem grobišču na Verdunu pokopani pretežno staroselci, Kelti, ki so živeli pod večjim ali manjšim vplivom državne uprave in kulture. Na podeželju, odmaknjem od glavnih prometnih tokov in mestnih naselbin se je proces romanizacije prebivalstva širil nekoliko počasneje. Navezanost na domače kulturno izročilo je izrazito tako v materialnem kot tudi v duhovnem smislu. V nekatere grobove je bila priložena vojaška oprema, ki je bila v uporabi v rimskih pomožnih četah, tvorili pa so jo: železen meč — gladius, leseno kopje z železno ostjo na koncu, lesen, s kožo ali usnjem prevlečen ščit z železno grbo na sredini, železna čelada in nož, pri tem pa so bili meči v nekaterih grobovih po starem keltskem običaju obredno uviti. Dvojnost je še posebno izrazita pri keramičnih predmetih. V starejših grobovih, tako v ženskih kot v moških, smo našli grobe, prostoročno izdelane lonce z metličastim ornamentom, bikonične, na lončarskem vretenu izdelane lonce z izvihanim ustjem in druge, po tradiciji domače tvornosti in v domačih lončarskih delavnicah izdelane predmete, skupaj z importiranimi posodjem pretežno severnoitalskih delavnic: vrči, amforami, rdeče barvnimi kroglastimi lonci in terro sigillato — namiznim posodjem.

Steklenih predmetov je manj, saj je bila najdena samo ena žara, nekaj balzamarijev, dve časi in skleda. Med obsežnim gradivom pa v doslej raziskanih grobovih nismo našli nobene hišaste žare, ki so sicer za Dolenjsko, v tem času naseljeno s keltskimi Latobiki, dlakj značilen pridelek.

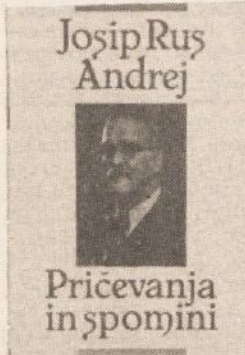
DANILO BREŠČAK

RUSOV ZBORNİK

Sokolsko gibanje je bilo pomembno za prebujanje in razvoj slovenske nacionalne zavesti, kar se je še posebej pokazalo v prelomnem času narodnoosvobodilnega gibanja. S sokolstvom je najtesneje povezano ime Josipa Rusa-Andreja, sodnika, filozofa, družbenopolitičnega delavca, enega od zgodovinskih voditeljev OF in graditelja avnojske Jugoslavije, osebnosti torej, ki je bila prisotna pri vseh pomembnih zgodovinskih premikih slovenskega naroda v zadnjem stoletju, od razpada avstroogrške monarhije, nastanka stare Jugoslavije, njene propada in nastanka nove.

Življenje, misel in delo tega pomembnega Slovenca v vseh njegovih življenjskih obdobjih razgrinja zbornik Pričevanja in spomini, ki je pred kratkim izšel pri Založbi Borec.

Knjiga vsebuje 101 dokument. Gradivo je razdeljeno v štiri dele. V prvem so natisnjeni Rusovi članki, zapisi, govori, poročila in podobno gradivo iz obdobja do leta 1945.

razgrinjajo pa misli o slovenskem sokolstvu, o demokraciji, o gledanjih na Viktorja Murnika, misli o filozofskih in družbenih vprašanjih ter Rusovo delovanje v Osvobodilni fronti. V drugi del so uvrščene razprave iz poveljnega političnega delovanja, članki, pisma, osebni zapisi ter na koncu še razmišljanja o telesni kulturi in vzgoji v socialistični družbi. V tretjem delu so natisnjeni spominski zapisi in intervjuji, medtem ko so v četrtem zbrani zapisi in govori drugih o Rusu od njegovih življenjskih jubilej in ob slovesu od njega. Zahtevno ureditev besedil je opravil Jurij Perovšek, ki je tudi avtor uvodne študije in pisec opomb.

M. MARKELJ

13 POGLEDOV

David Tasić, ki se je zapisal v spomin slovenske javnosti predvsem kot udeležene slovitiga procesa proti četverici na vojaškem sodišču lani v Ljubljani, je sicer novinar s precejšnjimi izkušnjami. Sodeloval je pri več kot 30 jugoslovanskih časopisih, napisal lepo število novinarskih prispevkov, od člankov do komentarjev, in tudi nekaj odmevnih intervjujev z osebnosti različnih poklicev in usmeritev. 13 pogovorov, ki so se mu zdeli pomembni zaradi intervjuevanih osebnosti samih, njihovega prispevka k ustvarjalnemu življenju naše družbe in njihovega doprinoska k demokratizaciji, je avtor zbral in dal natisniti v knjigi Demokracija — duh iz steklenice, ki je ob koncu lanskega leta izšla v samozaložbi.

Med intervjuvanci najdemo nedvomno zanimive osebnosti, ki so pomagale ali pa še pomagajo s svojimi svobodnimi pogledi na probleme naše družbe duhu demokra-

Obzorja

NA MEJI MED BESEDO IN MOLKOM

cije, da se je izvil iz ozke steklenice, kamor ga je pred desetletji zaprla dogmatična in ideološka zožena pamet ter ga danes skuša na silo stlačiti nazaj. V prvem delu knjige so natisnjeni intervjuji s Kostom Čavoškim, Gregorjem Tomcem, Slobodanom Iničem, Tomažem Mastnakom, Vladimirjem Gligorovom, Silvo Mežnarič in Ljubodragom Simonovičem, se pravi jugoslovanskimi znanstveniki različnih strok, od pravnikov do sociologov. V drugem delu pa so pogovori s kulturniki, kot so Bojan Štih, Dušan Radović, Ciril Zlobec, Rudi Šeligo, Vitomil Zupan in Žika Pavlovič. Vse to so ljudje, ki so se s svojim delom in razmišljanjem bolj ali manj ostro spopadli z omejenostjo pogledov na socializem in seveda odnesli iz teh spopadov bolj ali manj usodne rane.

Časopisni prispevki sicer nimajo značaja trajnejšega branja, vendar za nekaj intervjujev, zbranih v Tasićevi knjigi, to ne velja. Zanimivi in ponovnega branja so vredni ne samo kot dokumenti in pričevanja, marveč kot še vedno aktualni pogledi na probleme naše družbe.

M. MARKELJ

LABODOVA PESEM

Z romanom Labodova pesem, ki je lani izšel pri Mladinski knjigi v zbirki Nova slovenska knjiga, je Marjan Rožanec najverjetneje zaključil svoj pripovedni ciklus o ljubezni. Naslov romana ima dvojni pomen: označuje vsebine knjige, hkrati pa nakazuje njen zunanji okvir, pisteljev položaj do lastnega ustvarjanja. Labod je zapel in umrl.

V prejšnjih Rožančevih romanih, katerih osnovna tema je ljubezen, se to usodno čutenje izkazuje kot najbolj avtentično človekovo stanje, v katerem se človeku v tem razkrojenem in zideologiziranim svetu še daje sveto. V Labodovi pesmi se skozi pripoved o ljubezenski avanturi starajočega se junaka s 30 let mlajšim dekletom ter začasnim haremskim življenjem z ženo in ljubico razkriva, da je ljubezen zavezana predvsem sama sebi, konkretnemu danju in jemanju ter zato minljivo uresničevanje svetosti.

I. ZORAN

Zabeleženo

IZ SPOMINOV

Milan Šega, publicist in pisatelj starejše generacije, se bolj poredkoma oglašil s svojimi knjižnimi novostmi, ob koncu lanskega leta pa je Državna založba Slovenije izdala zbirko njegovih kratkih proznih del pod skupnim naslovom Slomskov trg.

Gre za izbor šestih spominsko zasnovanih črtic in novelet, v katerih pisatelj na subtilen način izpisuje spomine na življenje v predvojnem Mariboru. Ne gre za memoarsko literaturo, marveč za pristno literaturo, saj ob avtobiografskem ozadiju iz nekdanjih mladostnih doživljanj, doživljaj in videnj

ustvarja samostojen literarni svet, ki so mu spomini le izvor in spodbuda za zapisovanje notranjih občutkov, reminiscenc in čistih literarnih fikcij. Šegovo potovanje skozi mladost je napisano v izbrusenem slogu. Knjiga torej, ki zahteva nekaj več zbranosti pri branju, a to zbranost tudi poplača.

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povečini že pošteno odslužili svojo kazen, izmišljeni.

»Ubil me je z nožem«

Ura je bila že krepko čez polnoč, ko je v stanovanju preiskovalnega sodnika zagrebškega vojaškega sodišča zazvonil telefon. Glas bo žici je sporočil, da je bil v Beli krajini blizu kasarne ubit vojak, tako da se je sodnik nemudoma podal na pot. Okoli osme se je že pričel ogled mesta zločina. »Vreme je bilo hladno, na srečo še brez snega. Na asfaltni poti, kake 3 kilometre od vojašnice, smo našli večjo mlako krvi, sledovi so bili tudi na bližnjem kanalu,« je med drugim takrat v svoj notes zapisal vojaški preiskovalni sodnik. S pomočjo navzočih prič je bil dogodek prejšnjega večera kmalu dovolj pojasnjen, tudi najdeni sledovi so bili dovolj očitni, tako da je bilo delo preiskovalcev sorazmerno hitro končano.

Dvajsetletni Tomaž je bil usodnega večera v jedilnici kasarne, ko sta k njemu prišla Rade in Jovo ter ga povabila, naj gre skupaj z njima v mesto. Vedel je, da je Jovo tistega dne dobil nekaj denarja, zato se ni pustil prositi. Uredil je jedilnico, nato pa se je oblekel in vtaknil v žep tudi kuhinjski nož, da bi pač, če bi bilo potrebno, poravnal račune z nekim Bosancem. Tako je Tomaž govoril na kasnejši obravnavi, medtem ko je na prvem zaslišanju priznal, da je nož vzel s seboj zaradi Rade, s katerim sta se že pred časom sprla in mu je ta grozil, da bo obračunal z njim. No, naj bo kakorkoli, vsi trije so nato brez dovoljenja ušli iz kasarne do mesta in se tam ustavili v restavraciji. Naročili so tri litre vina in jih tudi popili, zaužili alkohol pa je na Radetu očitno pustil največ posledic. Še v restavraciji je prišel v kar nekaj sporov s tamkaj sedečimi gosti, enemu je celo ukradel zapetno uro in jo kasneje šele z Jovininim posredovanjem vrnil oškodovancu; ob izhodu iz lokala je brez razloga udaril po obrazu dva starejša moška, naposled se je Tomažu in Jovu le uspelo izvleči ga iz restavracije. Podpirala sta ga vsak z ene strani, po kakih 160 metrih hoje pa so srečali krajana, ki jih je opozoril, da je nekdo od njih izgubil kapo. Bila je Radetova. Slednji je v tistem času, očitno močno pod vplivom alkohola, pričel iskati preprič prijatelje, ko pa mu to ni bilo dovolj, je Tomaža udaril v

obraz. Ta je udarec vsaj navidezno mirno prenesel, rekoč le: »Videli se bomo jutri v jedilnici,« in se odpravil po kapo. Radetu se je očitno še hotelo prepira, odkolovratil je za Tomažem in ga znova hotel napasti. To ga je stalo življenja. Tomaž, sedaj že očitno razburjen, je segel v žep po nož in z njim kar petkrat zabodel Radeta. Pri enem od sunkov je nož prodril tudi v osrčnik in srčno mišico, zaradi česar je Rade kmalu po dogodku umrl. Le toliko je bil še pri sebi, da je Jovi, ki je hotel obračun preprečiti tako, da je med oba vrغل vojaški plašč, izustil: »Ubil me je z nožem«. Nato je padel po cesti.

Tomaž je po dogodku odšel proti vojašnici, ni se zmenil za Jovine klice. Med potjo je nož skrtil nekam pod most, nato pa se javil dežurnemu oficirju in mu povedal, kaj je storil. Razumljivo, da so ga takoj pripravili. Jovo je tačas ustavljal prvi avtomobil, ki je pripeljal mimo in Radeta odpeljal v zdravstveni dom, vendar ni bilo več pomoči. Kasnejša analiza krvi pokojnega je pokazala, da je imel v sebi preko 2 promila alkohola.

Sodna obravnava pred senatom novomeškega okrožnega sodišča je bila čez slabih pet mesecev. Znova se je pokazalo, da sta bila Tomaž in Rade vse do tistega večera prijatelja, kar se je navsezadnje najbolje pokazalo v Tomaževem vedenju, ko je ves večer miril in brzdal vinjenega sovojaka ter preprečeval, da se ni zapletel še v kak hušnji spor ali spopad z gosti v restavraciji. Prav tako sodišče ni moglo prezreti, da je bil brez vzroka napaden, izzvan in zmerjan, tako da mu je senat po daljšem posvetovanju izrekel 3 leta zapora. Kazen je Tomaž služil v KPD Dob. V tem času napisal tudi nekaj zahtev za izredno omilitev kazni, sklicujoč se na bolehna starša; oče naj bi imel raka, mati pa srčne težave. Vrhovno sodišče Slovenije je vse zahteve zavrnilo, zato pa je bila komisija pogojni odpust pri republiškem sekretariatu za pravosodje in občno upravo milejša. Tomaža je, dobro leto preden bi mu potekla celotna kazen, izpustila pogojno na svobodo.

Najprej sem govoril kočevarsko

»Dolina je bila včasih polna življenja. Ob Divjem potoku ali Črmošnjici, kakor mu pravijo sedaj, so se vrteli mlinci in žage, pa tudi v okoliških vaseh med Rigijem in Rampoho je bilo vse obdelano. Sedaj tam, kjer je bila včasih vas Srobotnik, raste gozd, pa tudi v vaseh ob cesti, v Starih Žagah, Občicah in Kočevskih Poljanah življenje komaj še tli. Težko bi tukaj našli dekleta, starejšega od osemnajst let, saj vse posrka dolina ob Krki, pa tudi mladi fantje so že redkost.« Tako pripoveduje upokojenec Milan Pribanič, ki z ženo Marijo in enim od vnukov živi v Občicah, tik pod gozdom, ki je prerasel nekdanje košenice in njive Srobotnika. Žena Marija je domačinka, rojena prav na kraju, kjer stoji sedaj nova Pribaničeva domačija, pa tudi za Milana bi lahko rekli, da je domačin, saj so ga prinesli v dolino, ko je bil star šele en teden. Rojen je bil v Zagrebu leta 1932, vendar se ga je mati že na porodniški postelji odpovedala in skrb zanj je prevzela že priletna ženica Marija Palezer iz Poljan, Kočevarka po rodu.

»Najprej sem spregovoril seveda kočevarsko, tako, kot se je govorilo doma in v bližnji okolici, šele pozneje sem se v stiku z drugimi otroki naučil tudi slovensko. Vsi smo bili nekako dvojezični in smo se kar dobro razumeli med seboj. Nekaj let sem obiskoval tudi osnovno šolo v Poljanah. Potem pa je prišla vojna in življenje v dolini se je zelo spremenilo. Velika večina Kočevarjev se je preselila na nemško stran, tukaj pa so nekaj časa

gospodarili Italijani. Tako smo hodili v italijansko šolo, dokler partizani niso Italijanov pregnali iz doline. Otroci, ki smo še ostali, smo bolj ali manj redno obiskovali partizansko šolo na Trnju. Partizanka Lizika nas je poučevala v slovenski, starejši pa smo se tudi že urili v partizanskih veščinah in se podajali na manj zahtevna kurirska pota. Vsa dolina je kar vrela od partizanske aktivnosti. Tukaj so bila skladišča, delavnice, kurirske in radijske postaje. Moški so v glavnem pomagali pri transportu ali so odšli v partizane, ženske in dekleta so prale za Bazo in za bolnišnice na Rogu nabirale zelenjavo, otroci pa smo pomagali po svojih močeh. Dostikrat smo se znašli tudi v navzkrižnem ognju in ob večjih hajkah smo bežali v zavetje gozdov. Takrat so ponavadi tudi zagorele opuščene kočevarske vasi.« Tako se Milan in Marija spominjata tistih čudnih časov otroštva, ko za pravo otroštvo pravzaprav ni bilo časa. Vojna je bila enako kruta do vseh, vsem je vzela mir in toplino doma in jim dajala nove naloge, ki so jih morali izpolnjevati. Milanu in Mariji je mlado življenje dostikrat viselo na tistih nekaj milimetrih, ki so jih zgrešile sovražne krogle, ko so kot razdraženi sršeni sikale mimo njihovih glav. Vsi niso imeli take sreče, več mladih fantov iz doline je za vedno ostalo na partizanskih položajih. Tudi Marijin brat Gustelj je ostal na Krimu.

Po vojni je tudi Milan odšel iz doline v Novo mesto. Tam se je izučil za avtomehnika, bil nekaj časa sofer osebnega avtomobila na starem okraju,

potem pa tovornjaka pri Pionirju. Ker si je želel ogledati svet, vabil pa je tudi boljši zaslužek, je kmalu presedlal na mednarodni promet pri Avtu Kočevje. Vozil je po celi Evropi in se vmes vračal v svojo dolino, kjer sta si z Marijo ustvarila družino. Bil je to težko prislužen denar, daleč od doma in otrok. »Otroci so se že kar spraševali, kaj je to za en stric,« pravi Milan, »saj me skoraj nikoli ni bilo doma. Zato sem s tem prenehal. Zaposlil sem se pri gozdarjih, kjer sem z avtobusom prevažal delavce. Dolga šoferska leta pa so pustila posledice. Takrat šoferji na kamionih nismo imeli nobenega ugodja. Pozimi je v kabinah pihalo in bilo je mrzlo, poleti prevroče. Danes imajo to veliko bolj urejeno. Meni je zaradi tega odpovedala hrbenca in sem se moral upokojiti.«

Milan je pri krušni materi kot dojenček našel toploto doma. Res ni bilo obilja, odrasli je moral, kot sam pripoveduje, ob kozjem mleku in močniku. Vendar je tudi v njem, kar je povsem naravno, dolgo tlela želja, da bi izvedel, kdo je bila njegova mati. Ta želja se mu je pred leti po dolgotrajnem poizvedovanju le uresničila. Potrkal je na vrata stanovanja v Zagrebu in odprla mu je starejša gospa. Povedal ji je, da je njen sin. Sprva kar ni mogla verjeti, vendar je imel neizpodbitne dokaze. Potlačil je prvo razočaranje in svojo pravo mater končno le lahko pripeljal pokazat njenim štirim vnukom, Marijinim in Milanovim otrokom. Pokazal je globoko razumevanje za materin položaj, ki si kot revna služkinja v gosposkem Zagrebu res ni mogla drugače pomagati. Tudi to, da se pozneje ni nikoli zanimala za svojega otroka, ji je odpustil. Kmalu po srečanju s sinom in njegovo družino je mati v Zagrebu umrla.

Včasih, ko se med sabo pogovarjata kaj zaupnega, Marija in Milan še vedno uporabljata kočevarsko govorico. Njuni otroci in vnuki se takrat začudeno spogledujejo. Tujja govornica jim udarja na ušesa kot odmev davnih, za vedno minulih časov.

TONE JAKŠE

Se bo pluralistični eksperiment posrečil?

Pretekli teden sta črnomaljski občinski konferenci mladine in Socialistične zveze pripravili javno tribuno o aktualnih vprašanjih političnega pluralizma v naši družbi. Gosta tribune, podpredsednik republiške konference SZDL Viktor Žakelj in predsednik izvršnega odbora Slovenske demokratske zveze (SDZ), dr. Dimitrij Rupel, sta na poljuden in marsikdaj tudi duhovit način odgovarjala radovednim Črnomaljcem ter osvetlila marsikateri manj znani dogodek.

VSE POČNEMO S PAMETJO

Doslej smo imeli v Sloveniji zelo malo izkušenj in veliko težav s pluralizmom, to pa predvsem zaradi tega, ker v starejši zgodovini ni bilo pravih možnosti, v novejši zgodovini pa je bilo vprašanje pluralizma potlačeno. Prav pluralizem pa je za Slovence izrednega pomena, saj živimo v državi, ki ji je pluralizem prirojen, in če hočemo ščititi svoje nacionalne interese, se ga moramo učiti tudi na jugoslovanski ravni. Slovenska politika pozna danes nekaj elementov pluralizma, ki tudi v preteklosti niso bili neznani, le da jih ni priznavala. To so na primer Odbor za varstvo človekovih pravic, Slovenska kmečka zveza, Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratska zveza in gibanja v ZSMS, sredi tega meseca pa je napovedala ustanovitev še Socialdemokratska zveza. Res, da so med temi grupacijami tudi napetosti, ki pa jih moramo jemati kot produktivne je poudaril Rupel. Hkrati upa, da se bo eksperiment vrnitve v naravne pogoje političnega življenja v Sloveniji posrečil. Politični pluralizem

je namreč naravni pojav v politiki razvitejših družb.

Slovenski pluralizem je v nekaterih predelih Jugoslavije sicer naletel na odobravanje, slišati je celo predloge, naj bi imeli stranke za vso državo, vendar bi se to izrodilo v strankarski sistem brez upoštevanja nacionalnosti. Sicer pa je tudi vprašanje, kako bi lahko že sedaj funkcioniral pluralizem v vsej državi, ko so na jugoslovanski sceni povsem drugačni politični, socialni, nacionalni pogoji kot v naši republiki. Proti vsejugoslovanskemu pluralizmu in strankarstvu govori tudi teza o modelu socializma, ki ga propagira lider Slobodan Milošević, ki mu je najbližje prakomunistični, monocentristični, realsocijalistični način razmišljanja. Milošević se ostro postavlja proti tipu socializma, ki ga zagovarja slovenska Zveza komunistov z Milanom Kučanom na čelu, tudi zato, ker naša partija priznava pluralizem. Toda, kot je dejal Žakelj, Slovenci zaradi tega nimamo slabe vesti, saj vse, kar delamo, počnemo s pametjo, strpnostjo in spoštovanjem do zgodovine. Poleg tega tudi tuji dopisniki, s katerimi se je pogovarjal Rupel, s simpatijo gledajo na dogajanja oz. spremembe v Sloveniji, tako da lahko z gotovostjo rečemo, da ta model socializma dobiva tudi pri njih podporo. Veliko podjetnikov ob italijanski meji celo čaka, da bi investirali v Sloveniji, ker se jim zdi neko področje tem bolj varno za naložbe, čim bolj se razvija pluralizem. Če se bodo stvari razvijale v to smer, bo lahko Slovenija postala tudi s pomočjo politične ureditve gospodarsko trdnejša.

Res je, da Slovenci močno burkamo ravnotežje v Jugos-

laviji. Vendar je Rupel dejal, da ni proti, če bi imeli v republikah različne sisteme. Če si to lahko privoščiti tako zaostala država, kot je Indija, zakaj ne tudi Jugoslavija? To je seveda za marsikoga v naši državi nesprejemljivo, toda po Žakljevem prepričanju bo Jugoslavija slej ko prej morala priznati, da heterogenost zahteva tudi različnost v politični urejenosti. Takšnih razlik, kot so pri nas, namreč ni mogoče poenotiti. Samo za primer: Slovenija je zrela za prehod na tržni način funkcioniranja, Kosovo pa je še daleč od tega. Toda glede na razlike, ki so v Jugoslaviji, je že danes težko delati in bo vedno težje, ker naša država zamuja za Slovenijo. Rupel se zaveda, da so odnosi napeti, vendar svetuje, da smo pri obrambi svojih specifičnih interesov odločni.

SLOVENIJA ŠE NI ZRELA ZA STRANKE

In kako bi lahko v socializmu shajali s parlamentarno demokracijo, je zanimalo Čr-

nomaljce. Po Ruplovm mnenju ni ne zakonskih ne političnih osnov, da bi v Sloveniji ali Jugoslaviji imeli parlamentarno demokracijo. Prej je potrebno postoriti še vrsto drugih stvari. Med drugim tudi to, da bi se v perspektivi SZDL morala razpustiti, ker je naslednica OF, ki pa je nastala v izrednih pogojih. V pogojih normalne demokracije je Socialistična zveza kot koalicija odveč. Za normalno demokracijo je namreč naravno, da se morajo vsi boriti za oblast, dobi pa jo tisti, ki je najbolj sposoben. Danes pa imajo pri nas oblast vsi, vsak po malem.

Vsi so si bili edini, da je SZDL podaljšana roka partije. Toda SDZ deluje v okviru Socialistične zveze. Kakšen pluralizem je potem to? Žakelj je pohvalil, da po prihodu SDZ v SZDL slednja pridobiva na pluralizmu. Rupel pa je priznal, da so, ko so pisali program, razmišljali, ali naj grede v Socialistično zvezo ali ne. Spoznali so, da morajo iti v to družbenopolitično organizacijo iz nujen, ker drugače ne bi mogli delovati, ilegalci pa tudi niso

želeli biti. Sicer pa imajo v Slovenski demokratski zvezi malo razlogov za zaupanje v SZDL, saj je predsednik republiške konference, ki je še vedno na čelu te organizacije, pred slabima dvema letoma prav Rupla klical na odgovor kot urednika 57. številke Nove revije.

Čez dober teden napoveduje ustanovitev svoje stranke v Sloveniji socialdemokrati. Rupel je poudaril, da so z njimi sicer prijatelji, vendar socialdemokrati ne razumejo določenih problemov na isti način kot v SDZ. Prepričan je namreč, da v Sloveniji še niso zrele razmere za stranke, organizacije, ki se bodo bojevale med seboj na koherentnih temeljih. Najprej je potrebno spremeniti statut SZDL, ustavo, zakonodajo, šele potem bo na vrsti moderna demokracija. Socialdemokrati pa ne mislijo tako. Toda za zdaj ima škarje in platno še v rokah Socialistična zveza, čeprav Rupel ni prepričan, da je to tudi prav. Sicer pa socialdemokrati to, da rečejo, da so stra-

nka, ne pomaga veliko ker se kot stranka ne morejo registrirati. Kaj pa radikalci pri nas? Je bil to samo vpludnostni obisk ali se želijo vrniti v naš politični prostor? Rupel je dejal, da razume mladince, ki podpirajo radikalce, predvsem pa njihove napredne ideje, saj se zavzemajo za abortus, ločitev zakona v Italiji. Prav je tudi, če mladinci menijo, da je potrebno za vstop v Evropo izkoristiti vse, se oprjeti vsake bilke, in so bili zato pripravljeni ponuditi roko tudi radikalcem. Sicer pa se po Ruplovm mnenju radikalci radi kažejo predvsem v sredstvih javnega obveščanja in tudi nimajo nobenih posebnih načrtov v naši notranji politiki.

BOMO ZNALI BRANITI PRIDOBITVE DEMOKRACIJE

Kot ima SDZ zapisano v svoji programski izjavi, nepopustljivo vztraja pri suverenosti slovenske države, toliko bolj, ker je bila ta suverenost že večkrat postavljena pod vprašaj. Med drugim lani poleti ob sojenju četverici v Ljubljani. Sicer pa je s suverenostjo tako kot z nosečnostjo, je v prispodobi dejal Rupel: ali je ali je pa ni. Nečesa vmesnega ni. Torej suverenosti v Sloveniji ni, čeprav ne bomo pozabili, da hočemo postati takšna država. Žal včasih tudi popustimo. Tako na primer pri ustavnih amandmajih, kjer smo zagotovo poklekli tudi zato, ker pritisk javnosti ni bil dovolj velik. Za marsikaj, kar je šlo v naši republiki narobe, si je po Ruplovi besedah kriv narod sam. Tako se je vprašal, kdo je pravzaprav odstavil Staneta Kavčiča. »Sami, ker ga javnost ni znala braniti. Pa danes, bomo sposobni braniti pridobitve naše demokracije ali ne? Za vso slovensko nesrečo ni kriv jug države. Ni toliko pomembno, kaj drugi počnejo z nami, ampak predvsem, kaj delamo sami s sabo. In že od druge svetovne vojne zelo grdo ravnamo sami s seboj,« je zaključil svoje misli dr. Dimitrij Rupel. Seveda bo pri razvoju demokracije in pluralizma v Sloveniji potrebno še veliko strpnosti pa znanja in treznih glav.

M. BEZEK-JAKŠE

Viktor Žakelj in Dr. Dimitrij Rupel (v sredini) na javni tribuni v Črnomlju

dežurni poročajo

OB GOTOVINO — 20-letna Sonja Vrščaj iz Novega mesta je 4. februarja zvečer parkirala svoj osebni avto pred gostiščem Lipov list na Dobravi. Neznani streljec je med 23. in 23.40 vplomil v vozilo, in Vrščajevi iz torbice zmaknil 170 tisočakov.

IZGINILA TORBICA — Na isti lokaciji je 4. februarja ob približno enaki uri 36-letni Andrej Gerbec iz Novega mesta parkiral svoj R-18. Ko se je iz lokala vrnil do vozila, je ugotovil, da mu je nekdo vplomil v avto in iz njega odnesel usnjeno torbico, na srečo brez denarja, vredno 500.000 din.

OBISK NEZAKLENJENE HIŠE — 3. februarja med 14. in 16. uri je Jože Matešič s Krašnjege Vrha pri Metliki z ženo za nekaj časa zapustil hišo, pozabila pa sta jo zakleniti. Neznane jim je bil za to neznanstvo hvalježen. Neovirano se je lahko sprehodil po hiši in iz nje odnesel 200.000 din gotovine, zlato žensko verigo in zlat prstan, za nameček pa še 45 dag kave. Skupne škode je za 600 tisočakov.

»OSKUBEN« AVTO

TREBNJE — 2. februarja okoli polnoči je bilo vplomljeno v csební avtomobil 4-letnega Radoslava Vasiča, začasnó zaposlenega v Švici. Možakar je svoj osebni avtomobil parkiral pred Putnikovim motelom v Trebnjem, nato pa odšel v lokal. Med njegovo odsotnostjo mu je nekdo iz avtomobila ukradel usnjeno torbico, 200 tisočakov, črna usnjena ženska jakna, vtoradiokasetofon, nekaj cigaret, 4,5 kilograma kave, športne copate in večjo črno, vse v skupni vrednosti 3 milijone dinarjev.

PREHITRO IN ŠE VINJEN?

NOVO MESTO — 21-letni Vojko Štaniša iz Novega mesta se je 31. januarja ob 21.05 peljal z osebnim avtomobilom na Ljubljanski cesti v Novem mestu. Zanimivo je, da je vozil vinjen — obstaja pa tudi sum, da je vozil vinjen — ga je v bližini stavbe skupščine občine pričelo zanašati so cesti. Avtomobil je ob tem zanesel na rob ceste, kjer se je prevrnil na streho. Voznik in sopotnik Peter Šimec iz Novega mesta sta bila ranjena in so ju odpeljali v bolnišnico, materialne škode pa je za 2 milijona dinarjev.

TRAKTOR GA JE POKOPAL

ŠENTJANŽ — 31. januarja popoldne se je pri delu s traktorjem smrtno ponesrečil 19-letni Justin Pernaver iz Budne vasi pri Šentjanžu. Na travniku, kakih 300 metrov od hiše, je skušal s traktorjem izravnati jablano. Zapel jo je z verigo in vlek, vendar je traktor pri tem potegnil nazaj, tako da je zdrsel po pobočju in se prevrnil. Pernaverja je traktor pokopal pod seboj. Tudi takojšnja pomoč sosedov je bila prepozna, zadušitev je povzročila takojšnjo smrt.

Požigalcu ime malomarnost

Kar za tri četrtine požarov smo sami krivi

NOVO MESTO — Čeprav smo končnega izkupička lanských požarov v novomeški občini še nimamo, je vendarle že moč z dokajšnjo zanesljivostjo trditi, da se je požarna varnost v minulem letu krepko izboljšala, podatki po prvih devetih mesecih so, denimo, kazali, da kar za tretjino. In če temu pristoječo še izredno zmanjšanje števila pomladanskih požarov in požigov, potem je na dlani, da ne gre za nikakršno naključje, pač pa za dobro organizirani vodeni boj proti ognju, na čelu katerega je poklicna gasilska enota Novo mesto.

Nekaj podatkov, ki so jih pripravili poklicni gasilci za nedavni dogovor o letošnjih protipožarnih aktivnostih, bo gotovo zanimivih, čeprav je res, da jih končna podoba lanskega požarnega sezona še nekoliko spreminja. Predvsem je zanimivo, da za razliko od predlani, ko sta prednjačila marec in april, tokrat ni meseca, ki bi po številu požarov odstopal od drugih. Prav tako je zanimivo, da se domala v ničemer ni področje razmerje med požari v zasebnem in družbenem sektorju, kar pomeni, da je še zmeraj več ognja v zasebnih hišah in stanovanjih. Minulo leto je tudi prineslo spoznanje,

V prodaji smrdljivi piščanci

Odkritje v šentjernejski mesnici — Na prodajnih policah veliko živil s pretečenim rokom — Trgovci priznavajo napake — Visoke kazni

Kaj različni so izgovori dolenjskih trgovcev, ko se morajo pred sodniki zagovarjati zaradi na prodajnih policah najdenih živil s pretečenim rokom. Takih primerov je bilo minule dni na novomeškem sodišču kar nekaj — tokrat je govorila o štirih — na zatožni klopi pa so se izmenjavali uslužbenci črnomajskega, metliškega, novomeškega in trebanjskega Mercatorja.

Tako je sanitarni inšpektor lanskega 21. oktobra našel v poslovalnici metliške samopostrežne Sestova, ki je last tamkajšnjega Mercatorja, KZ Metlika, tozdr Trgovina na drobno, 30 vrečk ribanega parmezana v 40-gramskih vrečkah izdelovalca Sirela iz Bjelovarja, kateremu je prvomesečni rok uporabe že potekel. Dvomeseci so imeli v tej trgovini na prodajnih policah 24 steklenic brezalkoholne pijače swing limona iz Radenske, proizvedene 5. februarja lani, šestmesečni rok uporabe pa je bil presežen kar za 2 meseca in 17 dni. Predstavniki Mercatorja in Sonja Čučelič, poslovodkinja poslovalnice, so odkritje priznavali, pravijo pa, da je swig prispel v trgovino že s pretečenim rokom uporabe. Sodišče tega ni preverjalo, navsezadnje je dejstvo, da so imeli v prodaji neuporabno pijačo, nesporno. Mercator je bil tako kaznovan s plačilom 1.500.000 din, poslovodkinja pa s 55 tisočaki.

Drugi primer je iz trgovine v Sečmiču, last črnomajskega Mercator-

ja, TZO Kmetijstvo. Tam so 25. oktobra lani našli v prodaji 36 60-gramskih zavitekov bonbonov helf iz Plive, proizvedenih že 20. junija 1986, katerim je torej dvoletni rok uporabe potekel za več kot 4 mesece. V isti prodajalni so inšpektorji našli 5 skatlic omake za pečenko izdelovalca ITP Kolinska, katerih enoletni rok trajanja se je prav tako že iztekel, inšpektorji so izračunali, da pred devetnajstim dnevi. Poslovodkinja Vida Golobčič ni imela kaj tajiti, v svojo obrambo je navedla le, da so po njenem bonboni prispeli v trgovino že s pretečenim rokom trajanja. Zato, ker ni poskrbela za odstranitev takšnih živil s prodajnih polic, ji je senat izrekel denarno kazen 35.000 din, medtem ko jo je pravna oseba tokrat odnesla brez kazni. Razlog je preprost: organizacija je zaradi združitve v enovito DO prenehala obstajati.

Najhuje je bilo v Šentjerneju, odkritje je bilo bojda le za dobre želodce, temu primerne pa seveda tudi kazni. V mesnici samopostrežne trgovine, ki je last Mercator Standarda iz Novega mesta, so inšpektorji 11. oktobra lani v hladilni vitrini našli 2 kupcem namenjena piščanca ptujске Perutnine z rokom pakiranja 6. oktober 1988 in štiridnevni rokom uporabe ter še 17 svežih piščancev iz Pivke, katerim je tridnevni rok uporabe prav tako že potekel. A če že te malomarnosti trgovcev še lahko nekako spregledamo, to nikakor ne more veljati za

odkrite v mesnici Mercatorjeve blagovnice v Šentjerneju. Tam so namreč imeli v prodaji 10,5 kilograma kokašjih beder in prvi ter 29 piščancev, katerih meso je bilo sluzasto, smrdljivo in razkrajajoče, analiza pa je pokazala, da so se v isti mesnici že tudi naselile bakterije Proteus. Jože Baznik, vodja samopostrežne v Šentjerneju, je bil zaradi omenjenih kršitev kaznovan na plačilo 100.000 din, delovna organizacija pa z denarno kaznijo 2.700.000 din.

In za konec še pogled v Trebnje, točneje Šentlovrenc. V tamkajšnji trgovini Mercatorja-KZ Trebnje je bilo lanskega 28. septembra v zamrzovalniku v prodaji prav tako oporečno meso. Inšpektorji so namreč našli 3 zabojčke mletega mesa iz škofjeloških Mesnih izdelkov, skupaj težkih 3,45 kilograma, ki so jih v trgovino dobili že 16. septembra. 72-urni rok uporabe tega mesa je bil torej prekoračen kar za 10 dni. Poslovodkinja Angelca Košir je pojasnila, da je meso pozabila izločiti iz prodaje, ker je bila tisti čas sama v trgovini in preobremenjena z delom. Sodišče se na to ni moglo dosti ozirati — navsezadnje je to stvar delovne organizacije — tako da je Koširjevo kaznovalo s plačilom 40.000 din, Mercator KZ Trebnje pa z denarno kaznijo poldrugega milijona. Dodajmo ob koncu, da vse našete sodbe še niso pravnomočne.

B. BUDJA

Gramoz kopali na črno

V Trebnjem so ga nezakonito izkopali nad 5 tisoč kubičnih metrov — Odgovorni pred sodniki

TREBNJE — Malce nenavadno vsebino je imela razprava, do katere je pred dnevi prišlo pred senatom gospodarske enote novomeškega temeljnega sodišča. Na zatožni klopi sta se znašla Gradbeno komunalno podjetje Trebnje, tozdr Komunalna, in 35-letni Boško Vujašin, vodja komunalne dejavnosti pri tej, sedaj že bivši delovni organizaciji.

Obtožni predlog je ljudem na zatožni klopi očital protizakonito izkoriščanje naravnih dobrin, v danem primeru gramoz. Ali z drugimi besedami: trebanjsko gradbeno komunalno podjetje je brez dovoljenja dalj časa kopalo rudnine; natančna preiskava je pokazala, da so to počeli vsaj od februarja leta 1985 in gramoz izkopavali do 30. aprila predlani. Tako so po opravljenih izračunih v površinskem kopu, imenovanem »Pod pričo«, v tem času izkopali najmanj 5.587 kubičnih metrov gramoz. To so počenjali brez ustrezne tehnične dokumentacije kot tudi brez

rudarskih residiranih projektov za pridobivanje mineralnih surovin.

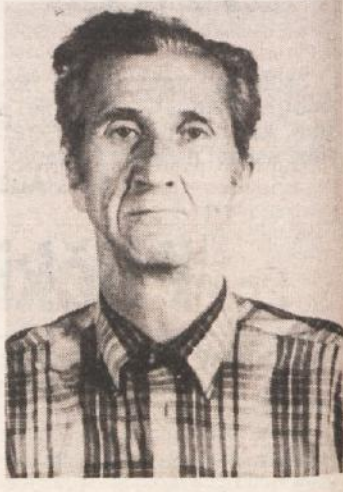
Obtoženi so na zahtevo inšpektorja, niso zanikali, še več, dodali so celo, da za tako delo niso imeli strokovno usposobljenih ljudi. Sodišče ob takšnih priznanjih in ostalem dokaznem gradivu ni imelo težkega dela. Zataknilo se je le, ker pravni osebni kazni niso mogli izreči, saj je uvodoma omenjeni tozdr zaradi združitve v enovito delovno organizacijo prenehal obstajati, zato je senat kaznoval le Boška Vujašina na plačilo 25.000 din.

ZALOTENA MED TATVINO

BREŽICE — 3. februarja ob 2. uri ponoči sta bila med tatvino iz ograjenega priročnega skladišča brežiške Agrarie v Brežicah zalotena 25-letni Ivan A. in 23-letni Ivan S., oba iz Stare vasi pri Bizeljskem. Z osebnim avtomobilom sta se prepeljala do žične ograje skladišča in od tam vzela dve vreči kmetijskega gnojila. Zalotili so ju občani, ki so o tem obvestili bizeljske miličnike. Preiskava je pokazala, da ima Ivan A. na vesti še eno tatvino iz tega skladišča: sega še v lanski april, ko je zmaknil 5 kolobarjev žične mreže, dva od teh so med preiskavo našli pri njem doma. Zoper oba storilca bo podana kazenska ovadba.

Osumljen vlomov

NOVO MESTO — Uprava za notranje zadeve Novo mesto prosi vse, ki bi karkoli vedeli o možakarju na sliki, da o tem nemudoma obvestijo najbližjo postajo milice ali UNZ, telefon 21-080 ali 92. Gre namreč za 58-letnega Franca Zaleta-Matildo s stalnim prebivališčem v Kranju, Pokopališka 2, osumljenega več vlomov v počitniške hiše in zidanice na

območju Novega mesta in Kranja. Osumljeni bi se kaj lahko zadrževali predvsem na osamljenih kmetijah ali v romskih naseljih.

Zaletel je vitke postave, kostanjevih, že osivelih las, podolgovatega obraza, ima pa sivo modre oči. Po nekaterih podatkih bi lahko bil oblečen v obleko svetlo modre barve št. 52, izdelane v Zahodni Nemčiji, s telovnikom, obut pa v čevlje s črtami in gumijastim podplatom.

Eksplוזija plina razdejala hišo

Krmelj: plin iz jeklenke stregel po življenju Hermine Resnik in njenemu 7-letnemu sinu — Pomoč sosedov, krajanov in sodelavcev iz Metalne

KRMELJ — »Bilo je v torek, 31. januarja, okoli pol desetih zvečer. Z možem sva bila v dnevi sobi in sva že kakšnih deset minut gledala avstralsko televizijsko nadaljevanko Ciklon Tracy. Nenadoma sva zaslišala nenavaden hršč, ki zanesljivo ni prihajal iz televizijskega zaslona. Mož je dvignil roletno in na sosednji hiši pri Resnikovih sva zagledala požar. Planila sva na balkon. V tistem je sosed Hermina že zavpila: »Majda, bomba je eksplodirala!

Tako se konfekonarka Majda Kovač, zaposlena v krmeljski Lisci, spominja katastrofe, ki je prizadela sosedo Hermino Resnik iz Krmelja 10, ko ji je eksplozija plina razdejala stanovanjsko hišo. »S 30-letno sosedo Hermino sva predlani navezali tesnejše

stike in postali dobri prijatelji. Zato sva skušali tudi midva z možem, podobno kot še številni Krmeljčani, pomagati, kolikor se je dalo. Mož je iz raz-

• Po podatkih, s katerimi zaenkrat razpolagajo uslužbenci krške UNZ, je do eksplozije v hiši 30-letne Hermine Resnik prišlo zavoljo napake na plinski jeklenki v kuhinji ali napeljavni štedilnika; po nekaterih ugotovitvah naj bi plin uhajal zavoljo izrabljenega ventila. Škoda je ogromna, poročilo krške UNZ omenja znesek 150 milijonov dinarjev.

na po obrazu in rokah, da si je v naši kopalnici s hladno vodo lajšala bolečine. Hitro je prišel tudi krmeljski zdravnik in ji dal injekcijo. Hermina mi je rekla, da je bila med eksplozijo plina v kuhinji. Šele naslednji dan sem ob belem dnevu videla, da za omarami v spalnici, kjer je spal Matjaž in kamor sva šli z Zlato Logar iskati perilo, sploh ni več zidu. Po sina Matjaža je prišel njegov oče, ki bo skrbel za otroka pri svojih starših, dokler se mati v novomeški bolnišnici ne pozdravi.

P. PERC

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Minule dni je nekdo obiskal počitniško hišico Ljubljanačana Stanislava Fabjana v Malem Lipovcu pri Žužemberku. Nepriprav se je v dnevnici sobi polastil dveh domačih klobas in salame, med požiranjem mesnatih dobrot pa se je očitno popackal. Ni mu preostalo drugega, kot da je stopil še v spalnico, si tam na obešalniku sposodil Fabjanovo obleko, namesto njo pa pustil svojo. Poročilo ne omenja, ali je bil Fabjan z zamenjavo in modelom zadovoljen.
- Vlomilca so imeli tudi novomeški upokojenci. Po končanem obratovanju društvenega bifeja se je skrnil neznan kam, nato pa pridno brskal po mizah in predalih. Vzel je nekaj malega gotovine in več klobas, kar bo za prvo silo dovolj, dolgoročnojšo rešitev svojih finančnih težav pa je videl v fotoaparatu znamke Carrera, ki je prav tako romal z njim. Pozabil je le pustiti naslov, na katerega naj se fotomodeli obračajo.
- Čeprav je še zima, se nekateri že pripravljajo na jesensko trgatve. Nekdo očitno računa na imenitno letino, v ta namen je Sergeju Lampiču, ki ima blizu Trebnjeva postavljen v bife preurejeno prikloico, ukradel poliestrski sod s prostornino kar 2 tisoč litrov.
- S tatvino je povezana tudi tale. Prejšnji teden je bilo namreč vplomljeno v brunarico Ljubljanačana Ivica Pipe v Družinski vasi. Od vseh razpoložljivih tehničnih predmetov se je storilec odločil le za 2 litra vina in pol litra žganja. Na zdravje!

Ob potujočem skladišču

Odkritje miličnikov zastavlja nekaj vprašanj

NOVO MESTO — Brez dvoma je primer pred nami vreden razmišljanja. Nimamo sicer podatkov, koliko sredstev novomeške organizacije odštejejo Varnosti, da poskrbi za varovanje družbenega premoženja, zagotovo pa gre za ogromne vsote. In najmanj, kar bi potemtakem od uslužbencev Varnosti pričakovali, je, da vestno in dosledno opravljajo svoje delo. To pa ni vselej tako, o tem smo se lahko večinoma na nočnih akcijah in obiskih prepričali na svoje oči, svojevrstno potrdilo temu pa smo dobili še prejšnji teden.

Novomeški miličniki so 2. februarja v poznih večernih urah na magistralni cesti med Novim mestom in Metliko na

Gorjancih ustavili 32-letnega voznika osebnega avtomobila J. V. iz Metlike. Pregled avtomobila je pokazal zanimivo vsebino, saj je bilo v vozilu več rezervnih delov za katroco in R-21, bolj ali manj je bilo jasno tudi, od kod izvirajo. Ni bila potrebna obsežna preiskava za ugotovitev, da so deli iz novomeške IMV, vprašanje je bilo seveda, kako so prišli izza tovarniških zidov. Pokazalo se je, da je J. V. v IMV zaposlen kot transportni delavec na železniški postaji; med drugim je bilo njegovo opravilo, da je nova vozila iz tovarne vozil do železnice. Vse kaže, da je to delo izkoristil tudi za tihotapljenje rezervnih delov mimo varnostne službe. Da ni šlo za prav nedolžne količine, pove podatek, da so ob omenjeni kontroli v vozilu J. V. našli rezervnih delov za več kot 4 milijone dinarjev, med njimi plastična in pnevmatika za R-21, digitalni uri za R-4, letvo volana za katroco.

Pustimo vnmear podatek, da ta čas preiskava o tem, ali je bil to edini greh J. V. ali pa jih ima še kaj na vesti, teče, bolj pomembno je vprašanje, kako se takšne stvari dogajajo pred očmi varnostnikov. Ali je ta služba dovolj usposobljena za delo, ki ga opravlja, so delavci za svoj posel dovolj nagradieni, je struktura zaposlenih — starostna, izobrazbena in še kakšna — primerna zaupani nalogi? Na takšna in še nekatera vprašanja po slej ko prej potrebno odgovoriti, kajti služba varovanja družbenega premoženja, ki mora imeti še dodaten nadzor v obliki raznih miličniških in podobnih kontrol, verjetno res ne potrebujemo. Predvsem pa ne za takšno ceno!

B. B.

dejane kuhinje zmetal goreče papirje in drugo, sama pa sem Herminega sinka Matjaža nesla spat k najini hčerji. Ogenj je gorel le nekaj minut, zato ni bila potrebna intervencija krmeljskih gasilcev.

Pomagala sem Hermini, ki je bila še v spalni hrajci in vsa pretresena in opeče-

POMOČ KRAJANOV IN SODELAVCEV — Sodelavci Hermine Resnik iz krmeljske Metalne so priskočili na pomoč pri čiščenju ruševin na pol porušene hiše (na sliki). Vse pritlikline iz Hermine hiše so spravili na varno k sosedoma Majdi in Alojzu Kovaču, ki sta najprej pritekala pomagat ob katastrofi Resnikovih. V Metalni so še poskrbeli, da bo sodelavko po vrnitvi iz bolnišnice pričakalo urejeno dvosobno stanovanje. Na sliki desno: Majda Kovač kaže na prostor v kuhinji, kjer je prišlo do eksplozije plina. (Foto: P. Perc)

Gorelo v Pionirjevi lakirnici

Vzrok še ni znan

NOVO MESTO — Po dosedanjih podatkih je ogenj, do katerega je 2. februarja ob 17.15 prišlo v novomeškem Pionirju, tozdr Mehanizacija, povzročil za okoli 20 milijonov dinarjev škode. Požar je nastal v lakirnici, o njegovem vzroku pa ta čas še ni zanesljivih podatkov.

Znano je le, da so okoli 13.15 iz lakirnice odpeljali vozilo, eden od delavcev pa je vklopil prezačevalno napravo. Ob vklopu ventilatorja je pod spodnjimi rešetkami pričel bruhati ogenj in se hipoma razširil po celotni komori, kajti filtri na rešetkah so prepojeni z lakom. Poleg odvodnih cevi so zgoreli še filtri, obžgana pa je celotna lakirna komora. Ogenj so pogasili novomeški poklicni gasilci.

ŠTIRJE HUDO RANJENI

ŠMARČNA — 29-letni Dušan Strmčnik iz Robindvora pri Dravogradu se je 3. februarja ob 20.35 peljal s svojim osebnim avtom po magistralni cesti med Sevnico in Zidanim mostom. V kraju Šmarčno ga je v dvojnem ostremu ovinku zaradi prevelike hitrosti na spolzki cesti zaneslo v avto, ki ga je nasproti pripeljal 60-letni Franc Pompe iz Titovega Veljena. Hudo so bili ranjeni voznik Pompe in njegova žena Albina ter Strmčnikova sopotnica Antona Tratnikar iz Mežice in Stanko Vrhovnik iz Starega trga. Ranjence so prepeljali v celjsko bolnišnico, materialne škode pa je za 70 milijonov dinarjev.

KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO NA MAGISTRALNO — 4. februarja ob 3.45 je 44-letni Valentin Guentchevski iz Bolgarije s svojim tovornjakom iz počivališča v Hrastju zavijal na magistralno cesto Ljubljana — Zagreb. Z vozilom je že zapeljal na desni vozni pas, medtem ko je bil priklopnik že zmeraj na levi polovici vozišča. Takrat sta iz smeri Ljubljane z osebnima avtomobila pripeljala 41-letni Ostoje Mijanjič, začasno zaposlen v ZRN, in 21-letni turški državljan Ismail Bulbul. Zaradi neprevidnosti voznika bolgarskega tovornjaka sta oba trčila v priklopnik in se pri tem hujše poškodovala, tako da so ju morali prepeljati na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialne škode je za 155 milijonov dinarjev.

PREHITEVALA V ŠKARJE — 59-letna Ružica Oličkovič iz Beograda se je 3. februarja ob 13.45 peljala z osebnim avtomobilom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Lešnici je dohitela tovorno vozilo, ki ga je

vozil Bolgar Gueorgui Vladimirov in ga pričela prehitovati. Takrat je pripeljal nasproti prav tako s tovornjakom Milivoje Bolf iz Delnice. Zavirala je Oličkovič, enako tudi Bolf, kateremu se je med manevrom z vozila usulo nekaj metrov drv. Padle so pred vozilo Oličkovič, ki je trčila v drva, v njeno vozilo pa je zatem trčil še Vladimirov. V nezgodi sta se ranili voznika Oličkovič in sopotnica Ružica Živkovič, materialne škode pa je za preko 10 milijonov dinarjev.

PREHITRO JE VOZIL — 21-letni Miroslav Brinovc iz Straže pri Sentrupertu se je 5. februarja peljal z osebnim avtomobilom iz Prelesja proti Sentrupertu. Tam je s preveliko hitrostjo zapeljal v blagi desni ovinek, zaneslo ga je v levo, ko je nasproti z osebnim avtom pripeljal 24-letni Anton Dolgan iz Prelesja. Vozili sta trčili, pri čemer sta se oba voznika ranila, materialne škode pa je bilo za 12 milijonov dinarjev.

»Vse razen naslova je neuspeh«

Prof. Marko Zadražnik, trener novomeških odbojkarjev, pred odločilnimi boji v II. zvezni ligi — Psihično utrditi ekipo — Že jutri v Ljubinje

NOVO MESTO — Že prvo kolo nadaljevanja prvenstva v zadnji skupini II. zvezne odbojbarske lige bo razjasnilo veliko tega, zmagava v Ljubinju bi Novomeščanom skoraj zagotovo dokončno odskrnila vrata v prvotniško skupino, poraz bi pomenil negotov boj, verjetno vse do konca obračunov za točke. A predno pogledamo, kaj in koliko tega so pionirjevi v kratkem premoru naredili za dosego takšnega cilja, smo iz novomeškega tabora dolžni razlagati tako nenadejana in presenetljivega poraza v zadnjem jesenskem kolu na Bledu.

»Pravzaprav za ta poraz, ki se nam utegne še kako otepati, ni izgovorov,« pravi Marko Zadražnik, trener novomeških odbojkarjev. »Vendar je pa res, da smo prvenstvo pričeli brez kondicijskih priprav, bolj ko se je liga bližala h koncu, slabša je bila naša forma. Le velikemu izboru kvalitetnih igralcev se imamo zahvaliti, da do tistega nesrečnega gostovanja na Bledu nismo poznali poraza, da smo v predzadnjem kolu z za takšne pogoje res nerazumljivo dobro igrati tudi Salonit. Igralci so po tem uspehu mislili, da so nepremagljivi, prepričani so bili, da so svoje delo že opravili. Da bi jih nekoli spustili na realna tla, smo se dvajset dni pred tekmo na Bledu dogovorili za srečanje z zagrebško Mladostjo. Prepričan sem namreč bil, da bo poraz fantje streljni. Zgodilo pa se je obratno, premagali smo zagrebčane, igralcem so krila še porasla in zgo-

dilo se je, kar se je moralo zgoditi. Toda ne gre tarnati, pred nami so odločilni boji drugega dela prvenstva.«

Novomeški odbojkarji so počivali do 7. januarja, nato imeli en teden kondicijskih priprav, medtem ko se je ekipa na Lošinju uigravala. Prejšnji teden so pionirjevi odigrali še nekaj kontrolnih tekem, nastopili na zimskem prvenstvu SRS, te dni pa se v miru pripravljajo za nastop v Ljubinju.

»Če so igralci maksimalno motivirani, problemov z igro in rezultatom

ŽE ZA UVOD DERBI — Bašič (levo) in Kosmina bosta v soboto skupaj s kolegi iz ekipe zagotovo naredila vse, da se v Ljubinju vrnejo neporaženi. Fantje pravijo, da so v zimskem odmoru trdo delali in da so pripravljeni na odločilne boje.

ni. Mislim, da smo najmočnejša ekipa v ligi, in vse razen prvega mesta bi bil za to moštvo neuspeh. Res pa je, da je takšen cilj tudi svojevrstno breme in bomo morali več narediti na psihični pripravljenosti igralcev. To velja že za sobotno tekmo v Ljubinju. Brez dvoma bodo odločili živci. Če ne bomo podlegli pritisku gledalcev, morebitnim provokacijam ali pristranskemu sojenju, sem prepričan o uspehu.«

Novost, ki je v odmoru prvenstva presenetila vse, je podatek, da bosta v prihodnji sezoni dve I. zvezni ligi, A1 in A2. V A1 bo nastopilo osem prvovršenih ekip sedanje I. lige, v A2 pa ekipe od 9. do 12. mesta in po dve prvovršeni ekipi drugih zveznih

• Spomladanski del prvenstva prinaša tudi novost v igri. Morebiten peti set bosta ekipi igrali po »tie break« sistemu, kar pomeni, da ekipa, ki servira in dobi točko, nadaljuje s serviranjem, ekipi, ki prejema servis, pa se po uspešni akciji skupaj z menjavo servisa pripiše tudi točka. In druga novost: število točk v posameznem setu je omejeno na 17. Možna je torej zmagava s 17:15, v primeru neodločenega rezultata 16:16 pa dobi set tista ekipa, ki doseže sedemnajsto točko.

lig. To pomeni, da Novomeščane v I. ligo pelje tudi drugo mesto, kar pa je sila dvorezen meč, kajti zanašati se na

PAR ZA PRVO LIGO? — Prof. Marko Zadražnik (levo) in njegov pomočnik Lojze Babnik ne skrivata, da imata igralsko najmočnejšo ekipo v ligi, ki pa ji vendarle še manjka psihične trdnosti.

to lahko ob veliki izenačenosti ekip pomeni slovo od tako željenih ciljev. Vodstvo kluba se tega zaveda, upajmo, da tudi igralci.

»Če nam uspe uvrstitev v I. zvezno ligo, potem sem prepričan, da bomo v njej tudi obstali. Za kaj takega imamo že sedaj dovolj dobro ekipo, navsezadnje smo v tej sezoni že pobrali nekaj prvotniških »skalпов«. Naj omenim Bosno, Krajnametal, Mladost, Stavbarja, Vior Sport. Seveda bo takrat tudi motiv igralcev povsem drugačen. Toda ostanimo na realnih tleh, pred nami je še polovica drugotnega prvenstva s startom v Ljubinju. Vedeti je treba, da gre za najoddaljeneje gostovanje, na katero se bomo odpravili že v petek zjutraj.«

B. B.

NAJBOLJSI ČRNOMALJSKI NOGOMETASI

ČRNOMELJ — Preteklo nedeljo je bilo v Črnomlju regijsko prvenstvo mladih pionirjev v malem nogometu. Zmagali so pionirji z osnovne šole Loka v Črnomlju, pred osnovnošolci z Mirne in iz Brusnic.

Šport

Obeta se zanimiv finiš

Prvenstvo v SKL se je prevesilo v končnico — V 16. kolu: Novoles — Comet 84:91 (31:50)

Republiški košarkarski ligaši so v soboto odigrali srečanja 16. kola. Novomeščani so v športni dvorani pod Marofom gostili ekipo Cometa in vnovič ostali praznih rok. Novolesovci so tako v drugem delu prvenstva še brez zmagave, na srečo pa slabo igrajo tudi njihovi nasprotniki iz dna lestvice, kjer poteka ogorčen boj za obstanek.

Malostevilni gledalci so v novomeški športni dvorani videli poprečno srečanje, katerega edina odlika je bila borbenost obeh ekip. Košarkarji Novolesa so pokazali eno najslabših iger, kar še posebej vel-

STRELJANJE ZA OBČINSKI PRAZNIK

ČRNOMELJ — V počastitev 45-letnice SNOS in občinskega praznika organizira občinski štab teritorialne obrambe iz Črnomlja že 6. tradicionalno strelsko tekmovanje obkolskih občin. Streljanje bo v soboto, 11. februarja, na strelišču v Drežniku pri Vinici.

PO DRUGEM KOLU RIKO

RIBNICA — V športni dvorani je bilo minutno odigrano II. kolo tradicionalnega zimskega prvenstva Ribnice v rokometu. Rezultati: Inles Riko I — Krim 31:9 (16:4), Divji jezdeci — Polz 23:17 (13:9), Inles Riko I — Itas 22:15 (11:12), Divji jezdeci — Itas 14:15 (8:8), Inles II — Krim 28:7 (12:3). Prva je ekipa Inlesa Rika z 8 točkami, najboljši strelci drugega kola pa je bil Mate iz vodilne ekipe, ki je v dveh srečanjih dosegel 12 golov.

ZAČETNI TEČAJ KARATEJA

TREBNJE — Karate klub Trebnje prireja začetni tečaj karateja v san-ku-kai slogu za člane in pionirje. Tečaj za oboje bo v telovadnici OŠ Trebnje, in sicer za člane vsak torek in četrtek od 20. do 21.30 in za pionirje vsak torek in sredo od 16.30 do 18. ure. Prijave sprejemajo ob torkih in četrkih od 19.30 do 20. ure v dvorani OŠ Trebnje, vsak dan od 7. do 15. ure pa tudi na ZTKO občine Trebnje (telefon 44-102).

MOŠKA REKREACIJA V MOKRONOGU

MOKRONOG — Društvo Partizan Mokronog vabi na moško rekreacijo vsak torek od 18. do 20. ure v telovadnici osnovne šole Jančka Mevžlja v Mokronogu.

Slovenija Moja dežela.

Z novim motorjem po točke SP?

Glavni cilj Lojzeta Pavliča za letos je nastopiti na vseh šestih dirkah za svetovno prvenstvo v kategoriji do 80 cm — Nova oprema in motor

NOVO MESTO — Lojzeta Pavliča poznajo skoraj vsi Novomeščani, vprašanje pa je, koliko jih ve, da ima že celih 15 let status vrhunškega športnika, in zelo malo verjetno je, da se bo našel v Novem mestu kdo, ki bo ta njegov rekord sploh kdaj potolkel. Preveč časa bi zelo naštevaje, koliko naslovov državnih in republiških prvakov je Pavlič dosegel že osvojil, koliko dirk za evropsko in svetovno prvenstvo je dosegel vozil in s kakšnimi uspehi. Moti pa se, kdor misli, da je ta zapis nastal zaradi morebitnega Pavličevega slovesa od dirkališnih stez, nasprotno, njegovi cilji in želje segajo vsako leto višje.

»Letošnja sezona je pred vrati, prva dirka, ki jo bom vozil, bo 12. marca na Portugalskem za točke evropskega prvenstva. Že eden dni kasneje me čaka nastop v Španiji, nato še dirka v Belgiji in končno prva letošnja dirka za svetovno prvenstvo v španskem Jezeru. Letos bo v moji kategoriji do 80 cm šest nastopov za točke svetovnega prvenstva in želja je, da se udeležim vseh, poleg tega pa še nekaj dirk evropskega prvenstva. Vse bo seveda odvisno od denarja, zato letos dirke za državno prvenstvo, kjer pa bom nastopal v kategoriji do 125 kubikov, ne bodo postavljene v prvi plan. Vse moči so usmerjene v merjenje moči z najboljšimi motociklisti sveta. Prepričan sem namreč, da tudi v takšni konkurenci nisem brez možnosti: moje mesto na dirkah za svetovno prvenstvo je v zgornji polovici uvrščenih tekmovalcev. To pa pomeni, da bi naj na kakšni dirki osvojil tudi točke.«

• Lojzetov optimizem ni brez osnov. Pred dnevi je iz Nemčije pripeljal nov motor Seel 80, ki bo kmalu nared za prve treninge. Prvič ima tudi svojo potrebno opremo, s katero bo enak konkurentom.

»Ne izdajam nobene skrivnosti, če povem, da potrebujem letos za izpol-

nitev planov 8 starih milijard. Še lani so obljube kazale, da bom znesek zbral, sedaj kaže slabše. Vedeti je pač treba, da sem za vse sam, nisem le tekmovalce, pač pa tudi mehanik, šofer, manager in še kaj bi se našlo. Na srečo mi gredo v novomeško AMD, kjer sem zaposlen, zelo na roke in v veliki meri se imam njim zahvaliti, da lahko kolikor toliko uredim vse obveze, ki jih imam z dirkanjem. Seveda pa ne gre, da ne bi omenil sponzorjev, v prvi vrsti Rika, ki ima glavno besedo, pa Novolesa in Tensil, na roke mi gredo v IMV, medtem ko se s Krko še pogovarjamo. Tudi opremo imam letos dobro. Nabavljal sem nov kombi, IMV mi je dala na testiranje svojo prikolicco, skratka, po videzu bom letos enak konkurenci, sam pa upam, da tudi z rezultati. Motor, ki sem ga pred dnevi pripeljal iz Nemčije, bo kmalu nared,

če bo vreme ugodno, ga bom že v bližnji prihodnosti preizkusil na Grobniku, sicer bom moral to storiti v Italiji.«

• Lojze Pavlič pravi, da se najbolje počuti takrat, ko se doma usede za krmilo kombija in se odpelje na dirko. Takrat padejo z njega vse skrbi, ki ga dan za dnem neprimerne bolj obremenjujejo kot samo dirkanje.

»Ni enostavno odpirati vrata po delovnih organizacijah in prositi za pomoč, ko hkrati veš, da ne dirkaš le zase. Je pač tako, da športni in rezultati med seboj niso enako cenjeni. In si ne lahko navaditi na takšne vrste krivice.«

B. BUDJA

K OPREMI SODI TUDI PRIKOLICA — Posnetek je nastal minulo soboto, ko je Marjana Svilan (desno), vodja propagandne dejavnosti v Adriji, Lojzeta Pavliča izročila ključke prikolice, katero mu je IMV dala na testiranje. S takšno opremo bo Pavlič letos na dirkah za svetovno prvenstvo enak konkurenci, sam upa, da tudi po rezultatih ne bo zaostal.

Prvaki brez izgubljenega niza

Uspešen Pionirjev nastop na zimskem prvenstvu

BLED — Novomeški odbojkarji so uspešno prestali še zadnji resnejši preizkus pred sobotnim nadaljevanjem drugotniških obračunov. Na nedeljskem zimskem prvenstvu Slovenije so prepričljivo opravili z vso konkurenco in zmagali brez izgubljenega niza.

Sicer pa je letošnje prvenstvo prineslo skromno udeležbo, pri moških je nastopilo le 6, med dekletmi pa 7 ekip, ki so bile razdeljene v po dve skupini. Novomeščani so igrali v skupini z Mežico in Brezovico in so oba nasprotnika premagali brez težav z 2:0. V tekmi za 1. mesto so jih nato čakali odbojkarji Granita, ki so prav tako morali priznati premoč pionirjevcem. Končni vrstni red pri moških je bil: 1. Pionir, 2. Granit, 3. Bled, 4. Brezovica. Preseneča vsekakor šteje 3. mesto drugotniškega Bleda, ki so v zadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v II. zvezni ligi tako presenetljivo ugnali Novomeščane.

V ženski konkurenci je zmagala ostala doma, Blejčanke so bile pretrd oreh za vse, dobro pa so igrale tudi pionirjeve. V svoji skupini so premagale Palomo Branik III z 2:0, tesno izgubile s Palomo Branik II z 1:2, medtem ko jih je nato z 2:0 premagal še Krim.

Umetna masa maja ali nikoli?

Novomeški stadion verjetno pred usodno odločitvijo — Reklamna ponudba za prebleko iz umetne snovi — Rok za odgovor je 28. februar

NOVO MESTO — Vprašanje, kaj bo z novomeškim stadionom Bratstva in enotnosti v Portovaldu, je te dni znova aktualno. Ponesrečena investicija, namenjena srečanju mladih zletnega območja, je že dolga leta in mesece predmet bolj ali manj zločinskih razprav in ugibanj, kje in kako zbrati sredstva za njeno dokončno pokritje, predvsem pa, na kakšen način nedokončani stadion vendarle dokončati. Kajti tak, kot je danes, ne služi nikomur.

Novomeška TKS je odločna vprašanje stadiona enkrat za vselej spraviti z dnevnega reda. Sama pa takšnega zaloga, ki se meri v desetih starih milijard, ne zmore, navsezadnje gre za večnamenski objekt, katerega del bremena morajo prevzeti tudi drugi. A čemu sploh takšen uvod? Te dni je namreč v Novo mesto prispela ponudba neke nizozemske firme za izgradnjo atletske steze iz umetne mase. V telesnokulturni skupnosti pravijo, da je to verjetno zadnji vlak za dogradnjo in usposobitev stadiona, še posebej, ker gre za zelo ugodno ponudbo. Že omenjena nizozemska firma očitno hoče prodreti tudi na vzhodni trg, novomeški stadion naj bi bil njihov prvi posel v socialističnih državah, in temu primerno so prilagodili (berit-

znizali) tudi ponudbo in ceno. Kot rok za sprejem ponudbe so izvajalci navedli 28. februar, medtem ko naj bi bila dela končana že maja.

• Po podatkih iz ponudbe gre za umetno maso, imenovano boliditan. Sestavljena je iz 12 milimetrov debele prožne osnovne podlage, ki se vlija na kraju samem, vsebuje pa stisnjena gumijasta zrnca, povezana s poliuretanom. Vrhni stroj je iz barvnega uretanja, pomešanega z zrnci EPDM. Proizvajalec zagotavlja, da se površina ne obrabi, končni barvi pa sta rdeča ali zelena.

Le še dobra dva tedna sta torej do končne odločitve, ki utegne biti za novomeški šport usodnega pomena. Ne dvomimo sicer o dobri želji vseh, ne le telesnokulturnih delavcev, da ponudbo sprej-

OBČNI ZBOR KOŠARKARJEV

NOVO MESTO — Košarkarski klub Novoles sklicuje občni zbor, ki bo v petek, 10. februarja, ob 18. uri v domu športov na Loki.

ZBOR BREŽIŠKIH PLANINCEV

BREŽICE — V tukajšnjem domu JLA je bil minul petek, 3. februarja, občni zbor brežiških planincev, ki se ga je udeležilo kar okoli 200 ljubiteljev igre za Posavja in sosednje Hrvaške. Predsednica društva Marija Veble je bila ob tej priložnosti deležna čestitk za uspešno delo brežiškega društva, predvsem pa zaradi dejstva, da so v svoje vrste pritegnili veliko mladih; samo lani so jih včlanili preko 150. Dodajmo še, da je zbor popeljal prof. Viki Grošeljski prikazom diapozitivov iz Nepala, kot zanimivost pa, da dom JLA že nekaj let daje planincem svoje prostore brezplačno, prav tako brezplačne pa so bile usluge gostinskega podjetja Crvena zvezda.

TRETJA ZMAGA KRČANK

KRŠKO — V 7. kolu I. republiške kegljaške lige so igralke Krškega po neuspešnem startu dosegle že tretjo zmago. Ugnale so ekipo Konstruktorja z 2378:2342 in se tako s šestimi točkami povzpelle na 5. mesto. Za Krško so kegljale: Arh 417, Škafar 397, Jakel 379, Antič 389, Alba 426 in Kovač 377. V prihodnjem kolu igrajo Krčanke doma s Korotanom. Ob dobri igri jim zmaga ne bi smela uiti.

S KEGLJAŠKIH STEZ

Odigrano je bilo 10. kolo v dolenski kegljaški ligi. Rezultati: Metlika — Rudar 5001:4837 (Metlika: Draganjac 834, Simc 855, Krznarič — Puškarič 403 + 416, Hutar 840, Popovič 847, Goleš 806; Rudar: Franc Popit 822, Modrinjak 769, Klevišar 813, Ivanovič 827, Ljubenko 786, Fredi Popit 820) in Mercator — Novo mesto 4830:4651 (Mercator: Goleš 828, Gričar 784, Maraz 837, Vidmar 790, Tkavc 809, Tratar — B. Logar 408 + 374; Novo mesto: Hrastar 736, Vesel 775, Miklavčič 753, Muslimović 847, Logar 801, Avbar — Bruner 165 + 574). Lestvica: 1. Metlika 18, 2. Mercator 16, 3. Novo mesto 4, 4. Rudar 2. Pari prihodnjega kola: Novo mesto — Metlika in Rudar — Mercator.

SOLIDARNI BOMO KOS TUDI NARAVNI NESREČI

Prispevajmo v sklad Mestnega muzeja Idrija za sanacijo partizanske bolnišnice Franja

Št. računa: 52020-743-1146

Mestni muzej Idrija

Budnica kočevski košarki

Po daljšem zatišju se košarka znova prebujala — Letos v območni košarkarski ligi — Zelja II. SKL

KOČEVJE — Čeprav je danes v Kočevju že kar nekaj športov, ki se lahko pohvalijo z dobrimi rezultati in tudi lepimi obeti za prihodnost, je že na dani, da se jim bo v kratkem pridružil še eden. Govor je o košarki, ki je še ne tako dolgo nazaj predstavljala Kočevje v prvi republiški ligi. Ko pa je tista generacija prenehala igrati, ko so iz nje izstignili zadnje rezultate, je bilo s kočevsko košarko konec. Nihče ni delal z mladimi in takšna lahkomiselnost se je morala kasneje poznati.

»Edino upanje, da košarka v Kočevju ponovno oživi, je bilo pričeti z ničle. Starejši igralci so klub zapustili, obrnili smo se k šolarjem in dijakom. Pokazalo se je, da je zanimanje za ta šport v mestu ob Rinzi ogromno, tako da imamo danes težave, kako dobiti proste termine v telovadnicah,« z veseljem pripoveduje tehnični vodja kluba in eden od trenerjev mlajših kategorij Brane Dekleva, ki je bil svojčas član tiste tako uspešne generacije kočevskih košarkarjev.

Da bi tudi med občani v Kočevju vzbudili interes za to igro, so članska ekipa, za katero pa večidel igrajo mladim-

ci, pripravili za tekmovanje v območni košarkarski ligi. Rezultati so spodbudni; če Kočevcem nemara uspe osvojiti na koncu prvo mesto, potem jih čakajo kvalifikacije za vstop v enotno območno ligo.

»Ne bom povedal nič novega, če potarjam, da delamo v težkih razmerah, da nimamo denarja, toda o tem stokajo doma vsi trenerji v Kočevju. Najdemo se pač po svoje, pomoč bomo poiskali pri kakšnem pokrovitelju, če bo za kaj takega seveda zanimanje,« pravi Brane Dekleva.

In kakšni so načrti ter cilji kočevske košarke?

»Seveda je najprej potrebno zagotoviti redno in nemoteno delo v klubu, vzgojiti čimveč mladih in obetavnih igralcev, hkrati pa v klub vrniti nekdanje igralce, ki bi pri delu s svojim znanjem in izkušnjami lahko veliko pomagali. Vstop v II. republiško ligo in postavljen kot zahteva je vsekakor naša velika želja. Imamo namreč dovolj kvalitetno in izenačeno ekipo, manjka nam le visokih igralcev. Upamo lahko le, da bodo Selan, Vrhovšek, Simčič, Pohar, Pogorelec, Kozina, Papež, Ličen, Gašič, Serčer in Petek razgnali sive oblake, ki so se v teh letih zbrali nad kočevsko košarko.«

M. GLAVONJIČ

V stiski je lahko pravilo tudi usodno

Pismo iz Švice

Zakaj je moral umreti 15-letni Mitja Krojs z Mirne, lahko bralci Dolenjskega lista le ugibamo. Moj namen v zvezi s tem ni blati niti ZD Trebnje niti ne posameznih zdravnikov, prisotnih ob dogodku, saj so lahko drugače kot uspešni zdravniki spoštovani in priljubljeni med prebivalci trebnjske občine. Vendar pa iz materine zgodbe, ki seže človeku do srca, lahko ugotovimo, da vse skupaj le ni tako nedolžno in da v tem primeru res ni šlo za posebno skrbno nujeno pravočasno pomoči nesrečnemu dečku. Že odgovor dežurne sestre, da za otroke zdravnik ne prihaja na dom in da naj počaka s sinom pred ZD, je vreden, pri slednjem posebej glede na zimo, obsojanja. Nihče ne misli, da pomoč ni bila nudena dovolj strokovno, saj imamo tudi pri nas v domovini vrsto priznanih medicinskih strokovnjakov, ampak gre za vtis, da je bila pomoč prepozna. Da mati tedaj ni dobro razumela dežurne sestre, ne verjamem, saj lahko iz njenega odgovora ugotovimo, da je ostala vseskozi prisrebna in da je dobro vedela, kaj hoče: pravočasno zdravniško pomoč.

Postavlja se mi vprašanje: kako dolgo bi mati še čakala na pomoč doma, da bi sploh kdo prišel, če ne bi dr. Buchberger nudil dečku pomoči in s tem omogočil fantovega prevoza v ZD Trebnje? Ali je v primeru, ko gre za življenje in ko je dragocena vsaka minuta, res potrebno, da se tako strogo držimo administrativnih pravil in da mora pacient čakati nekaj časa na napolnico za prevoz v bolnišnico? Mar se to ne da urediti naknadno? Iz tega, da tudi v bolnišnici v Novem mestu v danem primeru niso bili posebej pripravljene, lahko razberemo, da v dolenjskem zdravstvu nekaj skrlepja.

Ob dogodku si upam z gotovostjo trdit, da se kaj takega v Švici ne bi zgodilo. FRANCIS SMREKAR Zürich

SO V BRŠLJINU VSI IZSTOPILI?

NOVO MESTO — V tem burnem času, ko sta na udaru Zveza komunistov in njeno vodstvo, so v novomeški krajevni skupnosti Bršljin morda dobili občutek, da se mora partija pogrezniti v legalo. Ali pa so vsi člani te osnovne organizacije s sekretarjem vred kdove kakaj izstopili. Kako naj drugače poznamo, da se niti najstarejši ne spominjajo več, kdaj je bil zadnji sestanek in kaj so zadnji plačali članarino?!

SPOMINI NA NOVOMEŠKO POMLAD

Nedavno je predsedstvo občinske konference Socialistične zveze v Novem mestu podprlo pobudo za slovesno počitnico 70-letnice »novomeške pomladi«. Ko se je vodilo jedro frontne organizacije izrekalo za obujanje spomina, bil prisoten najmanj en kulturno-profesionalc, vendar niti to ni odvrnilo renkih misli Milana Jakopina, takihle: »predsedstvo zamisel sprejme — kdo jo bo spjel? Leta 1920 so očino imeli malo institucij, a so imeli zanesenjake, anes očino malo institucije in nitamo zanesenjakov.

DOMAČE TRNJE

Posamezniki so se ločili od ljudstva, ko so videli, kako ljudstvo živi. Hočete biti z narodom? Potem stanite iz foteljev! Ne govorite ljudstvu: delaj in molčaj. Molčanje nas je daleč pripeljalo. Birokracija bi rada narodu dozila demokracijo.

DUŠAN STARČEVIČ

Še: Mnogi so opeharjeni

Ob zozerskem pismu Matjaža Rusa, objavljenem v DL prejšnji teden — Nikakršni zlobni nameni

Preživljamo čase, ko velikokrat sploh ne vemo več, kdaj gre pri kakšni stvari res in kdaj za šalo. Podobno se mnogi so znašli ob prebiranju članka »Mnogi so opeharjeni« v prejšnji številki Dolenjskega lista. Nekateri so se nasmihali, nekaj ljudi pa je bilo kar jeznih in zozaranih.

Prepričana sem (upam, da tudi prof. Dular), da članek ni imel namena uriti duhove. Šlo naj bi za ironijo, v kateri ponavadi več kot iz teksta samega preberemo med vrsticami. Po moje je bila napaka avtorja članka Matjaža Rusa in tudi uredništva Dolenjskega lista v tem, da članka niso poimenovali ozerja ali kaj podobnega. V tem primeru prav gotovo ne bi prišlo do esporazumov.

Mislil pa tudi, da Matjaž Rus v menjenem članku ni želel žaliti prof. Dularja in njegovo delo. Za kaj takšnega nima nobenega razloga. Kot mnogi rugi tudi Matjaž Rus ve, koliko in kaj prof. Dular naredil za Belo krajino in

kakšne sadove ji je zapustil. Ne samo da je trideset let vodil Belokranjski muzej v Metliki in bil prav toliko let predsednik Belokranjskega muzejskega društva, napisal je tudi dvanajst poljudno strokovnih publikacij o Metliki pa še o Adlešičih, Semiču, Vinici in ostali Beli krajini.

Za vse to delo (razen vodenja muzeja) ni dobival honorarjev in s podobno mecenško gesto se je izkazal tudi ob izdaji knjige Pomembni Belokranjci. V dobro Belokranjskega muzejskega društva, ki je knjigo izdalo in založilo, se je odpeval potnim in drugim stroškom, ki jih je imel z zbiranjem podatkov in natisom publikacije, in teh ni bilo malo, hkrati pa se je odrekal vsakemu honorarju za opravljeno delo.

Tako bo v blagajni Belokranjskega muzejskega društva ostalo približno tristo starih milijonov, ki jih bomo porabili za tisk nove knjige, in bomo še vedno kot edino belokranjsko društvo skrbeli za zapolnjevanje praznine na tem kulturnem področju. Za kulturo so danes težki časi, še toliko težji za tiskanje knjig. V Belokranjskem muzejskem društvu nam to uspeva s pomočjo dotacij, ki jih dobivamo, in zato, ker vsi delamo zastonj ter se odpevujemo raznim honorarjem in nagradam. Ljubiteljsko in zastonj pa je v Metliki marsikaj že naredil tudi Matjaž Rus, zato sem še trdneje prepričana, da njegov sporni članek ni imel zlobnih namenov.

ANDREJA BRANCELJ, tajnica Belokranjskega muzejskega društva

Ali res zastarana zadeva?

Razmišljanje o zaplembi premoženja — Pošiljanje od vrat do vrat — Zmeraj brez odgovora in brez pomoči

Veliko let se sprašujem, kdaj bodo odpravljene krivične zaplembe, vendar odgovora na to nisem dobila. Leta 1945 je bilo zaplenjeno celotno premoženje, in to brez odločbe. Latnica je napisala prošnjo za povrnitev imetja, a je prej umrla, preden je dobila odgovor. Premoženje z vsemi pravicami je zapustila mojim staršem, ki tudi niso imeli uspeha s prošnjo za povrnitve zemlje. Tako sem nadaljevala njihovo začeto delo, a brezuspešno. Nikjer nisem mogla dobiti niti enega človeka, da bi mi pomagal. Pošiljali so me od vrat do vrat. Nisem pa imela denarja, da bi plačevala advokata. Imam vsa dokumentacija, kjer pobijam vse, kar navajajo v obožbi. Vedno naletim na isti odgovor: zadeva je zastarela. Rečeno mi je, da bi bilo dobro, če bi se za mojo zadevo zavzela kakšna organizacija. Ker je mož član Zveze borecev, je o primeru večkrat načel pogovori, a sestanku te organizacije. Član Zveze borecev je pisel in pregledal dokumentacijo, jaz pa sem ostala kot zmeraj prej brez odgovora in brez pomoči.

Upamo, da ne bomo klicani na zagovor

Pojasnilo IO OOZS o kandidacijskem postopku za predsednika IS

Podnaslov k stališču IO OOZS-TOZD gradbeni sektor Novo mesto, objavljenem v Dolenjskem listu 26. januarja letos, v zvezi s kandidacijskim postopkom za predsednika IS zavaja bralce, ker se IO ni opredeljeval do kandidata Adolfa Zupana, ampak se je opredeljeval in zavzemal stališča in ocene do kandidacijskega postopka. IO se ni opredeljeval do predlaganega kandidata, ker je menil, da je obrazložitev, ki jo je dalo predsedstvo OK SZDL, pomanjkljiva in neustrezna.

Res pa je, da se pri obravnavi predloga nismo seznanili s predstavitvijo »kandidata« v rubriki Dolenjskega lista »Portret tedna« 17. novembra 1988, na kar nas opozarja sekretar predsedstva OK SZDL Novo mesto v pojasnilu, objavljenem v Dolenjskem listu prejšnji teden. Nerodno je le to, da ta predstavitev ni bila dana v času kandidacijskega postopka, ampak je dana pred tem postopkom oziroma na začetku postopka evidentiranja. Glede stališča IO OOZS, da so navedbe v obrazložitvi za kandidata, s katerimi se izpostavlja njegov posebni posluž za sodelovanje v akcijah, kot so noveletne proslave, živžav itd., kandidatu bolj v škodo kot v korist, ker taka obrazložitev ne daje prave slike o njegovi sposobnosti za zadevno funkcijo, glede na zahteve časa in prostora menimo, da pojasnilo P OK SZDL potvarja to stališče, ker v njem ni in ne more biti govora o tem, da volonterska društvena dejavnost degradira osebnost. Kdor je bral obrazložitev P OK SZDL za predlaganega kandidata, bo gotovo razumel podano stališče IO OOZS.

Želimo še opozoriti, da Pionir kot Pionir nima nič s stališču IO OOZS TOZD, kot je to razbrati iz podnaslova k obema prispevkoma v Dolenjskem listu. To so samo skromna stališča sindikalnih aktivistov v IO OOZS TOZD, ki smo si upali nekaj reči naglas, in upamo, da za to ne bomo klicani na zagovor.

Za IO OOZS: MARJAN SKUBE

MLADI DOPIŠNIK

POZDRAVI

V uredništvu časopisa smo pravkar prejeli glasilo »Z bregov Krke«, s katerim se trudijo učenci OŠ 7. korpusa Žužemberk. Mladi ustvarjalci so se v njem res potrudili. Pišejo o Astrid Lindgrén, o Švedski, Juriju Vegi, Piki Nogavički in Ronji — razbojniški hčeri. Pobrskali so po spisih Janeza Trdine in nasuli drobce iz sodne prakse novomeškega sodišča. V glasilu so poskrbeli za zajeten šop literarnih listov in za športne zapise. Kajpak je na nadrobno popisanih straneh tudi križanka. V žužemberškem časopisu se posebej predstavili še pionirji z Dvora.

LENITIS

V naši petčlanski družini ima vsak svoje delo. Moje je učenje in pomoč pri manjših opravilih. Skrbim za papagaja, hranim psička in zajčke. Nekega dne pa sem imela lenitis. Po hiši je bilo vse razmetano, meni pa se ni in ni dalo pospraviti. Zunaj sem se igrala, ati pa je bil v službi. Mislila sem, da bom že pospravila, preden bodo drugi prišli domov, a so bili prezgodaj doma. Ko je mamica vstopila, se je prišla za glavo, rekoč: »Danes pa nisi bila pridna!« Tisti dan sem sklenila, da se bom poboljšala.

JASNA POTOČAR, 5.b OŠ 7. korpusa Žužemberk

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 10. II.

8.55 — 13.25 in 16.05 — 0.10 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 KAJ JE FILM, 5. oddaja MOZAIK:
10.10 TEDNIK
11.00 SLOVENC V ZAMEJSTVU
11.30 DA, GIORGIO, ameriški film
13.15 VIDEO STRANI
16.20 VIDENO STRANI
16.30 DNEVNIK 1

16.45 TV MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.30 ZLATI DEŽ, 5. del nadaljevanke
18.55 MALI KONCERT
19.05 RISANKA
19.17 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2

21.00 DELEKTIVA IZ MIAMIJA, 6. del nanizanke
21.50 DNEVNIK 3
22.00 STRAŠILO, ameriški film
23.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 An-sambel Jožeta Burnika — 19.30 Dnevnik — 20.00 TV abonma — 22.05 Skupščinska kronika — 22.25 En avtor, en film — 22.40 Satelitski programi

SOBOTA, 11. II.

7.45 — 12.15 in 14.45 — 0.45 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
10.00 OTROCI GLASBE, ameriška zabavnoglasbena oddaja, 2. del
10.20 SLOVENSKI LJUDSKI OBIČAJI: CERKLJANSKA LAUFARIJA, ponovitev
10.50 POGLEDI: OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU, ponovitev
12.05 VIDEO STRANI
15.10 SP V BIATLONU, posnetek

15.40 VIDEOGODBA, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 CHALLANI, češkoslovaški mladinski film
17.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU — VELESALOM (Ž), 1. tek
18.50 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP

del zabavnoglasbene oddaje
23.05 BENJAMIN, francoski film
0.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

12.45 Nogomet Partizan: Hajduk — 16.00 Jugoslavija, dober dan — 16.30 Košarka Vojvodina: Partizan — 18.00 Slavno sedenje vseh treh zborov telepatke skupščine občine butale — 19.30 Dnevnik — 20.15 Propad rimskega cesarstva (ameriški film) — 23.10 Satelitski programi

NEDELJA, 12. II.

8.35 — 23.10 TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 OTROŠKA MATINEJA
10.20 ČIPKE, ponovitev 7. dela nadaljevanke
11.00 VIDEO MEH
11.30 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 POD DROBNOGLEDOM
12.45 ZABAVA VAS OLIVER, zabavnoglasbena oddaja
13.30 PROPAD RIMSKEGA CESARSTVA, ameriški film
16.30 DNEVNIK 1

16.45 KAVBOJI, ameriški film
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.50 ZRCALO TEDNA
20.20 SREČNO NOVO LETO 1949, 2. del nadaljevanke
21.15 SMUČAJMO VSI
21.30 ZDRAVO
23.00 VIDEO STRANI

biatlonu — 16.50 SP v alpskem smučanju: slalom (m), 1. tek — 17.45 Športno popoldne — 19.20 Slalom (m), 2. tek — 20.10 Meč islama (2. del dok. oddaje) — 21.05 Poezija — 21.35 Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Otroška matineja — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna oddaja — 13.00 Hišica v preri — 14.00 Nedeljsko popoldne — 16.30 Potopis — 17.00 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 Igre na srečo — 19.30 Dnevnik — 20.00 TV nadaljevanja — 21.00 Igrani film — 22.30 Dnevnik —

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri — 13.00 Anglunipe — 13.15 Športno popoldne — 16.15 SP v

PONEDELJEK, 13. II.

8.45 — 13.05 in 15.45 — 23.15 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM
10.10 MOZAIK:
10.10 UTRIP
10.25 ZRCALO TEDNA
10.40 TV MERNIK
10.55 OČI KRITIKE
11.25 IGRANI FILM

16.10 SMUČAJMO VSI, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK, ponovitev
17.30 OČI KRITIKE
18.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 KAKO PREŽIVETI DO PRVEGA, TV drama
21.10 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3

22.05 ANTOLOGIJA SLOVENSKE VIOLINSKE GLASBE, 2. del
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.45 Po brezkračnosti sveta — 18.15 Sveta športa — 19.30 Dnevnik — 20.05 Po sledeh napredka — 20.35 Portret Alberta Moravie in Ciociara (italijanski film)

TOREK, 14. II.

8.45 — 11.45 in 16.00 — 23.25 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM
10.10 MOZAIK — ŠOLSKA TV
10.30 DNEVNIK 1
16.45 MOZAIK — ŠOLSKA TV, po-

novitev
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ČE NEKOČ POTRKAŠ NA MOJA VRATA, 2. del italijanske nadaljevanke
21.15 OMIZJE
23.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.20 Hokej, 1. tekma končnice — 20.05 Ropot — 20.50 Zrebanje lota — 20.55 Magic line (dok. oddaja) — 21.20 ... — 21.40 Košarka — 23.00 Satelitski programi

SREDA, 15. II.

8.45 — 11.40 in 16.00 — 23.10 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM
10.10 MOZAIK
OSMI DAN
10.50 VSAK ČLOVEK SE RODI SVOBODEN
16.30 DNEVNIK 1

16.45 MOZAIK, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK
20.05 FILM TEDNA: SMRT MARIA RICCIJA, švicarski film
21.50 DNEVNIK
22.00 SVET POROČA
23.00 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Regionalni program studia Maribor — 19.00 Zlatica kapljica na Slovenskem (1. del dok. oddaje) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Košarka za pokal R. Korača — 21.30 ... — 21.55 Nogomet Portugalska: Belgija

ČETRTEK, 16. II.

8.45 — 11.50 in 16.00 — 23.55 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 KAJ JE FILM
10.10 MOZAIK — ŠOLSKA TV
16.30 DNEVNIK 1

16.45 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK

20.05 TEDNIK
21.00 UMOR MARRY PHAGAN, 1. del ameriške nadaljevanke
22.00 DNEVNIK 3
22.10 V LAHTIJU
22.25 NOVINAR, jugoslovanski film
23.45 VIDEO STRANI

ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D večerj, danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostiln, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PONEDELJEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Strizemo zastoj — ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovajamo se z... 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjančev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

Radio Sevnica

ČETRTEK, 9. 2.
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.15 — Glasbeni uvod za ogrevanje
17.15 — Aktualno
17.40 — Rezervirano za...
18.10 — Vse v enem košu
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

SOBOTA, 11. 2.
17.00 — Pozdrav in predstavitev sporeda
17.10 — Pionirski kotiček
18.00 — Glasbena uganka
18.15 — Reportaža
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

NEDELJA, 12. 2.
10.30 — Napoved sporeda
10.50 — Kmetijska panorama
11.10 — Nedeljski gost
11.25 — Kultura — šolstvo — izobraževanje
11.45 — Vesti za drobno gospodarstvo
12.00 — Aktualno
12.15 — ZVN
13.00 — Nedeljski poročevalec
13.30 — Čestitke naših poslušalcev

SREDA, 15. 2.
17.00 — Uvod in napoved sporeda
17.05 — Informativna kronika
17.20 — Tematska sreda (Naši kraji in ljudje)
18.25 — Glasbena oddaja
19.00 — Vključitev v skupni program radijskih postaj Slovenije

DO INFOTEHNA,

Informacijski inženiring (v ustanavljanju),
v sodelovanju
z DOLENJSKIM PROJEKTIVNIM BIROJEM
NOVO MESTO

razpisuje izobraževalne tečaje
za uporabo osebnih računalnikov

Tečajji bodo v poletnem semestru.

VSEBINA	cena din
ZACETEK — 8 ur (2 dni po 4 ure)	300.000
WORDSTAR — 20 ur (4 dni po 5 ur)	600.000
MS DOS uvod — 20 ur (4 dni po 5 ur)	620.000
MS DOS nad. — 15 ur (3 dni po 5 ur)	520.000
AUTOCAD — 30 ur (5 dni po 6 ur)	950.000
PROJEKT — 20 ur (4 dni po 5 ur)	600.000
MREŽE PC — 20 ur (4 dni po 5 ur)	650.000
LOTUS uvod — 20 ur (4 dni po 5 ur)	620.000
LOTUS nad. — 20 ur (4 dni po 5 ur)	620.000
DBASE + uvod — 25 ur (5 dni po 5 ur)	800.000

Tečaje bomo izvajali v dopoldanskem in popoldanskem času. Dopoldanski tečajji bodo od 8. do 12. ure, popoldanski pa od 13. do 17. ure.
* Podrobnejše informacije o tečajjih dobite na tel. 26-127 od 8. do 14. ure.
* Prijavite se na naslov DO Infotehna, Trdinova 4, Novo mesto. V pisni prijavi navedite naslednje podatke: ime, priimek, poklic in službeno telefonsko številko udeleženca; vrsto in željeni termin tečaja; točen naslov naročnika ter datum, žig in podpis pooblaščenih oseb.
* Cene so fiksne za prijave in vplačila, prejeta do vključno 28. 2. 1989.
Plačilo za udeležbo željenega tečaja nakažite na žiro račun Infotehne št. 52100-601-11604 z navedbo »za tečaj«.
* Tečaje bomo izvajali za najmanj 6 in največ 10 udeležencev. Na željo delovnih organizacij organizirano in izvajamo tečaje tudi pri vas.

**SKUPNE SLUŽBE SIS
OBČINE ČRNOMELJ**
zbor delavcev delovne skupnosti

razpisuje
dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili (reelekcija):

1. tajnik samoupravne stanovanjske skupnosti

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba oz. z delom pridobljene delovne sposobnosti — tehnične ali druge ustrezne usmeritve, 3 leta delovnih izkušenj

2. tajnik SIS za komunalne in cestno dejavnost

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba oz. z delom pridobljene delovne sposobnosti — tehnične ali druge ustrezne usmeritve, 3 leta delovnih izkušenj

3. tajnik kmetijskozemljiške skupnosti in tajnik SIS za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba oz. z delom pridobljene delovne sposobnosti agroživilske ali druge ustrezne usmeritve, 3 leta delovnih izkušenj

4. tajnik občinske izobraževalne skupnosti in občinske raziskovalne skupnosti

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba oz. z delom pridobljene delovne sposobnosti družboslovne in druge ustrezne usmeritve, 3 leta delovnih izkušenj

Izbrani kandidati bodo imenovani za obdobje 4 let. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na delovno skupnost skupnih služb SIS občine Črnomelj, komisiji za delovna razmerja, z oznako »za razpis«.
Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 30 dneh po opravljeni izbiri.

**Razpisna komisija
Gostinskega podjetja HOTEL PUGLED, p. o.
sedež Kočevje, Trg zbora odposlancev št. 64,
61330 Kočevje, p. p. 32**

razpisuje dela in naloge

**individualnega poslovnega organa —
(direktorja)**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki v občini Kočevje, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali srednja izobrazba gostinsko-turistične ali ekonomske smeri
- organizacijske sposobnosti
- 3 leta delovnih izkušenj
- znanje tujega jezika
- predložitev programa razvoja in opredelitev lastne vloge v njem

Kandidat bo imenovan za dobo 4 let.
Kandidati naj pisne ponudbe in ustrezna dokazila, da izpolnjujejo razpisne pogoje, pošljejo priporočeno v 15 dneh po objavi z oznako »za razpisno komisijo« na tajništvo delovne organizacije. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

**gozdno gospodarstvo
brežice n. vol. o.**

**KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA
DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB
GOZDNEGA GOSPODARSTVA BREŽICE
OBJAVLJA**

na podlagi določil pravilnika o delovnih razmerjih prosta dela in naloge

**1. VODJE RAČUNOVODSKEGA ODELKA
2. VODJE ODELKA ZA AOP**

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- pod 1:
- da imajo visoko izobrazbo ekonomsko-finančne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah v računovodskem oddelku ali
 - da imajo višjo izobrazbo ekonomsko finančne smeri in 5 let delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah v računovodskem oddelku.

pod 2:
— visoka ali višja izobrazba ekonomske, organizacijske ali elektrotehnične smeri in 5 let delovnih izkušenj.

OD pod zap. št. 1 znaša 1,783.310 din, pod zap. št. 2 pa 1,610.260 din.

Z izbranimi delavci bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela po dogovoru. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi prostih del in nalog na naslov: Gozdno gospodarstvo Brežice, DSSS, Bratov Milavcev 61, Brežice. Izbira kandidatov bo opravljena v 15 dneh po poteku objavnega roka.

**SLOVENIJALES-STILLES
Tovarna stilnega pohištva
in notranje opreme
SEVNICA**

ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA
OGLAŠA
prosta dela in naloge

**ARHITEKTA
(razvijanje proizvodnih programov) —
1 izvajalec**

Poleg splošnih veljajo še naslednji pogoji:

1. VII. stopnja zahtevnosti (visoka izobrazba), smer arhitektura,
2. 3 — 5 let delovnih izkušenj,
3. 6-mesečno poskusno delo.

Pismene prijave je treba poslati v 15 dneh po oglasu del na zgoraj navedeni naslov.

Prijavi s krajšim življenjepisom priložite dokumente o izpolnjevanju objavljenih pogojev. Izbira kandidata bo opravljena najkasneje v 30 dneh po poteku oglasnega roka, kandidati pa bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po opravljenem izboru.

61/6

Lisca

Konfekcija LISCA Sevnica
DSSS

razpisuje
prosta dela in naloge

VODJE RAČUNOVODSKE SLUŽBE

POGOJI:

- visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj pri ustreznih delih
- izpolnjevanje pogojev iz družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Sevnica

Razpisano delo je reelekcijsko, s 4-letnim mandatom. Pismene prijave z ustreznimi dokazili dostavite na naslov: Konfekcija LISCA Sevnica, Prešernova 4, 68290 SEVNICA, v 15 dneh po objavi razpisa. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 25 dneh po zaključku razpisa.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in babice

**ANTONIJE
VODOPIVC**

roj. Černelč

iz Dolenje vasi pri Krškem

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znanecem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in svete maše. Hvala zdravnikoma dr. Šprajcu in dr. Simiču ter sestram Nataliji in Nevenki za pomoč na domu, osebju bolnice v Brežicah za skrb in prijaznost, Gasilskemu društvu Dolenja vas za spremstvo na zadnji poti in predsedniku tov. Branku Turensku za poslovljni govor. Zahvaljujemo se tov. Janezu Volčanšku za poslovljni govor, v katerem je opisal življenjsko pot pokojne, pevcem iz Koprivnice za ganljivo zapete žalostinke ter gospodoma dekanu in kaplanu za opravljeni obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 81. letu nas je tiho zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, tašča in teta

**ANA
STROJIN**

roj. PEČJAK

Vinkov Vrh 12, Dvor

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanecem, sosedom in vaščanom Vinkovega Vrha in Malega Lipovca za vsestransko pomoč, darovano cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na poti slovesa. Posebno se zahvaljujemo kolektivu ISKRA Žužemberk, Hotelu Bellevue v Ljubljani in KZ Dvor ter župniku za opravljen obred.

Žalujoči: sin Slavko, hčerke Zorka, Anica in Tončka z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 95. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama, prababica, tašča in teta

**MARIJA
ŠTRUKELJ**

iz Kašče 5 pri Semiču

Najlepše se zahvaljujemo za pomoč ZD Semič, patronažni sestri Anici, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znanecem, sodelavcem IMV Novo mesto, ZB Semič, ki so pokojno pospremili na zadnji poti, poklonili cvetje in nam izrazili sožalje. Posebna hvala g. župniku za opravljeni obred in g. Nežki Bezek za poslovljne besede.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in stari ata

**ANTON
HROVAT**

Reber 31, pri Žužemberku

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in vsem, ki so kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Še posebej hvala Pirčevima iz Novega mesta, splošni bolnici Novo mesto, gasilskemu društvu Reber, ZZB Žužemberk, Iskri Žužemberk, Tekstiju Ljubljana in Rašici Gameljne. Zahvaljujemo se gospodu župniku iz Žužemberka za lepo opravljen obred, prav tako govornici tov. Ljubi Šenici za poslovljne besede pri odprtem grobu.

Žalujoči: žena Ivana, hčerke Ivanka, Tončka, Marica in Ljubica z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustila draga mama, stara mama, tašča in sestra

**KAROLINA
PETRIC**

roj. Nemanič

Rosalnice 55 pri Metliki

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in pospremili pokojno na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sosedom Francki Kočevar, Olgi Vraničar, Mariji Malešič, Jožetu Matjašiču ter družini Brancelj, kolektivu Rudnika Kanižarica, gospodu župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: hčerke Martina, Marija in Dragica z družinami, vnukinji Tatjana in Ivica ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Brez slovesa si odšla na dolgo pot. V naših srcih je ostala bolečina in brez tebe bo praznina.

**ANGELCA
JERŠIN**

iz Lok 9

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, darovali cvetje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni tozdu TSP in DSSS Novoles, Iskri Tenel, tov. Ladu Lavriču za poslovljne besede in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

tedenski koledar

Četrtek, 9. februarja — Polona Petek, 10. februarja — Vlasta Sobota, 11. februarja — Zvezdana Nedelja, 12. februarja — Zvonko Ponedeljek, 13. februarja — Katarina Torek, 14. februarja — Valentin Sreda, 15. februarja — Jovita

Lunine mene

13. februarja ob 24.15 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 12. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški pustolovski film Mladiček dinovarov. 14. in 15. 2. (ob 20. uri) ameriški erotični film Hawaii.

ČRNOMELJ — 9. 2. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Smrtonosna misija. 9. 2. (ob 17. in 21. uri) ameriška komedija Princ osvaja Ameriko. 10. 2. (ob 19. uri) avstralska komedija Krokodil Dundee — II. del in (ob 21. uri) ameriška trda erotika Zdrav seks v zdravem telesu. 12. 2. (ob 18. uri) angleška komedija Kdo je to dekle in (ob 20. uri) ameriški akcijski film Hudičevi policaji. 13. 2. (ob 17. in 20. uri) ameriški film Poslednja Kristusova skušnjava. 14. 2. (ob 19. uri) jugoslovanska komedija Tesna koža — II. del.

službo dobi

PRIUČENEGA DELAVCA v kamnoseštvo zaposlim (ali vzamem za priučev). Kamnoseštvo Marjan Jakša, CKŽ 5, Krško, tel. (0608) 31-098. (P6-3MO)

MIZARJA s kvalifikacijo sprejem. Soba zagotovljena. Tel. (061) 446-15. (321-SD-5)

AVTOMEHANIKA na programu Resultovih vozil takoj zaposlim. Osebnih strokov 2.500.000 din. Tel. (068) 76-19. (241-SD-4)

stanovanja

STANOVANJE v Novem mestu zamenjam za stanovanje v Brežicah. Informacije vsak dan na telefon (068) 24-768. (474-ST-6)

ETAŽNO STANOVANJE (70 m²) s kletjo, garažo, vrtom in delom podstrešja prodam. Tel. 23-020, po 20. uri, Ivan Bele, Adamičeva 9. (459-ST-6)

ENOSOBNO STANOVANJE (35 m²) v Novem mestu prodam. Tel. (0608) 81-302, po 20. uri. (P3-38MO)

motorna vozila

ZASTAVO 760, letnik 1979, registrirano do 6. marca 1989, prodam. Cena po dogovoru. Jože Živič, Armeško 52, 68280 Brestanica, telefon (0608) 79-646, popoldne. (P6-8MO)

TOMOS 14, pet brzin, letnik 1987, prodam. Milčinovič, Grič 6, Kostanjevica, 428-MV-6)

APN 6, 1985, prodam. Boštjan Ban, rmlj 24 D, 68296 Krmelj. (P6-6MO)

GOLF JX, letnik 1986, ugodno prodam. Prešeren, Smarjeta 50, Šmarješke toplice. (422-MV-6)

LADO 1300 S, dobro ohranjeno, letnik 1984, prodam. Kralj, Boršt 10, 68332 radac. (P6-2MO)

MERCEDES kibar, 8 ton, tip 337, v dobrem stanju, registriran do maja 1989, prodam. Tel. (068) 86-150. (404-MV-6)

Z 750 S, letnik 1978, registracija do 12. decembra 1989, prodam. Ivan Frelih, Kidričeva 9, 68250 Brežice (Trnje). (427-MV-6)

AUDI 80 CC metalne barve, letnik 1986, z dodatno opremo, prodam. Tel. (068) 25-986, popoldne. (P6-32MO)

Z 750 SC, letnik 1981, obnovljen, prodam. Tel. 25-297. (493-MV-6)

FIAT 128 L, 1985, prodam. Ciril Miklič, Lukovek 1, Trebnje. (P6-44MO)

ZASTAVO 750, letnik 1985, in oljni gorilec ugodno prodam. Drčar, Prečna 4 a, Novo mesto, tel. 23-492. (492-MV-6)

KRŠKO: 10. (ob 20. uri) in 12. 2. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Amerika Ninja; (ob 22. uri) španski erotični film Dekolte. 14. 2. (ob 20. uri) ameriška drama Angleško srce. 15. 2. (ob 17. uri) risanke ter (ob 18. uri) ameriška mladinska komedija Mladi volkodlak — II. del.

MIRNA PEČ: 10. 2. ameriška komedija Vse v rok službe.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 9. 2. (ob 18. uri) angleška drama Soba s razgledom. 9. (ob 20. uri) in 13. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriška ljubljenska drama Berlinska afera. 10. (ob 16. 18. in 20. uri) ter 11. 2. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Žene komandosi. 10., 11. in 12. 2. (ob 22. uri) švedski erotični film Ljubezenske sanje.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 10. do 12. 2. (ob 17. in 19. uri) ameriški znan.-fant. film Zvezdne steze. Od 13. do 15. 2. (ob 17. in 19. uri) ameriška drama Ponoreli vlak.

SEVNICA: 9. in 10. 2. (ob 19. uri) ameriški vestern Sakut. 11. in 12. 2. (ob 19. uri) ameriški avant. film Osmi potnik — II. del.

TREBNJE: 11. 2. (ob 19. uri) in 12. 2. (ob 18.30) ameriško-italijanski film Sartana prosi za smrt.

VISO II CLUB, letnik 1982, prevoženih 43.000 km, registrirano do februarja 1990, prodam. Tel. (0608) 32-063. (P6-35MO)

GOLF JGL DIESEL, letnik 1982, december, prodam. Jerman, tel. 43-853. (482-MV-6)

GOLF JGL, letnik 1982, prodam ali menjam za 126 P. Tel. 28-794. (484-MV-6)

Z 750/850, letnik 1982-november, prodam. Jože Avsec, Dolž 39. (486-MV-6)

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Zoran, Gor. Kamenje 2, Novo mesto. (435-MV-6)

JUGO 45 A, letnik 1986, dobro ohranjen, prodam. Vidmar, Stopiče 64. (487-MV-6)

128, letnik 1984, prodam. Gostilna Kos, Kostanjevica. (436-MV-6)

Z 101, letnik 1982, prodam. Tel. 24-795. (P6-21MO)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Stane Gregorevčič, Mali Vrh 31, Globoko pri Brežicah. (P6-22MO)

Kombi VW veteran rdeče barve, s pomično streho, registrirano do konca oktobra 1989, prodam. Oglend na naslov: Klančar, Bela Cerkev 27 pri Šmarjeških Toplicah. (P6-23MO)

R 5 GTL, letnik 1986, prodam. Tel. (068) 22-979. (P6-24MO)

Zastavo 128, dobro ohranjeno, staro 4 leta, prevoženih 37.000 km prodam. Zupančič, Krmelj 84a (P6-59MO)

R 5 campus, avgust 1988, prodam. Cena 56 M. V račun vzajem cenejši avto. Informacije na tel. (068) 44-146. (P6-57MO)

Z 101, staro dve leti, prodam. Vojko Gazvoda, Vel. Brusnice 53. (508-MV-6)

ZASTAVO 101 SC, letnik 1979, ne-registrirano, vozno, prodam za 280 SM ter 126 P, letnik 1979. Jože Kralj, Dobrava 11, Škofjanj. (501-MV-6)

Z 750, letnik 1980, registrirano za eno leto, prodam. Franc Brezovar, Gor. Kamenje 24, Novo mesto. (P6-45MO)

JUGO 55 GVL, nov, nevožen, prodam ali zamenjam za golf, letnik 1984. Tine Medle, Jugorje 12, Brusnice. (P6-49MO)

126 P, letnik 1987 maj, prodam. Tel. 20-274, vsak dan od 8. do 18. ure. (496-MV-6)

ZASTAVO 101, letnik 1983, zelo dobro ohranjeno, prodam. Ivan Novak, Zajčji Vrh 27, Novo mesto. (497-MV-6)

Z 101, letnik 1985, prodam. Nikola Malič, Dučići 5, Radatoviči. (502-MV-6)

JUGO 45 L, letnik 1986, zelo ugodno prodam. Tel. (068) 267-443. (ček-MV-6)

R 4 GTL, letnik 1986, malo karambolirano, ugodno prodam. Alojz Salmič, Družinska vas 36, Šmarješke Toplice. (503-MV-6)

MINI MORIS, generalno obnovljen, prodam. Mišjak, Ob Težki vodi 58, Novo mesto. (505-MV-6)

GOLF JGL 9/83, dodatno opremljen, prodam. Tel. 26-049. (507-MV-6)

ŠKODO 105 S, letnik 1986/8, 18000 km, ugodno prodam. Tel. 85-634. (P6-54MO)

126 PGL, letnik 1987, prodam. Tel. 27-905. (P6-55MO)

GOLF JX-diesel, star dve leti, svetlo-deče barve prodam. Tel. 25-883, po 15. uri. (P6-61-MO)

prodam

PRODAM kombiniran štedilnik (2 plin, 2 elektrika), star dve leti, in dvojno pomivalno korito. Tel. (068) 65-408, popoldne. (P6-56MO)

PRODAM 3 t dobrega sena. Martina Zajc, Dol. Kronovo 6, Šmarješke Toplice. (480-PR-6)

KOSTANJEVO kalano kolje, žago Stihl 050 in koso Ursus (bočno) prodam. Alojz Kalin, Dol. Gradišče 19, Šentjernej, telefon 42-388. (481-PR-6)

NOV univerzalni mlin Mio Standard ugodno prodam. Razpotnik, Nad mlino 62 (mlin), tel. 21-206. (471-PR-6)

ZAKONSKO POSTELJO z nočnimi omarama prodam. Tel. 20-202, po 14. uri. (476-PR-6)

BARVNI TELEVIZOR Gorenje prodam. Tel. 27-985. (460-PR-6)

MOLZNI STROJ, malo rabljen, in 8-litrski ter 80-litrski bojler ugodno prodam. Metelko, Mikote 8, Raka, tel. (0608) 75-553. (454-PR-6)

PRODAM sedežno garnituro ter omaro za dnevno sobo, dobro ohranjeno. Petric, tel. 068/23-575. (D.R.S.)

PRALNI STROJ Gorenje, malo rabljen, star leto in pol, ugodno prodam. Tel. 22-997. (430-PR-6)

PRODAM 5 oken (120 x 100) s šipami, 5 vrat in vhodna vrata, traktorsko kosilnico Laverda na kardana, na dva noža, greben in koleca za samohodno kosilnico Agria, vse v dobrem stanju. Lahne, Zagrad 15, Škofjanj. (429-PR-6)

KRAVO, brejo 8 mesecev, četrto tele, prodam. Judež, Veliki Orehek 8, Novo mesto. (409-PR-6)

ŠTEDILNIK na drva, malo rabljen, primeren za vikend hišico, prodam. Tel. 85-962. (P6-14MO)

SPALNICO, starejšo, prodam zaradi izpraznitve stanovanja. Cena 50 SM. Zdvoc, C. 4. julija 54, Krško, ali (0608) 32-319. (P6-15MO)

PRODAM novo peč za etažno centralno Emo central 23, 20% ceneje. Tel. (068) 84-251. (P6-17MO)

ROČNI STROJ za tiskanje vizit prodam. Tel. (0608) 32-610, popoldne. (P6-18MO)

ŠTEDILNIK, rabljen (dve plošči na elektriko, dve na plin), ugodno prodam. Tel. Novo mesto 28-192. (P6-5MO)

PRODAM voziček, stajico, torbo in nahrbtnik za nošenje otroka in sedež. Informacije po 17. uri in v soboto na tel. 28-375. (P6-3MO)

KRZNENO JAKNO številka 42, novo, moderen model, in okroglo kuhinjsko belo mizo Marles in 10-litrski bojler prodam. Tel. 24-946. (P5-57MO)

HRASTOVE FOSNE in več ton sena prodam. Slavko Habinc, Kremen 20, Krško. (413-PR-6)

PRODAM 7 mesecev brejo plemensko kravo. Tel. 84-870. (408-PR-6)

Ugodno prodam malo rabljeno zamrzovalno skrinjo (210 l) in namizni električni harmonij. Sinkovec, Slavka Gruma 60, tel. 28-731, po 18. uri. (P6-60-MO)

KOSTANJEVO KOLJE prodam. Janez Ljubi, Cesta brigad 32 (Bršljin), Novo mesto (441-PR-6)

VIBRACIJSKO MIZO in modele (kalupe) za umetni kamen prodam. Tel. (061) 226-864, po 18. uri (P6-27MO)

BARVNI TELEVIZOR Iskra, star dve leti, prodam. Informacije po telefonu 27-617. (489-PR-6)

SENO, zabojčke za krompir ter sadno žganje prodam. Izidor Markelj, Straža 2, Sentrupert, tel. 40-152. (494-PR-6)

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem prodam. Tel. (0608) 79-889. (P6-33MO)

SYNTHESIZER Roland — junio 106 prodam. Tel. 44-919, do 14. ure. (P6-39MO)

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK Tribuna, tv — sobno anteno z ojačevalcem in TA peč 3 KW prodam. Tel. (061) 553-677. (P6-40MO)

KOMBINIRAN ŠTEDILNIK, skoraj nov, ugodno prodam. Informacije na tel. 27-559. (483-PR-6)

FOTOKUPIRNA APARATA znamke NASHUA 1290 DF z delom ter električni pisalni stroj znamke Olympia z vrtljivo glavo zelo ugodno prodam. Tel. (068) 26-717. (499-PR-6)

EPI LADY električni odstranjevalec dlak prodam. Tel. 25-153. (500-PR-6)

HARMONIKO, 96-basno, staro eno leto, prodam za 100 SM. Tel. 44-833. (P6-53MO)

KAMP prikolico Adria 450, stroj za montažo gum in kovinski cisterno (2700 l) za olje prodam. Tel. (068) 49-107. (P6-48MO)

MOTORNO ŽAGO Huskvarno 480 CD prodam. Tel. 21-202. (P6-50MO)

DIATONIČNO HARMONIKO (izvedba Železnik) prodam. Telefon 49-570. (506-PR-6)

kupim

PRIKLJUČKE za motokultivator Gorenje Muta kupim. Telefon (0608) 88-330, do 15. ure. (P6-41MO)

VINOGRADNIKI! KUPIM kakovostno belo sortno vino. Gostilna Turk, Stopiče. (317-KU-6)

KUPIM za TV 420 brane, obračalni plug in izrivač krompirja. Tel. (0608) 82-795. (P6-52MO)

KUPIM 2 m suhih smrekovih plohov. Tel.: 28-250.

posest

VINOGRAD zamenjam za njivo ali dam v najem. Lovšin, Križevska vas, Metlika. (P6-10MO)

PARCELE gozdov (hrast, bukev...) na Dolenjskem prodam. Informacije na tel. (061) 214-653. (P6-16MO)

PLANTAŽNI VINOGRAD z barako (12,5 ara) v Zgornji Pohanci (v bližini RC Labod) prodam. Tel. (041) 276-770. Čič. (420-PO-6)

VINOGRAD na Sremiču pri Krškem ugodno prodam ali zamenjam za staro hišo z nekaj zemlje ali gozd ali drugo obdelovalno parcelo. Živino, žagan les in špire dam za traktor (od 42 KM naprej), lahko z lažjo okvaro. Naslov v upravi lista. (P4-18MO)

VINOGRAD, star, z majhno zidnico na Telčah pri Škofjanju na sončni strani legi, prodam. Dostop z avtomobilom. V račun vzajem tudi živino ali posojilo. Ivan Tršinar, Škofjanj 40. (412-PO-6)

V NAJEM vzamem starejšo hišo v okolici Novega mesta. Možnost kasnejšega odkupa. Sifra: »DOGOVOR«. (P6-51MO)

TRAVNIK (27 a) v k. o. Dobrava prodam. Tel. 21-885, po 16. uri. (455-PO-6)

VINOGRAD (v Peklu) v skupni površini 0,20 ha, njive v skupni površini 1 ha, ob cesti Cerklje ob Krki — Račja vas, prodam. Cvetka Barborič, Gorenja vas 12, Šmarješke Toplice. (453-PO-6)

VIKEND, nedograjen, s 3900 m² zemlje, od tega polovica gozd, na Maverlenu prodam. Tel. 56-219. (443-PO-6)

MANJŠO leseno hišico prodam. Cena po dogovoru. Naslov v upravi lista. (440-PO-6)

NJIVO v okolici Novega mesta ugodno prodam. Tel. (061) 40-870. (P6-26MO)

VINOGRAD (1250 m², 600 trt) v Gradišču št. 26 pri Trebnjem prodam. Cesta asfaltirana, zidnica podkletena, z elektriko. Telefon (061) 556-823. (431-PO-6)

V STARIH ŽAGAH poceni prodam zapuščen vinograd s kosilnico in travnik v

Podhosti — »Log«. Tel. 28-266. (431-PO-6)

STAREJŠO HIŠO z nekaj zemlje v Vinji vasi prodam najboljšemu ponudniku. Tel. 24-428. (P6-34MO)

OB ASFALTIIRANI CESTI v bližini Trebnjega prodam starejšo stanovanjsko hišo. Informacije v nedeljo 12. februarja, pri Maksetu, Dečja vas 9, Trebnje. (P6-36MO)

kmetijski stroji

KOSILNICO BCS (127 cm) s se-dežem prodam. Tel. (0608) 82-225, popoldne. (P6-4MO)

ZETOR 4911 in tovorni avto Z 624 prodam. Tel. (0608) 89-159. (421-KS-6)

TRAKTOR FENDT (20 KS) z okvaro prodam ali kupim starejši fendt (20 KS). Telefon (0608) 34-954. (414-KS-6)

PUHALNIK Tajfun, dve strešnji in 1000-litrski sod prodam. Jerman, Gorenja vas 6, Mokronog, telefon 49-724. (416-KS-6)

PRODAM skoraj nov molzni stroj na vozičku. Gorenc, Zalag 11, Škofjanj. (403-KS-6)

TRAKTOR IMT 549, star 6 mesecev, prodam. Rajko Kovačič, Stara vas 93, Bizelsko. (475-KS-6)

PRODAM 15-colski voz ter brane in plug za TV 732. Padošič, Mihovica 3, Šentjernej. (461-KS-6)

TRAKTOR Ursus 335, zelo dobro ohranjen, prodam. Cena ugodna. Martin Vogrinc, Selce 8, Blanca. (444-KS-6)

IMT traktor lux 542, nov, ugodno prodam. Tel. (061) 662-654, po 19. uri. (P6-47MO)

PRODAM TRAKTOR ZETOR 57/11. Maver Stane, Češnjice 9 pri Zagradcu. Tel. (061) 786-166. (Rotacija LP)

razno

AVTOKLEPARSKO DELAVNICO z orodjem dajem v najem ali zaposlim samostojnega avtokleparja. Informacije pri Silvestru Peterlinu, telefon 24-686, po 18. uri. (438-RA-6)

LOKAL za mirno obrt najemem v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (513-RA-6)

ŽIVITE sami v hiši? Potrebujete občasno pomoč? Mlado dekle potrebuje sobico in prostor za šiviljsko delavnico. Ponudbe pod šifro: »KRŠKO — BREŽICE«. (P6-9MO)

ŽENA ali dekle dobi službo gospodinj-ske pomočnice v Milanu. Dober OD, starost od 35 do 40 let. Žena, mož, otrok 18 mesecev. Vprašajte na tel. (0601) 61-291 ali osebno na naslov: Mira Kugler, Milavčeva 5, 68250 Brežice. (P6-11MO)

DE

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše najdražje hčerke in sestre

**SAŠKE
MALKIČ**

iz Črnomlja,

ki je komaj 16-letna tragično umrla 2. februarja, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani v najtežjih trenutkih in nas bodrili. Posebej hvala osebjem zdravstvenega doma Črnomelj, srednji šoli E. Kardelja Črnomelj za zapete pesmi in poslovilne besede ob grobu, OK ZSMS, TVD Partizan Črnomelj, profesorjem, sošolcem in sošolkam, prijateljicam Alenki, Karmen, Dinki, GOK-u Črnomelj, ZTO-tozd za VV Novo mesto, sosedom iz bloka za nesebično pomoč, sorodnikom in znancem ter gospodu kaplanu za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujoci: vsi njeni

Črnomelj, Stuttgart, Novi Sad, Metlika, Maribor, Karlovac, Bologna, Ljubljana

ZAHVALA

V 70. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

**ALOJZ
HORVAT**

iz Tanče Gore

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo osebjem Zdravstvenega doma Črnomelj za dolgoletno zdravljenje, DO Belt in Iskra, godbi na pihala iz Črnomlja, GD Tanča Gora in ZZB Dragatuš. Posebna zahvala za ganljive besede govornikoma Evgenju Cestniku in Leopoldu Bečaju ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njegovi

*Ljubil si naravo, dom in zemljo,
trta jokala bo, ko tebe v vinograd
več ne bo.*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in svak

**JOŽE
KELVIŠAR**

z Gumberka 5, Otočec

Ob boleči izgubi prisrčna zahvala sosedom, vaščanom, prijateljem, znancem in sorodnikom za izraženo sožalje, vsem, ki so nam v težkem trenutku stali ob strani, nam nudili pomoč in tolažbo, darovali pokojniku vence in cvetje ter ga spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se Tovarni zdravil Krka-tozd Marketing, Komunalni Novo mesto, družinama Vinič in Ivnik za nesebično pomoč, osebjem intenzivne nege v Splošni bolnici Novo mesto, pevskemu zboru iz Gabrja in gospodu župniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi

*Kot blisk življenje naše zagori
in traja le, dokler ga uzro oči.
(Li-Tai-Po)*

SAŠKA

VEDNO TE BOMO IMELI RADI!

SOŠOLCI IZ 2. D IN RAZREDNIČARKA

V SPOMIN

Te dni mineva pet žalostnih let, odkar se je od nas za vedno poslovila naša ljuba žena in mamica

**JOŽICA
GAZVODA**

s Trdinove 5 c, Novo mesto

Hvala vsem, ki vam spomin nanjo ni ugasnil.

Neutolažljivi: mož Jože, sinova Robi in Denis ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob teži izgubi moje ljube sestre

**MARIJE
COLARIČ**

Dol. Prekopa 49

se zahvaljujem za izrečeno sožalje. Posebno pa se zahvaljujem sosedom, družinam Žabkar—Zagorc, Milki Cvelbar, Antoniji Kuhar, Francu Jenškovicu, Djurekovičevim, Jožetu Zagorc za govor ob odprtem grobu ter najini zdravnici dr. Totovi in sestrama Gašpirjevi in Maksel ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je za vedno zapustila žena, mama, stara mama, babica in prababica

**FRANČIŠKA
GLAD**

roj. ŠTIMEC

iz Dolnje Brige 9

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, spremili pokojnico na zadnji poti in ji darovali toliko vencev in cvetja. Posebna zahvala podjetju Avto Kočevje, ZKGP Kočevje in krajevni skupnosti Kočevska Reka.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 48. letu nas je zapustil dragi mož in oče

**JOŽE
KOŠIR**

Dol. Straža 119

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence. Hvala govornikoma za poslovilne besede in vsem ostalim, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena, otroka, sestri in brat

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in prababice

**MARIJE
ŠAVORN**

iz Svržakov 7

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, župniku za opravljeni obred, pevcem in še posebej Dragici Lenkin za poslovilne besede, sosedom za nesebično pomoč, osebjem doma upokojencev ter ostalim vaščanom za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje.

Vsi njeni

*Počivaj v miru, ki večnost
neskončna ga daje, za veliki
zemeljski trud.*

V SPOMIN

13. februarja mineva pet žalostnih let, odkar nas je zapustil naš dobri, nepozabni

**MILAN
VRANIČAR**

Slamna vas 14, Metlika

Tolažba ena nas krepi, da gremo vsi k večnosti.

VSI NJEGOVI

*.... v posteljo poslano v črni jami,
v kateri spi, kdor vanjo spat se uleže,
da glasni hrup nadlog ga ne predrami.
(Prešeren)*

V SPOMIN

Leto dni je minilo, odkar nas je v soboto, 6. februarja lani, iznenada in za vedno zapustil naš dragi mož in oče, brat in svak

MILAN JAZBEC st.

iz Sp. Pohance

Hvala vsem, ki se ga še vedno spominjate, prinašate cvetje na njegov grob in mu prižigate svečke.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 75. letu starosti naju je za vedno zapustila najina draga mama

**MARIJA
MALNARIČ**

iz Sadinje vasi št. 2 pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nama v težkih trenutkih pomagali in našo mamo pospremili k zadnjemu počitku. Posebej se zahvaljujemo za nesebično pomoč družinama Tkalec in Beršič, Pepci Butala in Ivanki Hutar, osebjem nevrološkega oddelka bolnice Novo mesto, ZZB NOV Kot, KK SZDL Kot, DU Semič ter govornicama Vidi Štukelj in Nežki Bezek ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: sinova Tone in Jože

ZAHVALA

V 52. letu nas je nepričakovano in za vedno zapustil naš dragi mož, očka, brat, zet, svak in stric

JOŽE PISKULE

Najiskreneje se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje in denarno pomoč ter vence in cvetje. Posebna zahvala Sandiju in Tonetu z družinama, sosedom Novakovim, Činkoletovim in Bečevim ter ostalim sosedom za pomoč, osebjem intenzivne nege na internem oddelku Splošne bolnice Novo mesto, kolektivu Labod-tozd Ločna, učencem in tovarišici 3.a razreda OŠ 29. oktober Smarjeta, kolektivu Chemo Ljubljana, kolektivu IMV, Gasilskemu društvu Bela cerkev, Društvu upokojencev Bela cerkev in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem, ki so v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

*Delo, ljubezen, zvestoba in poštenje,
skrb za nas — to je bilo tvoje
življenje.*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, matere, stare mame in sestre

SLAVICE JANKOVIČ

iz Metlike, Gubčeva 26

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvaležni smo tudi dr. Blažu Mlačku iz ZD Metlika in zdravstvenemu osebjem infektivnega oddelka bolnišnice Novo mesto, sodelavcem Doma počitka Metlika, Beti Metlika in Novolesu-TOZD kopalniška oprema Metlika. Iskrena hvala toj. Vladki Škof, Nadi Brinc in Fani Ožbolt za tople poslovilne besede ter upokojenskemu pevskemu zboru Črnomelj za petje, ki ga je naša najdražja tako ljubila.

Žalujoci: mož Jože, sinova Bogo in Jožko z družinama, sestre Marija, Fana in Milena z družinami ter ostalo sorodstvo

BRUNO POTOKAR

»Gospodarstvo potrebuje svežo kri, prostite roke in odgovornost, v Jugoslaviji pa še kar naprej zapravljamo čas na sejah in nočemo spregledati.« se jezi Bruno Potokar iz Kovinoplasta, ki je pred kratkim kot eden najuspešnejših direktorjev v Posavju dobil priznanje Medobčinske gospodarske zbornice. On bi gospodarstvo hitro ozdravil in da to zna, je dokazal v svoji delovni organizaciji. Tam se je zaposlil pred sedmimi leti. V Kovinoplastu je bilo tedaj 70 delavcev, brez posebnih razvojnih ambicij. Število zaposlenih se je do danes pomnožilo na 110 in kolektiv ima svojo razvojno ekipo. Inovatorji so v tej mali delovni organizaciji deležni materialne in moralne podpore. To se obrestuje z novimi programi, z izdelki evropske kakovosti in prodorom na zunanja tržišča. Najbrž je prav Potokarjeva zasluga, da tam skorajda ne sestankujejo. Za delovni program se dogovorijo enkrat v letu in potem ga izpeljejo brez velikega besedovanja.

Potokarju je žal za vse ure, ki so se iztekle in se še iztekajo v prazno, ker se ljudje dobivajo zaradi sestankov, od njih pa ni nobene koristi. On sam je včasih zapravil veliko časa v sindikalnih odborih in SZDL, življenje pa je teklo mimo. Zdaj je zagret izključno za boljše gospodarjenje. Potokar je obšel že precej firm,

vendar mu ni žal, ker si je na ta način zbiral izkušnje in širil obzorje. Po poklicu je strojni tehnik. Živi v svoji rojstni vasi v Skopicah, kjer se je rodil dva meseca po vrnitvi staršev iz izgnanstva v okolici Berlina. Za solanje v Krškem se je odločil zato, ker je bilo to najbližje doma. S sedemnajstimi leti je izgubil očeta in ostala sta sama z materjo. Kot tehnik se je najprej zaposlil v Industriji motornih vozil v Novem mestu. Tri leta je preživel tam in ves čas ga je vlekel domov. Ko se je na Zavodu za zaposlovanje zanimal za službo v bližini, so mu odgovorili, da v brežiški občini ne potrebujejo tovrstnega kadra, naj se oglasi v sevniškem Jugotaninu ali v šentjernejski Iskri. Zaradi boljše avtoBUSne zveze se je odločil za Šentjernej. V Iskri je prebil devet let kot konstruktor. Tam se je seznanil z inovativnim in razvojnim delom. Potem so se mu odprla vrata v brežiški občini, kjer so potrebovali nove ljudi za izgradnjo tovarne silikatne opeke. Prišel je v investicijsko skupino, kjer je bilo delo izredno zanimivo, tako da je pogosto ostajal v službi do večera. Od tam se je za nekaj časa preselil v Togrte na Krškem polju, kjer je delal pri vzdrževanju in izdelovanju novih modelov gradbenih elementov. Toda želja po svojem poklicnem delu v kovinarski stroki je še tlela v njem, zato se je bil pripravljen preizkusiti v Kovinoplastu, čeprav se mora voziti precej dlje.

Potokar je že od pionirskih let privržen gasilec in za to organizacijo je žrtvoval precej časa. Vseč mu je da ljudje toliko delajo, ne da bi zahtevali kakršnokoli plačilo. Večkrat jih je pohvalil v gasilskem vestniku, kamor je začel spontano dopisovati. Potem je deset let sodeloval z Radiom v Brežicah in skoraj toliko časa je bil tudi dopisnik našega lista. Zdaj tega ne uetne več. Pravi, da celo kot predsednik sveta krajevne skupnosti v Skopicah ni več uspešen, ker ves svoj čas in vse svoje moči posveča Kovinoplastu, redke proste ure pa preživi na kolesu in na ribolovu.

J. TEPPEY

V cvetličarni »Valentina« tudi vrhunška vina

Zanimiva ponudba novega lokala M. Skornšek v Sevnici — Tradicija

SEVNICA — Prav okoli slovenskega kulturnega praznika, natančneje od 10. februarja, bo Sevnica bogatejša za novo cvetličarno. Na Glavnem trgu 4, v stavbi nasproti gostilne Kragl, odpira cvetličarno »Valentina« inženirka agronomije Milena Skornšek.

Milena prihaja iz Mozirja, iz družine z dolgoletno cvetličarsko in vrtnarsko tradicijo. Milenin oče je namreč ustanovitelj slovitega Savinjskega gaja, ki je last krajevne skupnosti Mozirje in Društva vrtnarjev Slovenije.

»Se kot srednješolka sem precej hodila z očetom po svetu in si tako ogledala tudi znamenite aranžerske šole in razstave v Freisingu, Münchnu, Stuttgartu, Baslu, Zürichu itd. V tujini še toliko bolj pade v oči, da je cvetje tudi odraz kulture. Ne vem, kako bo slo to v Sevnici, moram pa reči, da se da z dobrimi idejami in spretnostjo marsikaj narediti. Če znaš s cvetjem lepo delati, potem imaš uspeh.« je prepričana Milena Skornšek.

S svojim življenjskim spremljevalcem Zdravkom Mastnakom sta ime cvetličarne izbrala po imenu 3-letne hčerke Valentine. Zdravko Mastnak, dipl. inž. agr. in priznani enolog, zaposlen v vinski kleti krškega M-Agrokombinata v Leskovcu, pa bo poskrbel, da stranke »Valentine« ne bodo dobile le cvetja, lončnic, žalnih venecov in drugih aranžmajev, ampak bodo lahko kupile tudi vrhunsko buteljčna vina slovenskih in drugih pridelovalcev tja do letnika 1961. Seveda bo Milena buteljčne primerno okrasila za darilo. Naj omenimo, da so na sevniški občini pokazali veliko mero razumevanja za tako zanimivo popostritev ponudbe domačinom in tujcem, ki žele kakovostno cvetje in vrhunsko kapljico.

P. P.

Milena Skornšek

Orjaški krof je zasenčil vse

Kostanjeviški šelmarijo so ostali zvesti tradiciji — Copatarji z Uršnih sel so obravnavali referendumski program — Studio D je zbiral recepte

DOLENJSKA — To, kar Sloveniji za pusta pomenita Cerknica in Ptuj, je za Dolenjsko Kostanjevica. Tamkajšnji šelmariji v društvu Perforcenthavs delujejo že od leta 1854 in ni se še zgodilo, da bi kakšno leto izpustili. Njihovo društvo, ki šteje blizu sto veseljakov, je tudi letos dva meseca trdo delalo. V nedeljo so pustni program pričeli z spre-

vodom mask in oklicem kurenta. Na Ta malem palcu so zastoj stoličili sto litrov Kržičnikovega vina iz gostilne Pod lipo v Kostanjevici, Perforcenthavs pa je z bogatim darilom nagradil prav vsako otroško masko. Osrednji dogodek je bil občni zbor Perforcenthavs v kulturnem domu, kjer je glavna točka obiranje meščanov.

Naša dopisnica Joža Sladič poroča o pustnem sprevodu, ki so ga pripravili Copatarji z Uršnih sel. Sprevod je predstavljali krajevni referendumski program. V prvem vozu je bil predviden prirastek (polna prikolica mladih) za naslednje leto. Predstavljena je bila tudi javna razsvetljava, mrliška vežica, projekt novega rezervoarja za vodovod v Laze pa projekt posodobitve v Dobindolu. »Ali bo ta procesija naslednje leto kaj krajša?« se sprašuje dopisnica.

Ne moremo tudi mimo akcije, ki jo je za pustno soboto pripravila regionalna radijska postaja Studio D skupaj z ljubljanskim in nedeljskim dnevnikom in turistično agencijo Kompas. Poslušali so prek radijskih valov poslali prek 100 receptov za pripravo krofov.

Mnogi so si skrbno zapisovali stare kuharske izkušnje, ki jih je povedala Čotova mama iz gostilne Čot v Pijavi Gorici, pa tudi to, kako se pripravi stabilizacijski krof, ki je bil na koncu tudi prvonagradjeni recept. Poslala ga je Mari Pavlič iz Črmošnjic 3 a pri Stopičah. Veliko zanimanja je zbudilo tekmovanje za največji krof. Slaščičarji Evropejčka iz Ljubljane so ocvrli krof z obsegom 130 centimetrov, kuharice gostišča Prinovec pa krof z obsegom 105 centimetrov. Ker se Dolenjci nismo dali Ljubljancem, so se gigantske krofa lotili še v novomeškem Gostišču na trgu. V 25 litrov olja so spustili orjaka, za katerega so porabili skoraj 10 kilogramov mase za krofe. Ocvrt krof je imel kar 185 cm obsega. Res je bil bolj podoben veliki palačinki, največji pa je le bil. Prvo nagrado sta si po mnenju komisije zaslužila Prinovec in Gostišče na trgu. Velike krofe si je bilo potem moč ogledati tudi v gostišču Kos v Ločni, kjer se je pustni program Studia D nadaljeval po 19. uri. Napekli so 800 krofov in jih brezplačno razdelili med goste. Vse potrebno za pripravo krofov so prispevali v Jati, Oljarnici v Kranju in v Kosovem gostišču.

J. PAVLIN

POBIRAJO PRVE NAGRADE — Folklorna skupina Kres se vsako leto obleče tudi v pustne noše. Lani so kot krnci v kotlu pekli Mikuliča, letos pa so predstavljali Jugoslavijo 1992. leta. Oblečeni v kože z lesenim orodjem in kostmi za pasom, so se trudili ob lesenem računalniku s pogonom na svečo. Na pustno soboto so jim povsod ploskali, v Šmarjeških Toplicah pa so prejeli prvo nagrado 300.000 din. Na sliki: skupina se je predstavila tudi gostom v Kosovem gostišču v Ločni. (Foto: J. Pavlin)

Semič preplavili mitingi

Besedni boj med Slobom in Janezom Gusarjem na pustnem mitingu — V TV žehniku oprali umazanijo

SEMIČ — Tukajšnji Gusarji tudi ob letošnjem pustu niso razočarali številnih obiskovalcev, ki so na njihovo že tradicionalno dobro in kar pet dni trajajoče pustovanje prihajali ne le iz Bele krajine, ampak tudi iz drugih krajev. Žal pa niso dočakali najbolj cenjenega gosta, Inlacija Mitingiča, ki se je smrtno ponesrečil. Od njega so se z vsemi pustni častmi poslovili včeraj, upajoč, da ni zapustil naslednikov. To pa bodo kmalu ugotovili.

Na nedeljskem gusarskem mitingu so najprej pretresli številne probleme, s svojimi obljubami o lepši bodočnosti pa niso skoparili tudi številni ministri. Na trdna tla je udeležence mitinga, ki so s transparenti zahtevali pravice, postavil Slobodan Milošević, ki je z znano odločnostjo in suverenostjo pel slavo vzhodni Guslaviji ter napadal Guslenijo, njenega voditelja Janeza Gusarja, njegove brke, devizno pokojnino in zašne obiske v Ameriki. Janez Gusar pa se je — kot je že navada zanj in njegovo ljudstvo — branil, kakor je vedel in znal, pri tem pa ni prav nič varčeval s svojo desnico, porivajoč jo v ogenj. Slobodan je vsem na mitingu navzočim jasno in glasno povedal, da lahko vsak, kdor se med njimi ne počuti dobro, gre. Vrata so mu na stežaj odprta.

A nihče ni odšel. Prišlo jih je še več, da so v nedeljo zvečer in v ponedeljek pomagali oprati Semičanom veliko žehto, v kateri niso prizanesli prav nikomur. Tako so v gusarskem TV žehniku pohvalili semiško IMV, ki je pred kratkim uredila deponijo za žagan les in hlobovino, upravičenost te naložbe pa potrjuje tudi vest, da bodo ta obrat IMV kmalu zaprli. V kraju se močno veselijo nove črpalke, ki bo prva v Beli krajini urejena kot samopostrežna, saj bodo črpalkarji uradovali v bližnji gostilni. Kako razumejo želje Semičanov, da bi čimprej dobili telefon, so pred kratkim dokazali poštarji, ki tako hitro z delom, da so z vozilom pristali kar v vinogradu. Prebivalce Rožnega Dola in okoliških vasi pa so potolažili, da se bo naslednja epizoda

modernizacije njihove ceste začela takrat, ko bodo v občini potrebovali glasove za nov samoprispevek.

M. B.-J.

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih Studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa v Dolenjskem listu.

- (5) Twist in my sobriety — TANITA TIKARAM
- (6) Del Rios song — BLUE OYSTER CULT
- (8) Exile — ENYA
- (1) Nobodys perfect — MIKE & THE MECHANICS
- (2) As long as you follow — FLEETWOOD MAC
- (9) Now youre gone — BLACK
- (-) The crush of love — JOE SATRIANI
- (10) Driving home for Christmas — CHRIS REA
- (-) Somethings gotten hold of my heart — M. ALMOND
- (3) Giving you the best that I got — ANITA BAKER

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je nagrado Studia D ta teden dodelil JOŽI UHAN iz Dol. Nemške vasi. Lestvica pa je ta teden takšna:

- (2) Dolenjski sem kmet — COF
- (5) Vsi na ples — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
- (6) Ko pride pomlad — NAGELJ
- (3) Ej oča, povejte — FANTJE Z VSEH VETROV
- (10) Za vas — MARJAN PODLOGAR
- (1) Soncu naproti — HENČEK
- (-) Žvižgam si veselo pesmico — ANSAMBEL V. PETRIČA
- (-) Ko se vrneš — ANSAMBEL I. RUPARJA
- (4) V Beli krajini sem doma — NOVI ODMEVI
- (-) Naš Francej — BRODNIKI

Predlog za prihodnji teden: Hvala ti — ANSAMBEL M. STEGUJA in KVARTET DO.

Glasujem za: _____
Moj naslov: _____
Kupone pošiljajte na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Čatež: »Z lojtrico pod okence«

Uvajalci zmagovalnih melodij na Radiu Brežice bodo igrali v motelu — Družbo jim bo delalo še deset drugih ansamblov — Presenečenja za občinstvo

BREŽICE — Lestvica domačih — poslušalci so jo prekrstili v »lojtrico« — je na sporedu Radia Brežice šešti mesec dvakrat na teden. Ljubitelji tovrstne glasbe po vsaki oddaji telefonično ali na

»Zanimanje za prireditev je zelo veliko, zato se bojim, da ne bodo vsi dobili vstopnic, ki so že v predprodaji.« je bil zaskrbljen vodja oddaje Andrej Pinterič, zato je vnaprej potolažil morebitne razočarance oziroma zamudnike še z drugo možnostjo: nastopajoče ansamble bodo ljubitelji njihove glasbe v živo lahko spremljali za precej nižjo vstopnino popoldne ob 16. uri na generalni vaji v istih prostorih.

dopisnicah glasujejo za svojo melodijo, nakar v uredništvu po seštevkih glasov izberejo melodijo meseca za Slovinov škaf. Izvajalci zmagovalnih skladb so:

NUDI:
— poročna kosila in večerje na 3-mesečni obrok — brez-obrestno,
— predstavitev, razstave, seminarje,
— abonentska kosila, večerje, 5% popusta pri nakupu najmanj 25 blokov za tekoči mesec od 1. 3. 1989 dalje,
— discoteko, petek, sobota od 20. — 2. ure,
— prijave skupin za dan žena,
— ponudbo za šolske obletne ipd.,
— pranje, likanje,
— za oddajo privatnemu sektorju 2 prostora v izmeri 9,5 m²

VESELI BOMO, ČE BOS-TE Z NAMI!

Štajerskih sedem, Celjski instrumentalni kvintet, Henček in Brodniki. Njihove najbolj priljubljene melodije bodo imeli poslušalci priložnost slišati v živo 17. februarja v Motelu Petrol na Čatežu. Na prireditev Z lojtrico pod okence jih skupaj z omenjenimi štirimi ansambli vabijo Radio Brežice, Slovin Bizeljsko — Brežice, Motel Petrol in občinska turistična zveza Brežice.

V programu bodo sodelovale še druge glasbene skupine, ki so jih prireditelji povabili v goste. Po dveh urah koncerta — prenašali ga bodo po radiu — bodo ansambli izmenoma igrali za ples, da bo večer minil v čimbolj veselem razpoloženju.

Med gostujočimi ansambli bodo poleg štirih zmagovalnih skupin sodelovali: Prerod iz Ptuja, Bratje iz Oplotnice, Dobri in Novi prijatelji iz Brežic, Trio Lojzeta Ogorevca, Slavček iz Novega mesta, Toni Verderber s svojo skupino, Ansambel bratov Krt, Veseli planšarji in Miha Dovžan. Prišel bo tudi humorist Lojze Ambrož-Ribniški s sveder. Večer bodo popestrili s presenečenji, z raznimi igrami in nagradami. Ansambli ne bodo igrali na odru, ampak med občinstvom.

Slovin bo za to priložnost pripravil razstavo izdelkov iz svojega proizvod-

• Novo mesto nima svojih pustnih tradicij, čeprav se je ob pustnih dneh vedno kaj dogajalo. Še posebej so bili pred tridesetimi in več leti aktivni železničarji, svoj čas pa so dolgočasno pustno nedeljo v Novem mestu nekajkrat popestrili Šentjernejski s pustno poroko. V zadnjih letih je Pusta v Novem mestu čutili le še v lokalnih in restavracijah, izjema pa je vsakoletna velika otroška maškarada s sprevedom, ki jo pripravila občinska zveza prijateljev mladine. Tudi letošnji pustni torek popoldan je bil v znamenju takšne maškarade. Zaradi legega vremena je bil sprevod na čelu z godbeniki letos precej daljši kot prejšnja leta, nadvse veselo pa je bilo tudi v Sportni dvorani, kjer je več kot tisoč maškar zaplesalo ob zvokih ansambla GU-GU. Pustni ples so obogatili šaljive igrice, podelili pa so tudi veliko nagrad za najbolj domiselne maškarke. Pokroviteljstvo nad letošnjo maškarado je prevzel IMV, soorganizator pa je bilo tudi Društvo prijateljev mladine Center.

nega programa od brezalkoholnih pijač do najboljših vin. V motelu bodo ob tej priložnosti razstavili likovne izdelke šolarjev, ki so se udeležili natečaja o radijskem petelinu. Prireditelji vabijo obiskovalce, naj pridejo v narodnih nošah, če jih imajo, ker nameravajo nagraditi najbolj izvorno med njimi.

J. T.

JANEZ GUSAR V SEMIČU — Na pustno nedeljo sta Semič obiskala Slobodan Milošević in Janez Gusar, sicer velika politična nasprotnika, ki pa sta se za zgodovinski posnetek takole objela pred kamerami. (Foto: M. B.-J.)

kozerija

KAKO SLIŠIJO DELAVSKI RAZRED

Odstopilo je partijsko, sindikalno, sezedelevsko, mladinsko in borčevsko vodstvo prve republike.
»Tako je zahteval delavski razred.« so rekli.
Čez nekaj dni je odstopilo partijsko, sindikalno, sezedelevsko, mladinsko in borčevsko vodstvo druge republike.
»Tako so na mitingih zahtevali delavci. Delavce pa je treba poslušati.« so rekli.
Kmalu zatem so odstopila vsa vodstva v tretji republiki.
»Zavedati se moramo, da je to na shodih zahteval proletariat.« so

obrazložili nastali položaj.
Odstopil je predsednik republiške vlade.
»Odstop tovariša Izvršnika so zahtevali delavci že dalj časa. Zaradi inflacije, zaradi neurejenih gospodarskih zadev in še zaradi njegovih slabih moralno-političnih kvalitiet.« so komentirali.
Odstopil je Centralni komite tretje republiške republike.
»Vrgo ga je ljudstvo. Ne masa — delavski razred, ki mu moramo prisluhiti in ga predvsem poslušati. Izpolnjevat moramo njegove želje in zahteve.« so povedali preko

sredstev javnega obveščanja.
Odstopili so tudi vsi vodstveni ljudje četrte republiške republike.
»Delavski razred nadaljuje s protestnimi pohodi zoper skorumpirano in nesposobno vodstvo.« je pisalo na vseh prvih straneh repiških časopisov.
Pod pritiskom množice, ki je tulla pred skupščino, so razpustili vsa družbenopolitična telesa v prvi avtonomni pokrajini Repičevine.
»Še ena zmaga delavskega razreda.« so rekli.
Na cesto je bilo postavljeno tudi

vodstvo druge avtonomne pokrajine.
»Izpolnila se je želja delavskega razreda.« je bil prvi stavek drugega repiškega televizijskega Dnevnika.
»Lepo je, da poslušajo delavski razred.« je pripomnil k poročilom neposrednik Jožič Repič, »vendar me nekaj le moti. Delavci na mitingih kričijo tudi, da zahtevajo višje plače, zmanjšanje inflacije, tulijo zoper vsak dan višje cene, zahtevajo odpiranje novih delovnih mest in še marsikaj, toda tega nihče ne sliši.«
»Prešlijo, ker jim to ne more nikjer koristiti.« je bila kratka neposrednica Strojnikova.
TONI GAŠPERIČ